

sumamus judicare (RUFINUS, lib. 1, cap. 2, *Historiæ ecclesiasticæ*). Quanta etiam sit sacerdotii dignitas, quantaque sublimitas episcopalis, beatus Ambrosius doctor scilicet eximius vestram doceat magnitudinem, vestramque instruat prudentiam; in Pastoralis suo sic ponens : « Honor igitur, fratres, et subli-

mitas episcopalis nullis poterit - comparisonibus adæquari. Si regum fulgori compares, et principum diademati, longe erit inferius, quam si plumbi metallum ad auri fulgorem compares (S. AMBROSIUS, *De dignitate sacerdotii*). » *Cætera desunt.*

SANCTI GREGORII VII

PONTIFICIS ROMANI

OPERUM PARS SECUNDA.

EPISTOLÆ EXTRA REGISTRUM VAGANTES.

I.

Epistola Gregorii VII ad Lanfrancum Cantuariensem episcopum. De difficultatibus regiminis apostolatus.

(Anno 1073.)

[MANSI *Concil.* XX, 274.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, charissimo fratri in Christo LANFRANCO venerabili Cantuariorum archiepiscopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Qualiter nobis apostolici regiminis honor et onus impositum sit, et quantis undique stringamur angustiis, præsentium tibi portitor indicabit, cui respectu tuæ dilectionis etiam nonnulla nostris adhuc familiaribus occulta aperuimus. De cætero in primis fraternitatem tuam rogamus ut Deum pro nobis jugiter exorare non pigeat, et subditos sibi vel conjunctos fraternis nos suis orationibus apud Deum juvare commoneat. Qanto enim in majori periculo positi sumus, tanto amplius tuis et bonorum omnium suffragiis indigemus. Nos etenim si divinæ vindictæ judicium effugere volumus, contra multos insurgere, et eos in animam nostram provocare compellimur. Nam dum omnes fere, sicut ait Apostolus, quæ sua sunt, non quæ Jesu Christi, quærunt (*Philip.* 11), regnorum principes, et hujus mundi potentes, ut cupiditates suas expleant, legem Dei et justitiam non jam negligenter deserunt, sed summis conatibus impugnant : ut illud prophetæ nunc sub oculis videamus impletum : *Astiterunt reges terra, et principes convenerunt in unum adversus Dominum et adversus Christum ejus* (*Psal.* 11). Episcopi vero, et qui pastores animarum esse deberent, mundi gloriam et delicias carnis insatiabili desiderio prosequentes, non solum in semetipsis quæ sancta, quæque sunt religiosa confundunt, et [sed] subditos suos ad omne nefas operum suorum exemplo pertrahunt. Quibus non contraire quam nobis pericu-

losum, resistere autem et eorum nequitiam refrænare, quam difficile sit, tua prudentia novit. Sed quoniam quos dolores inter has patiamur angustias, ut supra diximus, huic communi filio nostro tibi referendum exeruimus [exaravimus], plura de his dicere supersedemus. Tuam vero fraternitatem, etsi monitore non egeat, impellente tamen nos sollicitudine, admonemus quatenus graviora usquequaque reseccare vitia studeat : et, inter omnia et præ omnibus, nefas quod de Scotis audivimus, quod plerique videlicet proprias uxores non solum deserunt, sed etiam vendunt, omnibus modis prohibere contendat. Ad hæc enim apostolica auctoritate fultum esse volumus, ut non solum in Scotis hoc scelus, sed etiam in aliis, si quos in Anglorum insula tales esse cognoveris; dura animadversione punias, et radicem tanti mali prudenti sarculo correctionis penitus extirpare non differas.

II.

Epistola Gregorii VII ad monachos Vallis Umbrosæ. Ipsos Joannis Gualberti abbatis Vallumbrosiani discipulos ad imitationem magistri hortatur.

(Anno 1073.)

[MANSI, *Concil.* XX, 374.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, clericis, monachis, disciplinam sanctæ recordationis Joannis Gualberti abbatis imitantibus, salutem et apostolicam benedictionem.

Licet venerandæ memoriæ eundem Joannem patrem vestrum corporeis oculis non viderimus, quia tamen fidei ejus puritas in Tusciæ partibus mirabiliter resplenduit, multum eum amore dileximus, ad cujus sanctæ conversationis studium, quamvis vos imitatores non ambigimus, ut vigor rectitudinis vestræ ad extirpendam de agro Dominico zizaniam sollicitius invigilet, attentiusque ferveat, paternæ vobis exhortationis verba impendimus. Vos itaque, dilectissimi, in quantum humana possibilitas per-

vitam illius sequentes, et vere filios ejus et simili vos conversatione probantes, viriliter confortamini in Domino, et in patientia [po- virtutis ejus, documenta sanctarum Scriptu- quibus hæreticorum argumenta destruuntur, sanctæ Ecclesiæ defenditur contra membra quæ diversis machinationibus Christianam em conantur evertere, mens vestra quotidie ur, in ea quæ solet libertate in malorum one erigatur : eos vero qui in vobis confi- et consilium religionis vestræ sequi dispo- iore prædicti Patris vestri suscipite, et de his salutem eorum pertinere videntur sauctis tionibus instruite : ut non solum vestra, sed sequentium circumpositi populi consideran- ta opera, glorificent Patrem vestrum qui in st. Nos autem ipsum amorem, quem Patri et vobis olim impendimus, donec nostros spi- xerit artus, exhibere desideramus, et tanto deinceps majori vos charitate fovebimus, vos in divinis negotiis ferventiores esse pro- a, quibus non solum spirituale, sed et sæ- ai necesse fuerit, auxilium, Deo adjuvante, abimus. Vos igitur omnipotentem Dominum, ut ipse vires et facultates nobis tribuat, is suscepti regiminis importabile pondus pos- olerare, et sanctam Ecclesiam in statum an- eligionis reducere. Valete.

III.

Gregorii VII ad Sancium regem Aragonen- et Pampilonensium. — Gregorius, recens pon- creatus, ad exemplum prædecessoris sui Ale- ri secundi, ei successoribusque ejus permittit un dispositionem omnium ecclesiarum qua vel successores ipsius eripient de manibus Sa- orum, vel quas ipsi in regno suo ædificabunt, is duntaxat episcopalibus exceptis. — De- lam ex archivo regio Barcinonensi ultro mihi que promiserat vir nunquam satis mihi com- andus Petrus de Marcæ illustrissimus archi- pus Tolosanus et Parisiensis. Vide publicas nesque donationis illius tabulas, p. 379 histo- synopseos Conciliorum Mansi.

(Anno 1073.)

[MANSI, Concil. XX, 622.]

IV.

porit epistola. Ad Ottonem episcopum Con- lensem. — De episcopis Simoniacis.

(Anno 1074.)

[BALUZ. Miscell. edit. Luc. II, 232.]

MORIUS episcopus, servusservorum Dei, dilecto sto fratri OTTONI Constantiensi episcopo sa- et apostolicam benedictionem.

ntia nuntiorum tuorum festinanter redire um non permisit nos fraternitati tuæ quæ in a synodo constituta sunt seriatim intimare. men necessario tibi scribendo fore arbitrati nos juxta auctoritatem sanctorum Patrum um synodo sententiam dedisse ut hi qui per eam hæresim, hoc est, interventu pretii, ad a sacrorum ordinum gradum vel officium i sunt, nullum in sancta Ecclesia ulterius

A ministrandi locum habeant. Illi quoque qui Eccle- sias datione pecuniæ obtinent, omnino eas perdant ; nec deinceps vendere vel emeré alicui liceat. Sed nec illi qui in crimine fornicationis jacent missas celebrare aut secundum inferiores ordines mini- strare altari debeant. Statuimus etiam ut si ipsi contemptores fuerint nostrarum, imo sanctorum Patrum constitutionum, populus nullo modo eorum officia recipiat; ut qui pro amore Dei et officii di- gnitate non corriguntur, verecundia sæculi et ob- jurgatione populi resipiscant. Studeat igitur frater- nitas tua sic se in his nobis cooperatricem exhibere, seu crimina ista de Ecclesiis tuis radicitus evellere, quatenus boni pastoris meritum apud Deum valeas obtinere et Romana Ecclesia de te sicut de bono fratre et studioso cooperatore debeat gaudere.

V.

Privilegium Gregorii VII papæ pro eremio Camaldu- lensi.

(Anno 1074, XIII Kal. Aprilis.)

[MITTARELLI, *Annal. Camaldul.*, tom. II, append., pag. 247, ex veteri authentico archivi S. Blasii de Fabriano.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, RUS- TICO priori et cunctæ ejus congregationi de loco qui dicitur Campus Amabilis, in perpetuum.

Nulli fidelium venit in dubium quin sedes apo- stolica, eo quod princeps et mater omnium Eccle- siarum, omnibus hoc jure et debita sollicitudine Ecclesiis præesse debeat, ut non solum eas catho- licæ religionis unitate concludat, sed generaliter ab his quæ extrinsecus promoventur, sua auctoritate salvet et munit. Inter quas tamen complures inve- niuntur, quæ speciali ac propria commendatione in tutelam ejusdem sedis apostolicæ se contulerunt, ut speciali charitate et studio suæ matris amplectæ securiores et liberiores ab omni infestatione con- sisterent.

Quas, ut dignum erat, ita in suo sinu Romana suscepit Ecclesia, tantaque protexit undique dili- gentia, ut omnibus ornamenta præstaret, nonnullis quoque gratiam conferret amplificationis. Cujus rei plurima nobis exempla sanctissimi viri præcessores nostri reliquerunt, qui ante nos in ea, quam dixi- mus, apostolica sede fulgentes pro honore Ecclesia- rum Dei et earum exaltatione magis quam pro vita aut salute sua solliciti fuerunt. Novimus enim mo- nasteria plurima et cætera bona ecclesiastica, quæ a religionis viris ad patrocinium et defensionem apostolicæ sedis sunt delata, cum summa charitate ab illis suscepta, et privilegio apostolicæ defensio- nis quasi muro munita firmissimo. In qua re quam pie, quam sancte fecerint, et illorum nobis ostendit gloria, et ipsius rei tam fructuosa gratia. Nam cum oratoria in pace et tranquillitate consistunt, et eccle- siastica beneficia pauperes Christi nutriunt, laus Deo digna depromitur, et remedia peccatorum tam vivis quam etiam defunctis pie impenduntur. Unde

nos, in eadem apostolica sede non nostris meritis, sed divina locati gratia, oratorium Sancti Salvatoris in Campo Amabili constructum, et cellas ipsi adhærentes et circum circa adjacentes, sive omnia ad ipsum pertinentia, communi rogatione fratrum in tutelam apostolicæ auctoritatis et nostram, successorumque nostrorum, suscepimus defensionem, salva quidem suæ matricis Aretinæ Ecclesiæ debita et canonica reverentia. Volentes ut tam pia collatio fidelium animarum, a quibus idem oratorium fuit inceptum, et huc usque productum, Deo crescat, et illis eorumque posteris et successoribus ad salutem corporis et animæ proficiat. Sic denique ipsum oratorium et prædictum locum cum omnibus cellulis et hospitibus suis, seu universis rebus ad eum pertinentibus in nostram defensionem suscipimus, ut tam illa quæ modo habere et tenere videtur, quam quæ in antea, Deo largiente, juste acquirere poterit, ubicunque posita fuerint, sub apostolica custodia et tuitione consistant. Primo itaque loco ponimus eremum et oratorium situm in loco qui dicitur Campus Amabilis. Secundo, hospitium ejus, quod dicitur Fons Bonus. Tertio, cœnobium quod est constructum in loco qui dicitur Cerritum, qui est infra comitatum Vulturnensem, nec non et abbatiam Sanctæ Mariæ virginis suprascripto loco adhærentem, positam in loco qui dicitur Puliciano. Quarto, in loco qui dicitur Agna. Quinto, in loco qui dicitur Monte et Soci. Sexto, in loco qui dicitur Caliano et Punina. Octavo, in loco qui dicitur in Chio, et ecclesia Sancti Savini. Nono, in loco qui dicitur Fogiano. Sancimus igitur hoc nostro privilegio ut neque rex, imperator, dux, comes aut pontifex, aut aliqua persona idem oratorium, aut fratres ibi Deo servientes, ejusque territoria, aut aliqua sibi justo modo aut in antea pertinentia, invadere aut molestare, vel aliquo modo inquietare præsumat, libertatem aut licentiam ecclesiastici juris, quam huc usque habere visi sunt, seu quam in antea juste habere poterint, in hac eadem serie confirmamus et perpetuam fore statuimus. Ne quis autem malas consuetudines superinducat, quibus idem oratorium a sua religione turberetur, apostolica auctoritate prohibemus; hoc tamen volumus et constituimus ut jam dictum oratorium cum cellis suis omni tempore, eo modo atque tenore quo prius inchoatum est, et ad nostra usque tempora perductum, maneat in suo vigore atque stabilitate, scilicet ut semper eremitico tramite, et contemplativæ vitæ celsitudine perseveret, nec liceat cuiquam aut abbatem ibi ponere, aut cœnobium facere, sed semper solitariæ vitæ locus ipse sit deditus, et firmitate continua dedicatus. Hoc quoque vestra charitate rogante, ut hic apostolicæ sedis privilegio adnectimus, et si quando opportunum fuerit aliquem ex vestra congregatione in ecclesiasticos gradus ordinari, et episcopus, ad cujus parochiam pertinet jam dictum oratorium Sancti Salvatoris, seu aliqua ex ecclesiis vel cellis vestris in antea pertinebit, Simoniaca hæresi fuerit deprava-

vatus, ut rite et canonice episcopale non possit implere officium, tunc libera facultas ac licentia pateat vobis adire catholicum et bene viventem episcopum; ubicunque in vestra vel proxima provincia inveniri poterit, ut ab ipso in ecclesiasticis gradibus et officiis ordinari et consecrari ex vestra congregatione, qui dignus est possit. Sacris enim canonibus et bonis omnino congruit moribus, ut sicut hi qui ordinandi sunt, bonæ vitæ erectæque scientiæ existere debent, sic, juxta Apostoli sententiam, illi qui manus ordinandis imponunt, irreprehensibiles et absque crimine inveniantur. Si quis autem temerario ausu et in incorrigibili temeritate, quod fieri non credimus, contra hujus nostræ apostolicæ auctoritatis et confirmationis seriem agere tentaverit, sciat se auctoritate apostolorum Petri et Pauli districtæ animadversionis sententiam subiturum. Qui vero custos et observator hujus nostri privilegii extiterit, benedictionis gratiam et vitam æternam a Domino Deo consequi mereatur.

Datum Romæ XIII Kal. Aprilis per manus Petri, sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteri cardinalis archibibliothecarii, anno primo pontificatus Gregorii VII papæ, anno videlicet Dominicæ Incarnationis millesimo septuagesimo quarto, indictione tertiâ decima.

VI.

Gregorius VII Ecclesiæ Bononiensis possessiones petente Lamberto episcopo, confirmat.

(Anno 1074.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, II, 16.]

GREGORIUS, servus servorum Dei.

Notum omnibus fieri volumus quod reverendissimus Lambertus civitatis Bononiensis episcopus Romanam veniens visitare apostolorum limina, ostendit nobis munimina et investitiones factas ab antecessoribus nostris, id est Agapito, et Pelagio, et Gregorio, Dialogo et Formoso apostolicis de rebus suæ Ecclesiæ. Proinde inclinati precibus ejus concedimus atque confirmamus suæ ecclesiæ, salvo in omnibus jure et Romanæ ecclesiæ privilegio, monasterium S. Michaelis archangeli positum in fundamento paterno cum omnibus rebus et pertinentiis suis atque concedimus curtem de Brento, cum servis et ancillis, et cum omnibus suis pertinentiis. Seu donamus monasterium S. Mariæ, situm in Massa que vocatur monte Pulense, quam Joanninus imperator tradidit Bononiensi Ecclesiæ cum curte ibique tenente, quæque nominatur Aurelia, cum montibus, qui in circuitu præfati monasterii positi sunt, et curtem aliam, quæ vocatur Bombiana cum casilibus et pertinentiis suis et montem, qui vocatur Cavallorum, et concedimus portum, qui cognominatur Galliona, cum ripatico, et teloneo, et paludibus, et piscariis, et silvis, et cum omnibus rebus quæ ad ipsum pertinere dignoscuntur, et duas curtes, et unam, quæ nominatur curtis Major, et aliam, quæ dicitur Minor, posita infra plebem, quæ dicitur Boida. Insuper et damus monasterium S. Anastasii fun-

datum in fundo Petriculo cum portu, et teloneo, et ripatico, cum silvis et venationibus, cum paludibus et cum omnibus, quæ ad curtem, quæ vocatur Petriculo, et ad præfatum monasterium pertinere videntur : nec non et curtem, quæ vocatur Cellula juxta flumen, quod vocatur Savena, cum olivetis, vineis, campis, silvis, famulis, colonis, et cum omnibus sibi pertinentibus, et ibique non longe fundum Venetiæ integrum, quod sociorum vocatur, pertinentem ad ipsam curtem, atque curtem in Panigale, quæ continet in se tres fundos terrarum, et vinearum, quæ hoc nomine vocantur Candidatis, Pulosia et Grisintilli, et monasterium S. Prosperi situm in supradicto loco, qui vocatur Panigale, et curtem, quæ dicitur Cumo cum omnibus suis pertinentiis; et monasterium S. Martini in Pojo cum curte, et omnibus sibi pertinentibus; et monasterium S. Petri in Strata; et monasterium S. Mariæ in Strata cum omnibus suis pertinentiis; et monasterium S. Petri cum curte, quæ vocatur Nurisatico, et omnibus suis rebus; et monasterium S. Martini in Casalichio cum omnibus suis pertinentiis. Atque donamus fraterternati tuæ portam in civitate Bononiæ, quæ communi nomine dicitur S. Petri, et stratam quæ nominatur Salaria cum stratico, et cum omni reddito, quem antiquitus persolvere solent ipsi homines, qui per prænominatas stratas ire, vel redire soliti sunt. Commonemus quoque ut, statuto tempore, præfatum redditum absque negligentia persolvere studeant et monasterium S. Mariæ, quæ nominatur Major, cum omnibus suis pertinentiis, cum casa salariata infra civitatem Bononiæ, quæ est juris ipsius monasterii, et monasterium S. Columbani confessoris cum omnibus suis rebus; et monasterium SS. martyrum Gervasii et Protasii cum omnibus suis rebus; et monasterium S. Thomæ apostoli situm ante portam S. Petri cum omnibus suis rebus; et monasterium S. Joannis evangelistæ fundatum in monte, qui vocatur Oliveti, cum omnibus suis pertinentiis. Similiter concedimus monasterium S. Stephani, quod vocatur Hierusalem, et quod D. Petronius ædificavit ad usum ejusdem ecclesiæ et cum mercato S. Joannis Baptistæ ibique tenente. Seu confirmamus, atque stabilimus curtem quæ nominatur Milonis, cum portu, et ripatico, et teloneo et mercato, et silvis, et venationibus, et cum paludibus, et piscationibus, et cum servis, et ancillis, et cum omnibus ad se pertinentibus. Similiter concedimus cuncta prædia, et possessiones monasteria videlicet, et plebes, et ecclesias baptismales, castella, villas, abbates, monachos, presbyteros, diaconos, clericos, litteratos et illitteratos, servos et ancillas Dei, atque diaconissas, famulos utriusque sexus, et homines omnes super terram prædictæ Ecclesiæ Bononiensis residentes, ut in tua tuorumque successorum sint potestate, et defensione infra terminos, et confinia episcopatus Bononiensis. sicut esca fluminis, quod dicitur Gaibana, et rivus qui Sablosolus vocatur, et strata, quæ Ungarista dicitur atque ad

PATROL. CXLVIII.

A Stalogalam, et locus, qui vocatur Culce, et fluvius, qui dicitur Leo, et alius, qui vocatur Mazza. Similiter concedimus præfatæ Ecclesiæ curtem, quæ dicitur Maximaticum cum rebus, et possessionibus, cunctisque pertinentiis. Hæc omnia, quæ superius leguntur, quæ præfata Ecclesia nunc juste tenet, vel deinceps acquisitura est, tam tibi quam cunctis qui in eo, quo es ordine, loco successerint, vel eis, quorum interesse potuerit, in perpetuum reservanda decernimus.

Datum X Kal. Aprilis per manum S. R. E. presbyteri cardin. ac bibliothecarii, an. primo pontificatus D. Gregorii VII papæ, anno 1073, indict. XI.

VII.

B Gregorius omnes abbates et prælatos per Gallias constitutos hortatur ut ecclesiarum B. Petro stipendiariarum census pensitent Hugoni episcopo Dienst, cui vices suas commissas nuntiat.

(Anno 1074.)

[Chron. Hugonis Flavini., ap. PERTZ. Monum. Germ. hist., Script, VIII, 412.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, omnibus abbatibus et prælati tam monachorum quam et canonicorum per Gallias constitutis, salutem et apostolicam benedictionem.

C Fraternitatem vestram, dilectissimi fratres, latere minime credimus quasdam ecclesiarum vestrarum beato Petro et nobis annuos census persolvere ex præcedentium Patrum institutionibus debere. Sed quia quidam vestrum, partim negligentia, partim vero tenaci induratione hæc hactenus minus plene quam oportet egerunt, hos ut emendari et debita solvere studeant, omnes autem ut apostolico præcepto cui vectigal vectigal, qui tributum tributum obtemperetis commonemus. Unusquisque enim non quod suum est, sed quod alterius est quærat; quoniam si digne redarguitur qui, prout oportet, propria non largitur, qua sententia dignus est qui nec aliena rapere nec debita metuit retinere, dicente Domino: Quæ vultis ut faciant vobis, hæc facite et vos illis; et: Quod tibi non vis, alii non feceris? Nunc igitur quia dilectum filium nostrum Hugonem Diensem episcopum ob ecclesiasticæ utilitatis diversa negotia in Gallias vices nostras exsecuturum mittimus, et quia nemini potius credere debemus, quem in omnibus a nobis sibi injunctis fideliter egisse comperimus, quæ nobis ex ecclesiis vestris specialiter debetis vos illi ad nos perferenda persolvere ac de retentis satisfacere jubemus.

VIII.

D Gregorii epistola ad clerum et populum Matisconensem. — Ut Landrico Matisconensi episcopo a se ordinato reverentiam et adjutorium impendant.

(Anno 1074.)

[Dom BOUQUET, Recueil des historiens, XIV, 575]

GREGORIUS episcopus servus servorum Dei, clero et populo Matisconensis Ecclesiæ salutem et apostolicam benedictionem.

Quanta sit erga vos et locum vestrum apostolicæ

sedis benevolentia, ex amore quem in episcopum **A** (Landricum) vestrum habemus cognoscere datur, qui episcopalis officii benedictionem et dignitatem per impositionem manuum nostrarum, auctore Deo, suscepisse dignoscitur. Cæterum, ut ordinationis suæ certa demonstrare possit indicia, sicut oportere cognovimus, cum litteris nostris et apostolico sigillo eum ad vos remisimus, admonentes vos et apostolica auctoritate præcipientes, ut eum omni dilectione et gaudio recipientes unanimiter honoretis, et reverentiam quæ patri debetur et episcopo fideli obedientia ac devota subiectione sibi exhibeatis, attendentes Dominica verba : *Qui vos audit, me audit : et qui vos spernit me spernit* (Luc. x, 16). Tanto enim lætioribus animis hunc suscipere, venerari, timere debetis, ac diligere, quantum eum ab omni Simoniaca ambitione purum et incontaminatum, nec aliunde quam per ostium ad custodiam animarum vestrarum in Ecclesiam introisse, et episcopalis vigilantiae speculam constat ascendisse. Proinde nos multum vobis congaudentes rogamus et admonemus dilectionem vestram, quatenus ad regendam sibi commissam Ecclesiam, ejusque jura conservanda, et ubi opus fuerit recuperanda, quantum valetis, consilium sibi et adjutorium præbeatis, et in omnibus quæ ad Christianam religionem pertinent, ejus admonitionibus acquiescatis, scientes sibi ac vobis, et Ecclesiæ, cujus in Christo spirituales filii estis, apostolica suffragia, quantum, Deo præstante, possumus, ad libertatem fidei vestræ et nostram, perfectumque salutis, ubique prompta atque parata fore. **C**

IX.

Epistola Gregorii VII ad canonicos S. Hilarii Pictaviensis. — Privilegium pro ecclesia Sancti Hilarii Pictaviensis.

(Anno 1074.)

[MANSI, *Concil.* XX, 623.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis canonicis Sancti Hilarii Pictaviensis salutem et apostolicam benedictionem.

Igitur ob reverentiam beati Hilarii confessoris, cujus corpus in eadem ecclesia requiescit, cujusque doctrinæ splendor non solum de Gallicanis partibus erroris tenebras expulit, verum etiam universali refulgens lumen contulit Ecclesiæ, inclinati vestris precibus, præfatam beati Hilarii ecclesiam a Francorum regibus et Aquitanie principibus constructam, eorumque prædiis ac donis ditatam, in protectione ac tuitione sedis apostolicæ specialiter suscipimus, hujus privilegium auctoritatis nostræ decreto indulgentes. Deinde statuimus ut quæcunque bona præfata beati Hilarii ecclesia ex donatione prædictorum regum et principum juste possidet, sive in futurum justis modis poterit adipisci, vobis perenni tempore et sine inquietudine aliqua illibata permanent, adjicientes ne quisquam deinceps archiepiscopus aut episcopus beati Hilarii ecclesiam, aut ipsius canonicos aut clericos excommunicare aut interdicere præsumat, sed omnis eorum causa gra-

vior ex apostolicæ sedis judicio pendeat. Chrisma vero, oleum sanctum, consecrationes altarium sive basilicarum, ordinationes canonicorum et clericorum, a quocunque malueritis catholico suscipiatis antistite. Ad hoc adjicimus ut eadem beati Hilarii ecclesia soli Romanæ Ecclesiæ subdita permaneat, et de tanta semper libertate atque auctoritate gaudeat. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Ecclesia libertatis per annos singulos unam auri unciam Lateranensi palatio persolvat. Si quis autem archiepiscopus, episcopus, aut quælibet persona hujus nostri privilegii paginam agnoscens, contra eam temere venire præsumpserit, si quæ male facta fuerint non emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, et in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem illo loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æterna pacis inveniunt.

Datum Laterani x Kal. Maii, per manum Petri sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteri cardinalis ac bibliothecarii, primo anno pontificatus domini Gregorii VII papæ, indictione xi.

X.

Privilegium Gregorii XII pro monasterio SS. Petri et Huberti Andaginensis.

(Anno 1074.)

[MARTEN. *Ampliss. Collect.* IV, 947.]

GREGORIUS, episcopus servus servorum Dei, dilecto in Christo filio THEODERICO abbati monasterii Sancti Petri Sanctique Huberti Andaginensis, in Arduenna constituti, suisque successoribus regulariter ibidem canonice intransibus in perpetuum.

Nulli fidelium est in dubio quin sedes apostolica, eo quod universalis mater et omnium Ecclesiarum princeps est, omnibus his jure ac debita sollicitudine præesse debeat, ut non eas catholicæ religionis unitate concludat, sed generali circumspectione etiam ab his quæ extrinsecus promoventur pro sua auctoritate salvet et munit : interquas tamen cum plures inveniantur, quæ speciali et propria commendatione in tutelam ejusdem sedis apostolicæ se contulerunt, ut speciali charitate et studio suæ matris amplexæ usquequaque securiores et liberiores ab omni infectione consisterent, quas, ut dignum erat, ita Romana suscepit Ecclesia, tantaque protexit undique diligentia, ut omnibus munimenta præsidii, nonnullis quoque gratiam conferret augendi. Cujus rei plurima nobis exempla sanctissimi viri reliquerunt, qui ante nos in illa, quam diximus, apostolica sede fulgentes, pro honore Ecclesiarum Dei et exaltatione earum magis quam pro vita aut salute sua solliciti fuerunt. Suscipientes monasteria et venerabilia loca in patrocinium apostolicæ defensionis, et confirmantes ea propriis privilegiis, quatenus ex quotidiana tran-

e ardentius in devotione divinæ servitutis et bono proficerent. Qua in re quam pie, quam ecerunt, et illorum nobis ostendit gloria, et ei tam fructuosa gratia. Nam cum oratoria et tranquillitate consistant, et ecclesiastica a pauperes Christi nutriant; cum vero laus præ promitur, et remedia peccatorum tam am defunctis impenduntur. Unde nos in eale apostolica, non nostris meritis, sed divina ratia, suscepti officii debitum considerantes, in monasterium, cui tu, dilecte fili et prææ abba, præesse dignosceris, tuo rogatu in apostolicæ sedis et nostram et successorum indefensionem suscepimus, confirmantesque laborantes sibi per præsentis paginam privilegiam Sanctæ Mariæ super Axonam sitam, Biam S. Sulpitii super Mosam, cæterasque ones tam in villis quam castellis, cæterisque et terris cultis, aut incultis, seu in omnibus mobilibus et immobilibus, quas nunc jure, aut in posterum, Deo miserante, acquirat, et omnia ad communem utilitatem fratrum et famulantium sub tuo tuorumque successore regimine et congrua dispensatione semper salva illibataque permaneant. Si quis vero sacerdotum, clericorum, judicum ac sæculorum personarum hanc constitutionis nostræ paginas noscentes, contra eam venire tentaverit, suis honorisque sui dignitate careat, reumque in iudicio existere de perpetrata iniquitate sciat, et nisi vel ea quæ ab illo sunt male ablata erit, vel digna pœnitentia illicite acta desoleveratissimo corpore et sanguine Dei Domini nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in ultimo examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctum justa servantibus eidem loco, pax Domini nostri Jesu Christi, ut hic fructum bonæ actionis percipiat, et apud districtum iudicem præmia æternæ gloriæ veniant. Amen. *Subscripsit autem manu propria papa: Miserationes tuæ, Domine, super opera tua. Bene valete.*

in Lateranis in Kalendis Maii, per manus Petri presbyteri cardinalis et bibliothecarii anno pontificatus domni Gregorii VII papæ undecima.

XI.

Gregorii VII ad Tierneum vicecomitem. — dicit « potestatem auspicandi conceptum ordinis monasticum juxta regulam B. Benedicti. »

(Anno 1074.)

L. Acta SS. ord. Bened. Sæc. VI, parte II Præf., pag. L.]

ROMIUS, servus servorum Dei, ad perpetuam memoriam dilecto filio STEPHANO, vicecomiti, et ejusque fratribus regularem vitam professis, salutem et apostolicam benedictionem. Quia vestram religiosam vitam apostolice utilitati iudicio et consilio ne quidam post suum more sentire abeuntes, cum temeritate et in-

expertis viribus aggrediantur pœnitentiæ iter, quod non possint perficere, ac deficiant in eo, ita ut a proposito resilire cogantur, ad confusionem et injuriam ordinis ecclesiastici. Nos vero cognito, quod apud venerabilem fratrem nostrum Milonem archiepiscopum Beneventanum cum frequentatione filiorum et fratrum nostrorum Benedictinensium de Calabria virtutis tirocinium sine habitu posueris, et sumpto de solido tui desiderii fervore experimento, per quatuor annos in aula pontificali sanctissimi Patris bonæ memoriæ Alexandri divina providentia papæ hujus nominis secundi prædecessoris nostri, dum coram ipso beatissimo pontifice archidiaconum cardinalem ageremus: cum tuis viribus a natura delicatis diffideremus, non tam cito manus super te imposuimus (*I Tim. v, 22*), sicut nos cum Timotheo docuit Apostolus, ad cujus tumbam consistimus. Verum cum indesinenter ac indeficienter a sancta sede, in qua sedemus, licet indigni et inviti, postules potestatem auspicandi conceptum ordinem monasticum juxta regulam B. Benedicti, quam diu expertus es inter fratres de Calabria, nos nolentes extinguere spiritum, eo promptius ac benignius inclinati nunc tibi concedimus et annuimus, quo majori Spiritus sancti flamma accensi desideramus agrum Dominicum tam sanctis virtutum seminariis ditari. Benedicat ergo tibi Dominus corona justitiæ, mons sanctus; asciscat te tuosque futuros bonæ vitæ sodales in filios æternus Pater; recipiat vos in fratres æternus Filius, et porrigat tibi latus apertum, in quo sunt omnes thesauri sapientiæ et scientiæ reconditi; accendat in te tuisque æternus Spiritus sanctus ignem sui amoris et flammam æternæ charitatis; tuque, tuique in ingressu per professionem et in egressu per mortem benedicantur a Deo virtutum ex alto, qui cœpit in te opus bonum perficiat, solidetque, confirmet illud et corroboret a modo et usque in sempiternum; concedat tibi sanctum angelum suum de cœlis, quorum sanctorum vitam proponis imitari, ipsorum patrocinis confortare. Adducantur tibi socii innumeri, sicut stellæ cœli, quæ præ multitudine numerari non possunt; sint docibiles Dei in solatium mortalis tuæ peregrinationis. De plenitudine itaque potestatis decernimus, ut nulli omnino hominum liceat quæ postmodum electurus es loca tuæ pœnitentiæ temere perturbare, seu quibuslibet vexationibus te aut tuos aggravare, sed nec fatigare. Si quæ igitur sæcularis aut ecclesiastica persona contra hanc nostræ ordinationis præsentis paginam venire tentaverit, sciat se ream pro perpetrata iniquitate (quia nullo medio vos volumus ad sanctam sedem pertinere) ipsoque suo attentatu indigno privari omni honoris sui dignitate, divino subjacere maledicto. Agri quos colueritis, sint agri primitiarum; beatus Pater Benedictus benedictiones pro te impetret in spiritualibus et temporalibus. Confortare et esto robustus in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti. Amen.

Datum Romæ in præsentia charissimæ filiæ Agnæ-

tis Augustæ imperatricis, et sex fratrum nostrorum cardinalium, Kalendis Maii, pontificatus nostri anno primo.

XII.

Gregorii epistola ad Ottonem Constantiensem episcopum.

(Anno 1074.)

[MANSI, *Concil.* XX, 626.]

GREGORIUS, servus servorum Dei, Ottoni Constantiensi episcopo salutem et apostolicam benedictionem.

Perlatum est ad nos de fraternitate tua quod satis invitus et moestus audivi, quodque si vel de extremo Christianæ plebis membro ad audientiam nostram deferretur, severiore districtioris disciplinæ censura esset procul dubio castigandum. Cum enim apostolica auctoritate et veridicis sanctorum Patrum sententiis incitati, ad eliminandam Simoniacam hæresim et præcipiendam clericorum castitatem, pro nostri officii debito exarsimus; Moguntino venerabili archiepiscopo confratri nostro, cui plures et late dispersi suffraganei sunt, hoc obedientiæ munus injunximus ut tam per se quam per coadjutores suos hoc Romanæ Ecclesiæ decretum universo clero studiosius inculcasset, et inviolabiliter tenendum proponeret; tibi quoque, cui plurimus Constantiensis episcopii clerus et populus amplissime dilatatus, ob eandem causam speciales litteras eudere, bulla nostra impressas, collibuit, quarum fultus auctoritate tutius animosiusque præceptis nostris obtemperares, et de sanctuario Domini Simoniacam hæresim et foedam libidinosæ contagionis pollutionem expelleres: Apostolica namque B. Pauli præpollet auctoritas, qua fornicatores et adulteros cum cæteris sceleratis connumerans, diffinitam suæ jussionis sententiam subjicit, cum ejusmodi nec cibum capere. Præterea universus Ecclesiæ catholicæ cœtus, aut virgines sunt, aut continentes, aut conjuges; quicumque ergo extra hos tres ordines reperitur, inter filios Ecclesiæ, sive intra Christianæ religionis limites non numeratur: unde, et nos, si vel extremum laicum pellicatui adhærentem liquido cognoverimus, hunc velut præcisum membrum a corpore Dominico, a sacramentis altaris, donec pœniteat, arcemus: quomodo ergo sanctorum sacramentorum distributor vel minister esse debet, qui nulla ratione potest esse vel particeps? Sed illa beati papæ Leonis nos impulit auctoritas, qui subdiaconis ineundi conjugii licentiam prorsus abstulit. Quod decretum S. Leonis posteriores sanctæ Romanæ Ecclesiæ pontifices, maxime doctor eximius Gregorius, ita pro lege sanxerunt, ut deinceps his ordinibus ecclesiasticis, sacerdotibus, levitis et subdiaconis vincula conjugalia omnino sint prohibita. Cum autem hæc omnia tibi observanda, pastoralis providentia transmitteremus, tu, non sursum cor, sed deorsum in terra ponens, prædictis ordinibus frena libidinis (sicut accepimus) laxasti; ut qui mulierculis se junxerunt, in flagitio persisterent, et

qui necdum duxerunt tua interdicta non timerent. O impudentiam! o audaciam singularem! Videlicet episcopum sedis apostolicæ decreta contemnere, præcepta sanctorum Patrum convellere, imo vero præceptis contraria ac fidei Christianæ repugnantia de sacratiore loco, et de cathedra pontificali subjectis ingerere. Quapropter tibi apostolica auctoritate præcipimus, ut ad proximam synodum nostram (prima) proximæ (quadragesimæ) hebdomada te præsentem exhibeas; tam de hac inobedientia et sedis apostolicæ contemptu, quam de omnibus quæ tibi obijciuntur canonice responsurus.

XIII.

Epistola Gregorii VII ad clericos et laicos Constantiensis episcopatus. — Ottonem episcopum ad synodum vocatum nuntiat.

(Anno 1064.)

[MANSI, *Concil.* XX, 627.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, clericis et laicis majoribus et minoribus, in Constantiensi episcopatu consistentibus, Christianam legem diligentibus, salutem et apostolicam benedictionem.

Misimus fratri nostro, episcopo vestro, Ottoni litteras exhortatorias, per quas pro nostri necessitate officii apostolica auctoritate injunximus illi ut Simoniacam hæresim de Ecclesia penitus sua excluderet, et castitatem clericorum studiose prædicandam suscipere, et firmiter tenendam episcopali vigilantia inculcasset. Nam sic eam nobis evangelicæ et apostolicæ litteræ, authenticarum synodorum decreta, et eximiorum doctorum præcepta insinuant, ut eam dissimulare et negligere sine magno animæ nostræ et populi Christiani detrimento non possimus. Sed episcopus vester, ut nobis relatum est, quæ paterne suaseramus, perficere non curavit: et ut non solum inobedientiæ, verum etiam rebellionis offensam contraheret, quemadmodum accepimus, palam clericis suis jussioni nostræ, imo beati Petri, omnino contraria permisit; ita ut qui mulierculas habuerant, retinerent et qui non habebant, illicita temeritate subintroducerent. [Quod, ut audivimus, moleste ferentes, secundam ei scripsimus epistolam, indignationis ei nostræ motus ostendentes et idem præceptum iterato acrius inculcantes: tum etiam ipsum ad synodum Romanam, quæ prima proxima Quadragesimæ hebdomada futura est, advocavimus] ut pro se rationem reddat, et inobedientiæ causas, si rationabiles habuerit, in audientiam totius conventus exponat. Hoc ideo, fratres charissimi, vobis innotescimus ut animæ vestræ saluti consulamus. Si enim beato Petro et sanctæ sedi apostolicæ fronte aperta repugnans et contumax esse voluerit, liquido manifestum est quod qui matrem vel patrem inhonorat, nullam a fidelibus patris et matris jure obedientiam exigere aut quærere debeat. Indignum est enim ut qui magistro detrectat subesse, magister auditoribus postulet præesse. Quapropter omnibus, sicut prædiximus, majoribus atque minoribus Deo et beato Petro adhærentibus, apostolicæ

auctoritate præcipimus, si in obduratione sua persistere voluerit, nullam ei obedientiæ reverentiam exhibeatis, neque id animæ vestræ perniciem esse putetis. Nam si, ut toties jam prædiximus, præceptis apostolicis voluerit esse contrarius, ab omni illius subjectionis jugo beati Petri auctoritate absolvimus ita universos, ut cum sacramenti obligatione quilibet ei fuerit obstrictus, quandiu Deo omnipotenti et sedi apostolicæ rebellis extiterit, nulla ei fidelitatis exhibitione fiat obnoxius. Non enim cui-libet personæ contra Creatorem suum, qui cunctis præponendus est, aliquis debet obedire; sed debemus contra Deum superbienti resistere, ut saltem hac necessitate coactus ad viam justitiæ addiscat redire. Quanti enim periculi, quantæque a Christiana lege sit alienationis obedientiam, maxime apostolicæ sedi, non exhibere lex dictis beati Samuelis propheta potestis cognoscere, quæ sanctissimus papa Gregorius in ultimo libro moralium procuravit exponere. Ut ea autem sint vobis in promptu, scripta transmisimus; quatenus indubitanter sciatis, nos vobis novam non dicere, sed antiquam sanctorum Patrum doctrinam propalare. Hinc Samuel ait: **Melior est obedientia quam victima, et auscultare magis quam offerre adipem arietum (I Reg. xv, 22); quoniam quasi peccatum ariolandi est repugnare, et quasi scelus idololatriæ nolle acquiescere; obedientia quippe victimis jure præponitur, quia per victimas aliena caro, per obedientiam vero propria voluntas mactatur. Tanto igitur quisque Deum citius placat, quanto ante ejus oculos, repressa arbitrii sui superbia, gladio præcepti se immolat. Quo contra ariolandi peccatum inobedientia dicitur, ut quanta sit virtus obedientiæ demonstretur. Ex adverso igitur melius ostenditur quid de ejus laude sentiatur; si enim ariolandi peccatum est repugnare, et quasi scelus idololatriæ nolle acquiescere, sola obedientia est, quæ fidei meritum possidet; sine qua quisque convincitur infidelis, etsi fidelis esse videatur.**

XIV.

Epistola Gregorii VII ad Germanos.

(Anno 1074.)

[MANSI, *Concil.* XX, 625.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, omnibus clericis et laicis in regno Teutonicorum constitutis salutem et apostolicam benedictionem.

Audivimus quod quidam episcoporum apud vos commorantium, aut sacerdotes, et diaconi, et subdiaconi mulieribus commisceantur aut consentiant aut negligant. His præcipimus vos nullo modo obedire, vel illorum præceptis consentire, sicut ipsi apostolicæ sedis præceptis non obediunt neque auctoritati sanctorum Patrum consentiunt. Testante divina Scriptura facientes et consentientes par poenæ complectitur (*Rom. I, 32*). Sciunt namque archiepiscopi et episcopi terræ vestræ, quod omnibus fidelibus notum esse debet, quoniam in sacris canonibus prohibitum est ut hi qui per Simoniacam hæresim, hoc est interventu pretii, ad aliquem sacro-

rum ordinum gradum vel officium promoti sunt, nullum in sancta Ecclesia ulterius ministrandi locum habeant, nec illi qui in crimine fornicationis jacent missas celebrare, aut secundum inferiorem ordinem ministrare altari debeant. *Et infra*: Quapropter ad omnes de quorum fide et devotione confidimus nunc convertimur, rogantes vos et apostolica auctoritate commonescentes ut quidquid episcopi dehinc loquantur aut taceant, vos officium eorum quos aut Simoniacæ promotos et ordinatos, aut in crimine fornicationis jacentes cognoveritis, nullatenus recipiatis.

XV.

Ad canonicos ecclesiæ Belvacensis.

(Anno 1074.)

[MANSI, *Concil.* XX, 624.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, omnibus sanctæ Dei Belvacensis Ecclesiæ filiis benedictionem apostolicæ sedis.

Quoniam audivimus vos perfecte redintegratos cum dilectissimo filio et coepiscopo nostro patre vestro Widone, gaudemus et ne quid scissuræ ulterius fiat petimus et interdiciamus. Sciatis etiam quoniam quidquid cum Lanzelino gestum est, nostra voluntate gestum est (*Vide GREGOR. VII, lib. II, epist. 5*), multum renitente et reclamante domino filio et coepiscopo Widone, etiam aliquid gravius et acerbius in nos obloqui præsumente. Sed Ecclesiæ vestræ nobis commissæ commodo prospicientes, et excommunicationem a se factam rumpentes, quæ inconsultius acta fuerat, eundem coepiscopum nostrum absolvimus, et militi pro quo vobis et Ecclesiæ vestræ et patri vestro minus fidelis erat redonavimus. Unde obnixè petimus et præcipimus ne super hoc minus benevoli coepiscopo nostro Patri vestro fueritis. Veritatem enim loquor vobis, quoniam nec voluit nec consensit. Valet, filii mei.

XVI.

Gregorii papæ declaratio canonizationis Heriberti Colontensis Ecclesiæ archiepiscopi.

(Anno 1074.)

[LACOMBLET, *Urkundenbuch für die Geschichte des Niederrheins*, tom. I, p. 145.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, universis sanctæ catholicæ atque apostolicæ Ecclesiæ filiis vel maxime tamen in eis Alpinis gentibus, salutem charissimam cum benedictione apostolica.

Quidquid divinis testimoniis roboratur humanis non indiget ut roboretur. Heribertus Coloniensis archiepiscopus sanctissimæ vitæ meritis inter sanctorum agmina in cœlesti numerari aula promeruit. Quod asseruerant, et dum vixit in hoc sæculo, factæ per eum virtutes et posteaquam illuc translatus et signa subsecuta. Vitam ejus stylo traditam vidimus in qua magnam ejus sanctitatem didicimus; annuente igitur Domino, auctoritate apostolica nobis divinitus tradita, jubemus illum amodo inter sanctos connumerari, et in confessorum catalogo scribi, atque ab omnibus ut sanctissimum in suo natalitio celebrari. Condignum enim videtur ut quem Deus Patet

honoravit in cœlis, a nobis ejusdem servis honoretur A etiam in terris.

XVII.

Gregorius VII a monasterii S. Mariæ Virginis, constructi in loco qui dicitur Banza, possessiones et privilegia confirmat.

(Anno 1075.)

[In tabulario Ecclesiæ Romanæ, ex schedis Pertzii, teste JAFFÉ, *Regesta pontif. Rom.*, pag. 417. Inc. *Supernæ miserationis.*

XVIII.

Bulla Gregorii VII pro monasterio Pataviensi.

(Anno 1075.)

[*Monumenta Boica*, tom. IV, pag. 290.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto fratri in Christo Alamno Pataviensi episcopo, et per eum ecclesiæ quam in territorio ejusdem civitatis in portu OEni fluminis construxit, et in honore Sanctæ Trinitatis, et passionis Domini nostri Jesu Christi, et sanctorum Andreæ apostoli, Pantaleonis martyris et sancti Nicolai confessoris, consecravit in perpetuum.

Convenit apostolico moderamini religiosi desiderii et petitionibus ea benignitate et pietatis studio condescendere effectumque præbere, ut, dum spiritualis auctoritas officii sui debitum peragit, dum fidelium statuta roborando venerabilibus locis præsidium defensionis impendit, hic affectus supernæ retributionis lucretur incrementum, quod in præstando beneficio non minor fuit charitas quam pietas. Hoc enim et honorum studiis spe proficiendi augmentum tribuit et opus proprium fructu perfectionis Deo acceptabile reddit. Itaque, dilecte frater, charissima sancti Petri filia imperatrice Agnete semper augusta indicante nobis, te in suburbio civitatis tuæ juxta portum prædicti fluminis OEni ad communem et regularem vitam ecclesiam construxisse, et ut eam, juxta propositum tuæ devotionis, constitutionis apostolicæ privilegiis confirmarem, tum ipsa pro te sancto Desiderio postulante, tanto promptius utriusque voluntati annuendum esse judicavimus quanto et tua vota justa esse certius intelligimus, et illius desideria divino accensa Spiritu ubique prosperari cupimus. Concedentes igitur tibi et præfatæ ecclesiæ hujus nostri apostolici decreti [auctoritate], qui vel nunc in eadem ecclesia sunt ordinati, vel aliquo postea in tempore fuerint ordinandi, sub communi semper vita et claustrali conversatione consistant. Ad quorum communem usum confirmamus, et incommutabiliter tenenda determinamus, determinate quidem, et ea quæ prænomina imperatrix Augusta remedio animæ suæ donavit, videlicet nonam partem omnium, quæ ad Persenburg ad manus suas culta redduntur et ea quæ tu ipse per manum advocati tui Remberti illuc tradidisti, scilicet antesignatum portum prædicti fluminis OEni, cum omni utilitate sua gratis quidem transponendis, qui causa orationis vadunt. Insuper duas curtes Senftling, et

Neunhoven cum omnibus pertinentiis, et unam hofsacham, quam Egeno ad usum episcopi dedit, et unum mansum et dimidium ad Stainfelde, et tres hofsachas in loco qui dicitur Alburch, et decimationem ejus villæ cum uno manso, et unam curtem Enzenwis cum Genezeo et omni utilitate, et tres hofsachas de Euchendorf cum omni utilitate. Ad Richestorf unum mansum, et unum molendinum, ecclesiam unam quæ dicitur Aitenbach cum omni utilitate quæ ad ipsam pertinebat, et unam decimationem in parochia Huttarn, et unam hofsacham ad Ousta cum cæteris bonis illuc pertinentibus, et ad Alnkoven unum mansum cum decimatione ejusdem ecclesiæ, ad Rustam decimationem, ad Leuben unam vineam, ad Mautarn unum mansum, ad Wachawe duas vineas, ad Schenenbohel duas, ad Aschach duas et tres sagenas, unam Pataviæ, et aliam Sebach, tertiam Mathsee, pro vestitu autem xxiv, lib. x de navibus, vi de Golderbert, iv de Evirding, iii de censu Mathsee, i de Aufhoven, et molendinum in eodem loco. Unam hofsacham ad Richerstorff, i Peringen, Aunchirchen et Altheim cum omnibus pertinentiis suis; i Gerichwis, i Heiming, unam decimationem Ruebrechtshoven, duas vineas Liimating, unam ecclesiam cum decimatione Grieschirchen, et i hofsacham, Kaltenpach, decimationem in rure Beugen, item decimationem Guntis. Hæc, inquam, omnia, et quæcunque etiam innominata bona eidem ecclesiæ vel nunc juste collata sunt, vel in posterum Deo disponente conferenda eo tenore, et auctoritate ad communem usum fratrum ibidem Deo famulantium decernimus et corroboramus ut communem et regularem vitam ducentes, nihil de bonis ecclesiæ propriæ et singulariter sibi vindicent. Si quis vero imperatorum, regum, sacerdotum, clericorum, judicum, ac religiosarum personarum hanc constitutionis nostræ paginam agnoscens, contra eam venire tentaverit, potestatis honorisque dignitate careat reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat et nisi ea quæ ab illo sunt male ablata restituerit vel digna pœnitentia illicite acta desleverit, a sacratissimo corpore ac sanguine Domini Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo examine districtæ ultionis subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Datum Romæ per manus Petri presbyteri cardinalis ac bibliothecarii, ix Kalend. Aprilis, anno ii pontificatus domni Gregorii septimi, indictione xiii.

XIX.

Gregorii VII epistola ad Liprandum sacerdotem (414).

(Anno 1075.)

[MURATORI, *Rer. Ital. Script.* V, 477.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, LI-

(414) Dederat has litteras ad Liprandum Gregorius VII statim ac fœdam aurium et nasi mutilatio-

FRANDO sacerdoti salutem et apostolicam benedictionem.

Si sanctorum memoriam veneramus, de quorum legimus morte et abscisione membrorum, si patientiam laudamus eorum, quos a Christi fide gladius nec ulla poena divisit, tu quoque, absciso naso et auribus pro Christi nomine, laudabilior est, qui ad eam gratiam pertingere meruisti quæ ab omnibus desideranda est, qua a sanctis, si perseveraveris in finem, non discrepas. Integritas quidem corporis tui diminuta est, sed interior homo, qui renovatur de die in diem, magnum sanctitatis suscepit incrementum: forma visibilis turpior, sed imago Dei, quæ est forma justitiæ, facta est in diminutione jucundior, in turpitudine pulchrior. Unde in Canticis canticorum glorietur Ecclesia dicens: « Nigra sum, filiæ Hierusalem. » Quod si interior species nihil passa est detrimenti, iis abscisionibus non est abscisum a te sacerdotale officium, quod proprium est sanctitatis, et non tantum consideratur in integritate membrorum quam in integritate virtutum. Unde imperator Constantinus Hierosolymitani episcopi cujusdam oculum pro nomine Christi erutum sæpe osculabatur, et exemplo Patrum atque documento majorum didicimus non auferri sacrum officium martyribus pro hujusmodi cæsura membrorum. Proinde, martyr Christi, confortare in Domino, magis credas in te nunc esse presbyteratus officium, quod prius olei unctione, nunc vero tibi est sanguinis tinctione commissum; et quanto minus habes quod possit auferri, tanto minus timeas prædicare quæ recta sunt, seminare quæ centuplicata reddentur. Scimus quidem te ab inimicis sanctæ Ecclesiæ semper inimicari atque affligi: sed tu ne eos timeas, neque perterrearis, quia nos tam te quam tua omnia sub nostra et sub apostolicæ sedis tutela cum magna charitate tenemus, et si in aliquibus tibi necessarium fuerit, apostolicam sedem appellare concedimus, et si ad nos et ad sedem nostram veneris, cum gaudio et magno honore suscipere parati sumus.

XX.

Privilegium Gregorii papæ VII, quo confirmat monasterio Cluniacensi omnia loca et monasteria jam acquisita, quæ et hic nominatim exprimit; item confirmat jus eligendi proprium abbatem, et advocandi quem maluerit antistitem pro consecratione ipsius, sicut et pro omnibus aliis consecrationibus et ordinationibus, etc.

(Anno 1075.)

[*Bullarium Cluniacense*, 18.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio **HUGONI** abbati monasterii sanctorum apostolorum Petri et Pauli, constructi in loco qui dicitur Cluniacus suisque successoribus ibidem regulariter promovendis in perpetuum.

Supernæ miserationis respectu ad hoc universalis Ecclesiæ curam suscepimus et apostolici moderami-

nem pro tuenda sacerdotum castimonia passus fuerat anno 1075, easque conscripserat sanctissimus pontifex non tantum ut gratularetur illi adeptam martyrii gloriam, sed etiam ut ecclesiasticis impe-

nis sollicitudinem gerimus, ut justis precantium votis attenta benignitate faveamus, et libramine æquitatis omnibus in necessitate positis, quantum Deo donante possumus, subvenire debeamus, præcipue tamen de venerabilium locorum stabilitate pro debito honore summæ et apostolicæ sedis, cui speciali jure adhærent, quantum ex divino adjutorio possibilitas datur, nobis pensandum et laborandum esse perpendimus. Proinde juxta petitionem tuam præfato monasterio cui tu præesse dignosceris, cum capellis circumjacentibus, videlicet Sanctæ Mariæ, Sancti Maioli et Sancti Odilonis, hujusmodi privilegia præsentis auctoritatis nostræ decreto indulgemus, concedimus atque firmamus, statuentes nullum regum vel imperatorum, antistitem, nullum quemcumque dignitate præditum, vel quemquam alium audere de his quæ eidem venerabili loco a quibuslibet hominibus de proprio jure jam donata sunt vel in futurum, Domino miserante, collata fuerint, sub cujuslibet causæ occasionisve ne specie minuere vel auferre, sive suis usibus applicare, vel aliis, quasi propriis de causis, pro suæ avaritiæ excusatione concedere. Sed cuncta quæ ibi oblata sunt vel offerri contigerit, tam a te quam ab eis qui in tuo officio locoque successerint, perenni tempore illibata et sine inquietudine aliqua volumus possideri; eorum quidem usibus pro quorum sustentatione gubernationeque concessa sunt modis omnibus profutura. Nominatim etiam confirmantes eidem monasterio Cluniacensi in comitatu Matisconensi cellam in honore sancti Martini, et ecclesiam juxta positam in honore sancti Joannis cum omnibus suis appendiciis Cavinias villam cum ecclesia, et villam Solestriacum cum ecclesia, et Sactiolam cum ecclesia, Galliniacum cum ecclesia, Rufiacum cum ecclesia, Masiliam Bargiserenam villam cum ecclesia, Clarmannum cum ecclesia, Curtirias villam, Paronam cum ecclesia, Arpogiaccum cum ecclesia, Darboniacum cum ecclesia, Betorniacum cum ecclesia, et ecclesiam Sanctæ Columbæ, Verreriam et Berguliensem villas, ecclesiam Sancti Laurentii, Castrum Lordonum Blanuscum, Costam cum ecclesia, Laisiacum cum ecclesia, monasterium Charum Locum cum omnibus ad se pertinentibus, cellam Regniacum cum omnibus sibi pertinentibus, ecclesiam Sancti Victoris cum omnibus sibi pertinentibus, cellam quoque Sancti Victoris in monte Alcido cum omni sua pertinentia, ecclesias etiam et terras quæ juxta illam sunt pro quibus data est quondam ecclesia Sancti Gengulfi, Equirandam curtem cum ecclesia Sancti Andreæ, et cum aliis ecclesiis et appendiciis suis, novam villam in Petrogoico castro cum ecclesia, omnes quoque ecclesias et terras, seu quidquid præfatus locus habet in jam dicto comitatu.

In comitatu vero Cabilonensi cellam de Bello-

dimentis, quibus ob corporis deformitatem arceri ab altaribus posset, auctoritate apostolica ipsum minime innodatum declararet.

monte cum ecclesia Sanctæ Mariæ et omnibus ibi pertinentibus. ecclesiam de Cimpiloco cum suis appendiciis, curtem vocabulo Juliacum cum ecclesiis et terris eidem loco quondam ab episcopo Manasse collatis. Ecclesiam Sancti Gengulfi cum suis pertinentiis, cellam sanctorum martyrum Cosmæ et Damiani, et monasterium Sancti Marcelli cum omnibus suis pertinentiis, omnes etiam ecclesias et terras et quodcumque supradictus locus comprobatur habere in jam dicto comitatu.

In episcopatu Augustodunensi monasterium in Aurea Valle, quod vocatur Paredum cum omnibus suis pertinentiis; monasterium etiam Marciniacum cum omnibus suis, cellam de Oiadellis cum suis appendiciis, illas etiam terras et ecclesias quas Theodardus clericus contulit jam dicto Cluniacensi monasterio. Confirmamus etiam et corroboramus illam convenientiam nostra apostolica auctoritate quam fecit dominus Walterius Augustodunensis Ecclesiæ episcopus de monasterio Magatro ad suam ecclesiam pertinente cum omnibus ad ipsum pertinentiis. Burbonum monasterium cum suis pertinentiis, ecclesiam in villa quæ dicitur Melai et ecclesiam in villa quæ dicitur Simullai et ecclesiam Sancti Christophori juxta Castrum Caninum; et abbatiam Vizeliacensem, omnes etiam ecclesias et terras, et quodcumque supradictus locus Cluniacus videtur habere in eodem episcopatu. In territorio verb̄ Divionensi curtem Giuracum cum omnibus sibi pertinentibus. In pago Autissiodorensi, monasterium quod dicitur Sanctæ Mariæ ad Charitatem cum suis pertinentiis, Bonaiacum et monasterium Sanctæ Dei genitricis in Donziaco castro cum omnibus quæ in ipso episcopatu habere videtur Cluniacus. In comitatu Arvernensi, Silviniacum monasterium, ubi sancti Maiolus et Odilo requiescunt, cum ibidem pertinentibus, cellam quæ vocatur Firmitas, cellam quæ vocatur Scuriolas, ecclesiam Sancti Sulpitii in villa quæ dicitur Langiacus, cellulam quæ vocatur ad Boscum. Curtem quem vocant in Fridomonte, monasterium quod dicitur Ravis cum curte Lipsiaco et cum suis appendiciis, ecclesiam quæ vocatur ad Montes, monasterium Celsinianense cum cellis, ecclesiis, villis, terris et cum monasterio ubi requiescit sanctus Florus quod tradidit supradicto loco Eustorgius clericus cum omnibus sibi pertinentibus, mansiones in Brivatensi vico, monasterium quod dicitur Volta cum suis pertinentiis, Rocam fortem, cellam Reiliacum cum curte et omnibus ad eam pertinentibus, cellam Sanctæ Mariæ quæ vocatur ad Pontem, omnes quoque ecclesias et terras, et quodcumque videtur Cluniacus possidere in jam dicto comitatu. In episcopatu Nivernensi monasterium Sancti Salvatoris quod est intra muros, monasterium Sancti Stephani quod est in suburbio ejusdem civitatis, cellam Sancti Reveriani cum suis pertinentiis, ecclesiam quæ dicitur Lupertiacus quæ Fræmundus dedit cum suis pertinentiis, locum qui dicitur

Baiard; et obedientia quæ dicitur Villa. In comitatu Pictaviensi villam quæ dicitur Molgon. In episcopatu Sanctonico monasterium de insula quæ dicitur Aias, monasterium Sancti Georgii juxta castrum Didonium, monasterium Sanctæ Mariæ juxta castrum Berbeziacum, abbatiam sancti Joannis quæ vocatur Ingeriacus, abbatiam Malliacensem.

In abbatia autem Sancti Cypriani quæ est Pictavis, concedimus tibi quod antecessores tui ibi habuerunt. In episcopatu Lemovicensi monasterium Sancti Martialis. In episcopatu Engolismensi monasterium Sancti Mauriti quod est juxta castrum montis Berolti. In episcopatu Parisiensi monasterium de Longoponte. In episcopatu Trecassino monasterium Sanctæ Margaritæ cum his quæ ad illud pertinent. In episcopatu Suessionensi Conciacum villam quam dedit Theobaldus comes et uxor ejus Cluniacensi cœnobio. In episcopatu Petragorico ecclesiam Sanctæ Mariæ quæ dicitur Anessa. In episcopatu Cadurcensi abbatiam Sancti Petri de Moysiaco cum omnibus suis appendiciis; et monasterium quod dicitur Fiacus, et monasterium Caronnacum. Tolosæ monasterium Sanctæ Mariæ de Aurate, et in eodem episcopatu monasterium quod dicitur Lajad; et castrum quod dicitur Lordag, et terras quas Rogerius comes dedit Cluniaco in valle Javartensi. In pago Agisinensi monasterium quod dicitur Lairacum; et alterum quod dicitur Muiracum, et alterum quod dicitur Sancta Genevera, et monasterium quod dicitur Meediziacum. In pago Lecturicensi monasterium Sancti Genu. In territorio Ausciensi monasterium Sancti Orientii et ecclesiam quæ vocatur ad altum montem et monasterium quod dicitur Monasterium. Et monasterium Sancti Joannis quod dicitur ad Sanctum Montem cum suis pertinentiis. In territorio Bigorritano monasterium Sancti Licerii. In territorio Laccurrensi, in villa quæ vocatur Furcas ecclesiam Sanctæ Fidis, Ecclesias etiam villas et terras quascumque Cluniacus in Vasconia possidere comprobatur. In episcopatu Hispalensi monasterium Sancti Isidori martyris cum suis appendiciis. In episcopatu Vivariensi Misoscum, cellam de monte Rompono, cellam ad Fontes, cellam Rionis. In episcopatu Uticenci monasterium Sancti Saturnini cum castro Columcellas et curte Tueleta, et omnibus ad se pertinentibus ex utraque parte Rhodani fluminis. In episcopatu Nemausensi monasterium Sancti Ægidii. In Tricassinensi civitate monasterium sancti Amandi. In episcopatu Arausico cellam quæ dicitur Podiolenus, monasterium Sancti Pentaleonis. In Agapicensi episcopatu cellam Sancti Andreæ concessam Cluniaco a Ricaudo clerico; Ganagobiense monasterium; curtem Valentiolam. In Valentinensi episcopatu, villam quæ dicitur Ales et Montesium, monasterium Sancti Marcelli quod dicitur Salicetum. In episcopatu Viennensi monasterium Taherniacum; cellam quæ dicitur Causelle, villam Bracost, villam quæ dicitur Insula, cellam in

Candiaco. In episcopatu Lugdunensi monasterium quod dicitur de Amberta; cellam Talucellam Poliacum, cellam Artedunum, cellam cum, curtem Ambariacum, ecclesiam Sancti Martini, [ecclesiam quæ vocatur ad Oratorium, de Romanis, cellam Cavariacum, ecclesiam de Gosan. Omnes quoque villas et terras quas ille moriens Cluniaco contulit. In Gratianensi episcopatu cellam quæ vocatur Borget, monasterium quod vocatur Domena. In episcopatu Autunensi cellam quæ vocatur Portus. In episcopatu Lugdunensi cellam quæ vocatur Ramengas. In Lugdunensi episcopatu monasterium quod dicitur Pateret quæ in Alsatia dederunt imperatores eidem monasterio cellam quæ dicitur mons Richeri et monasterium quod dicitur Romanum. In episcopatu Genevensi monasterium Sancti Victoris martyr. In Argentorato monasterium Salsense. In Constantiensi episcopatu cellam quæ dicitur Romisino. In episcopatu Lugdunensi monasterium Sancti Maioli. In episcopatu Autunensi monasterium S. Marci. In Urbe Romana ecclesiam Sancti Gregorii. Juxta urbem Romanam monasterium in honore Sancti Gabrielis et Petri apostolorum Barnabæ et Lucæ. Præter ea, sicut diximus, quæcunque nunc habet aut in posterum annuente, habere contigerit in quibus rebus mobilibus vel immobilibus.

constituimus ut obeunte abbate non alius ibi que obreptionis astutia ordinetur nisi quem ejusdem cœnobii cum communi consensu et timorem Dei elegerint. Et ad consecrandum ipsi fratres advocent episcopum quem voluerint. Nec quovis modo quisquam episcopus vel archiepiscopus locum ipsum seu capellas et altaria, videlicet Sanctæ Mariæ, S. Maioli et S. Martini, vel presbyteros ab abbate ibi constitutos. et archidiaconos ipsius monasterii excommunicare, vel eum audeat, sed semper sub tutela et immunitate Romana, soliusque Romani pontificis iudicio et auctoritate, omnipotenti Domino quieti securique obtemperant. A quocunque episcopo voluerint etiam in consecrationum in ipso loco agendarum, chrisma, oleum sanctorum, oleum infirmorum accipere; et consecrationis altarium et capellarum, seu monasteriorum monachorum. Concedimus tibi et ipsi locum, et confirmamus apostolica auctoritate quocunque vel quandiu vobis placuerit per ipsum proprii numismatis vel monetæ quemadmodum privilegii venerabilium prædecessorum nona comperimus vobis concessum et confirmasse, concedimus et confirmamus. Hæc igitur quæ ejus præcepti decretique nostri pagina continet, tam tibi quam cunctis qui in eo quo es oratione successerint, et eis quorum interesse in perpetuum servanda decernimus. Si quis episcopus, sacerdos, clericus, iudex, ac ceterarum personarum hanc constitutionis nostræ infringens, venire contra eam tentaverit, ius honorisque sui dignitate careat, reumque

A se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et nisi ea quæ ab illo sunt male oblata restituerit et digna poenitentia illicite acta deflexerit, a sacratissimo corpore et sanguine Domini Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat atque in æterno examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia pacis inveniant.

Datum Lateranis, quinto Idus Decembris, per manus Petri sacræ Romanæ Ecclesiæ presbyteri cardinalis ac bibliothecarii, anno quarto pontificatus domni Gregorii papæ septimi, indictione XIV. Bene valete.

XXI.

B *Privilegium Gregorii papæ VII, per quod monasterium novum in suburbio Pictavicensi constructum a Willelmo comite Pictavorum, ad ejus preces, committit regendum perpetuo sancto Hugoni ejusque successoribus abbatibus Cluniacensibus.*

(Anno 1075.)

[*Bullarium Cluniacense, 20.*]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio HUGONI abbati monasterii beatorum apostolorum Petri et Pauli constructi in loco qui dicitur Cluniacus.

Supernæ miserationis respectu ad hoc universalis Ecclesiæ curam suscepimus, et apostolici moderaminis sollicitudinem gerimus, ut justis precantium votis attendita benignitate faveamus, et libramine æquitatis omnibus in necessitate positis quantum, Deo donante, possumus subvenire debeamus; præcipue tamen de venerabilium locorum stabilitate pro debito honore summæ et apostolicæ sedis cui speciali jure adherent, quantum ex divino adjutorio possibilitas datur, nobis pensandum et laborandum esse perpendimus. Proinde juxta petitionem tuam et filii nostri Willelmi comitis Pictavorum, monasterio quod ipse comes in suburbio ejusdem civitatis, in honore beatorum apostolorum Joannis evangelistæ, Simonis et Judæ construxit. Nosque ut tibi ac tuis successoribus secundum Dominum perpetuo regendum committeremus exoravit. Hujusmodi privilegium præsentis auctoritatis nostræ decreto indulgemus, concedimus atque firmamus. Statuentes nullum regum et imperatorum, antistitem vel comitem, nullum quacunque dignitate præditum vel quemquam alium audeat de his quæ a præfato comite, vel a quibuslibet hominibus eidem venerabili loco de proprio jure jam donata sunt, vel in futurum Domino donante collata fuerunt sub cujuslibet causa occasionisve specie minuere vel auferre, et sive suis usibus applicare, vel aliis quasi piis de causis pro suæ avaritiæ excusatione concedere. Sed cuncta quæ ibi oblata sunt, vel offerri contigerit, tam a te quam ab iis qui in tuo officio locoque successerint perenni tempore illibata et sine inquietudine aliqua volumus possideri. Eorum quidem usibus, pro quorum sustentatione, gubernationeque concessa sunt, modis omnibus profutura.

Item, constituimus ut, obeunte abbate, non alius ibi

quacunq̄ue obreptionis astutia ordinetur, nisi quem tu tuique successores secundum timorem Dei elegeritis, et hoc quoque præsentī capitulo subjungimus, ut ipsum monasterium et abbates ejus vel monachi ab omni sæcularis servitutis sint infestatione securi, omnique gravamine mundanæ oppressionis remoti, in sanctæ religionis observatione seduli atque quieti. Nulli alii nisi abbati Cluniacensi aliqua teneantur occasione subjecti. Consecrationis autem abbatum et ecclesiarum et ordinationis monachorum, sive clericorum, sæpe fato cœnobio pertinentium, ab episcopo in cujus diœcesi sunt accipiant, ita tamen, si episcopus canonicè ordinatus fuerit, et ordinationem gratis fecerit. Sin autem aliquid horum obstiterit, habeant licentiam auctoritatis sedis apostolicæ ad qualemcunq̄ue catholicum episcopum qui eis placuerit, causa consecrationis et ordinationis, tam locorum quam personarum, licenter pergere. Hæc igitur omnia quæ hujus præcepti decretique nostri pagina continet, tam tibi quam cunctis qui in eo quos ordine locoque successerint vel iis quorum interesse potuerit, in perpetuum servanda decernimus. Si quis vero regum, sacerdotum, clericorum, judicum ac sæcularium personarum hanc constitutionis nostræ paginam agnoscens, contra eam venire tentaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reusque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat; et nisi ea quæ ab illo sunt male ablata restituerit et digna pœnitentia illicite acta deflexerit, a sacratissimo corpore ac sanguine Dei Domini redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in æterno examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco jura servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicium præmia æternæ pacis inveniant.

Datum Lateranis, quinto Idus Decembris, per manus Petri sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteri cardinalis ac bibliothecarii, anno quarto pontificatus domni Gregorii septimi, indictione decima quarta.

Bene valete.

XXII.

Privilegium Gregorii papæ VII per quod monasterium Gigniense committit regendum sancto Hugoni, et ejus successoribus abbatibus Cluniacensibus in perpetuum.

(Anno 1075.)

[*Bullarium Cluniacense*, 21.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, charissimo filio HUGONI Cluniacensi abbati.

Justa sanctæque religioni profutura poscentibus aurem nos oportet benevolam commodare, quatenus et petentes remedia sperata reperiant, et ecclesiis monasteriisque destitutis debita non desit sollicitudo compassioque pastoris. Proinde Gigniense monasterii (quod proprium beati Petri apostolorum principis esse dignoscitur), monachi nostræ miserationis sperantes auxilium, idem monasterium et religionis, quæ olim excellentissima ibi habebatur, nunc propter abbatum præpositorumque remissio-

rem sollicitudinem, penitus amisisse vigorem, et temporalibus etiam omnino destitutum esse subsidiis, lacrymabiliter conquesti sunt. Quibus miseris propellendis ipsi quoque monachi quæ medicina possit adhiberi suggerentes multis supplicationibus nobis institerunt, ut tuæ vigilantie præfatum monasterium debeamus commendare, quo per providentiæ tuæ studium quæ aliorum somnolentia deperit religio reviviscat, et corporalibus item, Domino auxiliante, suffragiis renovetur et crescat. Igitur, tibi Hugoni charissimo sanctæ Romanæ Ecclesiæ filio, reverendissimo videlicet Cluniacensis cœnobii abbati, prædictum Gigniense monasterium committentes, hujus nostræ præceptionis auctoritate præcipimus, annuimus atque concedimus ut ab hac præsentī die, quandiu vixeris, illud, prout Domino miserante volueris, ordinandi, regendi, corrigendi commutandique cum omnibus suis pertinentiis liberam potestatem habeas. Postquam autem tu desideratam longi laboris mercedem a Christo receptorus, Domino vocante, ab hoc mundo transieris, omnesque successores tuos talem in præfato Gigniensi monasterio potestatem habere volumus et hanc auctoritate roboramus, scilicet ut nullus ibidem abbas eligatur aut ordinetur, nisi vel ipse Cluniacensis abbas adfuerit eumque approbaverit, vel per legatum suum secundum timorem Dei assensum præbuerit. Si quis autem regum, imperatorum, ducum, comitum, seu quælibet omnino magna vel parva persona, hujus nostri præcepti sanctionem violaverit et infringere ausus fuerit, donec tibi aut tuis successoribus satisfecerit dignamque pœnitentiam egerit, eum a sacrosancto corpore Domini, velut sacrilegum, removemus, et apostolica auctoritate prohibemus.

Datum Lateranis, quinto Idus Decembris, per manus Petri, sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteri, cardinalis ac bibliothecarii, anno quarto pontificatus domni Gregorii papæ septimi, indict. decima quarta.

Bene valete.

XXIII.

Gregorius VII monasterii S. Petri Condomiensis possessiones confirmat.

(Anno 1076.)

[Apud ACHERIUM, *Spicilegii* tom. II, 584.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio RAYMUNDO abbati monasterii Sancti Petri siti in loco qui dicitur Condomus, suisque successoribus in perpetuum.

Supernæ miserationis respectu ad hoc universalis Ecclesiæ curam suscepimus, et apostolici moderaminis sollicitudinem gerimus, ut justis precantium votis attenta benignitate faveamus, et libramine æquitatis omnibus in necessitate positis, quantum Deo donante possumus, subvenire debeamus. Proinde juxta petitionem tuam præfato monasterio, cui tu præesse dignosceris hujusmodi privilegia præsentī auctoritatis nostræ decreto indulgemus; concedimus atque confirmamus; statuentes nullum regum, vel imperatorum, antistitem, nullum quacunq̄ue dignitate præditum, vel quemcunq̄ue alium

audere de his quæ eidem venerabili loco quibuslibet hominibus de proprio jure jam donata sunt, vel in futurum, Deo miserante, juste collata fuerint, sub cujuslibet causæ occasionisve specie minuere vel auferre, sive suis usibus applicare, vel aliis piis de causis per suæ avaritiæ excusationem concedere; sed cuncta quæ ibi juste oblata sunt, vel offerri contigerit, tam a te quam ab eis, qui in tuo officio loquoque successerint, perenni tempore illibata et sine inquietudine volumus possideri, eorum quidem usibus pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, modis omnibus profutura.

Et quia Ugo episcopus idem monasterium ex bonis hæreditatis suæ ditatum Romanæ Ecclesiæ juri contradidit, ad futuram defensionis suæ cautelam constitutum est ut singulis annis pensio quinque solidorum monetæ illius terræ apostolicæ sedi reddatur. Nominatim igitur confirmamus eidem monasterio illas possessiones, quas prædictus Ugo episcopus ejusdem monasterii fundator, in pago Leumannæ ex jure patrimonii sui præfato loco contulit: videlicet ecclesiam Sancti Petri et locum Condomus, quod interpretatur domus sublimis, cum omnibus suis appendiciis. Item constituimus ut, obeunte abbate, non alius ibi quacunque obreptionis astutia ordinetur, nisi quem fratres ejusdem loci communi consensu secundum timorem Dei elegerint. Hoc quoque præsentis capitulo subjungimus, ut ipsum monasterium et abbates ejus, vel monachi ab omni sæcularis servitii sint infestatione securi, omnique gravamine mundanæ oppressionis remoti, in sanctæ religionis observatione seduli atque quieti, et nulla aliqua habeantur occasione subjecti.

Hæc igitur omnia, quæ hujus præcepti decretique nostri pagina continet, tam tibi quam cunctis qui in eorum loca successerint, in perpetuum servanda decernimus. Si quis vero regum, sacerdotum, clericorum, judicum ac sæcularium personarum hanc constitutionis nostræ paginam agnoscens, contra eam venire tentaverit, possessionis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat. Et nisi ea quæ ab illo sunt male ablata restituerit, vel digna poenitentia illicite acta defleverit, a sacratissimo corpore ac sanguine Domini redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum boni operis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Datum Lateranis VIII Idus Martii, per manus Petri, sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteri, cardinalis ac bibliothecarii, anno tertio pontificatus domini Gregorii VII papæ, indictione XIV.

XXIV.

Gregorius VII suscipit monasterium Fontis Avellanæ sub sua protectione.

(Anno 1076, X Kal. Aprilis.)

[MITTARELLI, *Annal. Camaldul.*, tom. II, pag. 258.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, archi-

A episcopis, marchionibus, comitibus, proceribus, valvasoribus omnibusque in Christo credentibus, salutem et apostolicam benedictionem.

Notum sit vobis omnibus, quod nos ecclesiam sanctæ Crucis Fontis Avellanæ et omnia quæ ipsius eremi sunt, scilicet monasteria, eremos cunctasque illi suppositas ecclesias vel capellas, castella, vicos villasque, prædia cum retinentibus ea, armenta quoque, etc., in nostram suscepisse custodiam solo Dei timore, atque charissimi filii nostri Petri Damiani hujus Romanæ Ecclesiæ cardinalis amore; unde omnibus hominibus præcipimus, et ex beati Petri auctoritate ac nostra mandamus ut omnia præfatae ecclesiæ, ubi fuerint inventa, sine læsione custodiri, nullus a nobis vel ab aliqua potestate, etc.

B Datum Laterani X Kalendas Aprilis, per manus Petri sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteri cardinalis bibliothecarii, anno III pontificatus domini Gregorii VII papæ.

XXV.

Gregorii VII epistola ad Henricum episcopum Tridentinum. — Exponit juste se Henricum imperatorem excommunicasse, et ut pontificem missis copiis juvet, rogat.

(Anno 1076.)

[MANSI, *Concil. XX*, 375.]

C GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, fratri, et coepiscopo Tridentino, HENRICO, salutem et apostolicam benedictionem,

Miramur fraternitatis tuæ prudentiam verba nostra neglexisse, ut secundum ea nullum decreveris dare responsum, maxime cum post synodalem sententiam in Henricum regem prolatam dilectio tua minime differre debuerit; ad cujus nimirum sententiæ promulgationem nos justitiæ zelo impulsos, et non aliqua promotione injuriæ concitatos manum exercuisse, neque solertiam tuam ignorare, neque aliquem sanæ mentis hominem putamus posse ambigere. Quod tamen si in dubium cuiquam deveniret, constat ejus rei rationem prius ex nobis fore scrutandam, quam in illum præjudicium factum temere esse credendum. Verum, utcunque sese opinio habeat, factumve interpretetur, illud procul dubio clementia divina sperantes promittimus, festum beati Petri non prius transeundum, quam in cunctorum notitia certissime clareat, illum justissime esse excommunicatum. Et inde fraternitatem tuam volumus, atque monemus, ut certos nos studeat facere utrum Deo an hominibus magis elegerit obedire, utrumve justitiæ obtemperando fidem Deo, et sanctæ Romanæ Ecclesiæ observare, quam filiis iniquitatis hærendo [adhærendo] conculcare censuerit. Rogamus ergo atque invitamus ut ad servitium beati Petri pro posse tuo milites mittere studeas, eosque si decreveris mittere, Mathildæ nostræ notificare procures, cujus ope conducti secure possint ad nos, et sine impedimento, favente Domino, pervenire.

XXVI.

Gregorii VII epistola ad Germanos. — Causas excommunicationis Heinrici imperatoris explicat.

(Anno 1076.)

[MANSI, *Concil.* XX, 377.]

GREGORIUS, servus servorum Dei, omnibus episcopis, ducibus, comitibus, cæterisque in regno Teutonicorum Christianam fidem defendentibus salutem et apostolicam benedictionem.

Audivimus inter vos quosdam de excommunicatione, quam in regem fecimus, dubitare, ac quærere utrum juste sit excommunicatus, et si nostra sententia ex auctoritate legalis censuræ, ea, qua debuit, deliberatione egressa sit. Quapropter, qualiter ad excommunicandum illum adducti sumus, prout verius potuerimus, teste conscientia nostra, oculis et intellectibus omnium patefacere curabimus, non tam ut singulas causas, heu! quæ nimium notæ sunt, quasi nostro clamore projiciamus in publicum, quam ut eorum opinionibus satisfaciamus qui putant nos spiritualem gladium temere, et magis motu animi nostri quam divino metu et justitiæ zelo, arripuisse. Cum adhuc in diaconatus officio positi essemus, perlata ad nos de regis actionibus sinistra et multum inhonesta fama: propter imperialem dignitatem, et reverentiam patris et matris ejus, nec non propter spem et desiderium correctionis ejus per litteras sæpe admonuimus ut a pravitate sua desisteret, et, memor clarissimi generis ac dignitatis suæ, vitam suam moribus quibus regem et futurum, Deo donante, deceret imperatorem, institueret. Postquam autem ad pontificatus apicem, licet indigni, venimus, et illi ætas pariter crescere cœpit et iniquitas, intelligentes Deum omnipotentem tanto districtius de manu nostra animam ejus requisiturum, quanto nobis illum ad increpandum præ cunctis libertas data fuisset et auctoritas, multo sollicitius eum modis omnibus arguendo, obsecrando, increpando, ad emendationem vitæ suæ hortati sumus. Qui cum nobis sæpe salutationes et litteras mitteret, excusans se cum ex ætate, quæ fluxa esset et fragilis, tum quod ab his in quorum manibus cura ejus erat, multoties sibi male suasum atque consultum sit, monita nostra de die in diem se promptissime suscepturum verbis quidem promisit; cæterum re, et exaggeratione culparum penitus conculcavit. Inter hæc quosdam familiares suos, quorum consiliis et machinationibus episcopatus et multa monasteria, inductis per pretium lupis pro pastoribus, Simoniaca hæresi fœdavit, ad pœnitentiam vocavimus: quatenus et bona ecclesiarum, quæ per interventum tam scelerati commercii sacrilega manu susceperant, venerabilibus locis, ad quæ pertinebant, cum adhuc locus esset emendandi, redderent, et ipsi de perpetrata iniquitate per lamenta pœnitentis Deo satisfacerent. Quos cum ad hæc exsequenda datas inducias spernere, et in consueta

A nequitia pertinaciter stare agnovimus, sicut dignum erat, sacrilegos ministros et membra diaboli a communione et corpore totius Ecclesiæ separavimus, et regem ut eos a domo sua, a consiliis, et omni communionibus, sicut excommunicatos expelleret, admonuimus. Interim vero, ingravescente contra regem Saxonum causa, cum vires et præsidia regni ex parte maxima a se deficere velle conspiceret, interim direxit nobis epistolam supplicem, et omni humilitate plenam, in qua omnipotenti Deo, et beato Petro ac nobis valde se culpabilem reddens, preces etiam obtulit, ut, quod ex sua culpa in ecclesiasticis causis contra canonicam justitiam et decreta sanctorum Patrum factum fuisset, nostra apostolica prudentia et auctoritate corrigere studeremus, atque in eo suam nobis obedientiam, consilium, et fidele promisit adiutorium. Hoc idem etiam postea a confratribus et legatis nostris Humberto Prænestino episcopo, et Geraldo Hostiensi episcopo, quos ad illum misimus, ad pœnitentiam susceptus in illorum manus per sacras stolas quas in collo tenebant, repromittendo confirmavit. Dein post aliquod tempus commisso cum Saxonibus prælio, rex, pro victoria quam adeptus est, tales Deo grates et victimas obtulit, ut vota quæ de emendatione sua fecerat, continuo frangeret, et nihil eorum quæ nobis promiserat, attendens, excommunicatos in suam familiaritatem et communionem reciperet, et ecclesias in eam quam consueverant confusionem traheret. Qua de re gravi dolore perculsi, quanquam potius, contempta regis cœlestis beneficentia, pene omnis spes correctionis ejus nobis ablata sit adhuc, tamen animum temperandum fore decrevimus magis cupientes eum apostolicam audire mansuetudinem, quam experiri severitatem. Itaque misimus ei epistolas commentorias, ut meminerit quid, et cui promiserit, ne credat se posse fallere Deum, cujus quanto prolixior est patientia, tanto severior est, cum vindicari cœperit, ira; ne inhonoret Deum honorantem nec potentiam suam ad Dei contemptum, et apostolicam tentet extendere contumeliam, scientes quod superbis resistit Deus, humilibus autem dat gratiam. Præterea misimus ad eum tres religiosos viros, suos utique fideles, per quos eum secreto monuimus ut pœnitentiam ageret de suis sceleribus, quæ, quam horrenda sunt dicta, pluribus tamen nota, et in multis partibus terræ divulgata. Propter quod non solum excommunicari usque ad dignam satisfactionem, sed etiam ab omni honore regni eum absque omni spe recuperationis debere destitui, divinarum et humanarum legum testatur et jubet auctoritas. Postremo, nisi excommunicatos, a sua participatione divideret, nos nihil aliud de eo vindicare aut decernere posse, quam ut, separatus ab Ecclesia, in excommunicatorum consortio foret, cum quibus ipse potius quam cum Christo habere partem elegerit. Sane si nostra monita suscipere, et vitam suam corrigere vellet, Deum testem invocavimus et invocamus, quantum nos de ejus salute gauderemus et

honore, et cum quanta charitate eum in gremio sanctæ Ecclesiæ amplecteremur, utpote eum qui, princeps populi constitutus, et amplissimi regni gubernacula tenens, catholicæ pacis et justitiæ defensor esse deberet. Verum quanti ipse aut scripto, aut per legatos missa nostra verba fecerit, ejus facta declarant; qui indigne ferens se a quoquam reprehendi aut corripi, non solum a perpetratis ad emendationem revocari non potuit, sed ampliori conscientiæ furore correptus, non prius cessavit, donec episcopos pene omnes in Italia, in Teutonicis vero partibus quotquot potuit, circa fidem Christi naufragare fecit, dum eos debitam beato Petro et apostolicæ sedi obedientiam, et honorem a Domino nostro Jesu Christo concessum, abnegare subegit. Cum igitur iniquitatem ejus ad summum prodiisse vidimus, pro his causis, videlicet, primum, quod ab eorum communione qui pro sacrilego reatu Simoniacæ hæresis excommunicati sunt, se abstinere noluit, demum quod pro criminosis actionibus vitæ suæ pœnitentiam, non dico suscipere, sed nec promittere voluit, immutata ea, quam in manus legatorum nostrorum promiserat, fide, nec non quod corpus Christi et unitatem sanctæ scindere Ecclesiæ non expaverit, pro his, inquam, culpis synodali eum judicio excommunicavimus, ut, quem mites non potuimus, vel severi ad viam salutis, Deo adjuvante, revocare valeamus; aut si, quod absit! ne districtiōnis quidem censuram pertimuerit, nostra saltem anima negligentiae aut timoris discrimini non succumbat. Si quis igitur hanc sententiam injuste vel irrationabiliter prolatam esse putaverit, si talis est, ut sacris regulis intelligentiæ sensum præbere velit, nobiscum etiam agat, et non quod nos, sed quid divina auctoritas doceat, quid decernat, quid consona vox sanctorum Patrum indicet, patienter audiat, acquiescat. Nos tamen non æstimamus quemquam fidelium, qui ecclesiastica statuta noverit, hoc errore teneri, ut non hoc, et si publice affirmare non audeat, vel in corde suo rectum factum esse perhibeat. Quanquam si nos, quod Deus avertat! non satis gravi de causa aut minus ordinate eum hujusmodi vinculo ligavimus, sicut sancti Patres nostri asserunt, non idcirco spernenda sententia est; sed absolutio cum omni humilitate querenda. Vos autem Domini [Annalista Saxo legi: dilectissimi] qui justitiam Dei nec pro regia indignatione, nec pro aliquo periculo deserere voluistis, fatuitates, quæ de execratione et mendacio annuntiabuntur in consummatione parvipendentes, viriliter state et confortamini in Domino, scientes quod illius partem defenditis qui insuperabilis rex est, et magnificus triumphator, judicaturus vivos et mortuos, reddens unicuique secundum opus suum. De cujus multimoda retributione, et vos certi esse poteritis, si usque in finem fideles et inconcussi in ejus veritate perstiteritis. Propter quod et nos incessanter pro vobis rogamus Deum, ut det vobis corroborari per Spiritum sanctum in nomine ejus, et convertat eorū regis ad pœnitentiam, ut et

ipse aliquando cognoscat nos multo verius amare eum, quam illos qui nunc suis iniquitatibus obsequuntur et favent. Quod si, Deo inspirante, voluerit resipiscere, quidquid contra nos moliatur, semper tamen nos ad recipiendum eum in sanctam communionem, prout vestra nobis charitas consuluerit, paratos inveniet.

XXVII.

Gregorii VII epistola ad omnes episcopos, abbates, cæterosque fideles.

(Anno 1076.)

[Hugonis Flaviniac. *Chronic.*, apud PERTZ *Monum. Germ. Hist.*, Script. VIII, 442.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, omnibus in Christo fratribus, episcopis, abbatibus, sacerdotibus, ducibus et principibus atque militibus, omnibusque Christianam fidem et beati Petri honorem revera diligentibus in Romano imperio habitantibus, salutem et apostolicam benedictionem.

Postquam fraternitati vestræ epistolam direximus quæ ita incipit: Gratias agimus omnipotenti Deo, a fidelibus sanctæ Ecclesiæ accepimus quod rex summopere procuret nos ab invicem sejungere, suæ fraude decipere, modo per spirituales, modo per sæculares personas. Proinde dubitamus ne forte ex nostris fratribus minus cauti pro licentia quam dedimus decipiantur; et ideo ex parte beati Petri apostolorum principis præcipimus ut nullus eum præsumat a vinculo anathematis absolvere, quousque illius satisfactio et pœnitentia per idoneos vestros nobis fuerit renunciata, ut simul decernentes per legatos nostros quod æquum fuerit ac Deo placitum, omni fraude remota, apostolica auctoritate. Vos autem diligenter studete eam promissionem eamque securitatem ab illo accipere ut non videamur pro columbæ simplicitate serpentis prudentiam negligere. Quod si inter hæc, quod non optamus, morte præventus fuerit, non dubitet vestra fraternitas quam vera pœnitentia veraque satisfactio promeretur absolutionis medicinam impendere.

Data Triburis, iv Kal. Septembris.

XXVIII.

Gregorii VII epistola ad Willelmum regem Anglorum. — De Simonia, luxuria, et depositione Johæni Dolensis episcopi, et ordinatione Oveni in ejus locum.

(Anno 1076.)

[MANSI, *Concll.* XX, 383.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, excellentissimo filio W. glorioso regi Anglorum, salutem et apostolicam benedictionem.

Compertum esse celsitudini tuæ non dubitamus quod dictus episcopus Dolensis Ecclesiæ, quæ Britannicæ provinciæ principalis est sedes, suæ salutis immemor, et sanctorum canonum decreta conculcans, eandem Ecclesiam per Simoniacam hæresim impudenter invaserit, et prolixo jam tempore

presserit violenter. Datis namque comiti Alano copiosis muneribus, quæ usque hodie ad probamentum prius nequitæ in propatulo exstant, non per ostium in ovile Christi, sed ut fur et latro aliunde irrepsit; qui etiam nec hoc scelere contentus, iniquitatem super iniquitatem apposuit, et quasi Simoniacum esse parum et pro nihilo deputaret, Nicolaita quoque fieri festinavit. Nam in ipso tam perniciose adepto episcopatu nuptiis publice celebratis, scortum potius quam sponsam ducere non erubuit, ex qua et filios procreavit, ut qui jam spiritum suum animarum corruptori per Simoniacæ commercia prostituerat, per fœdæ libidinis incestum corpus suum ita in contumeliam diabolo consecraret, et sic in eo nullus locus superesset Conditori, quem intus exteriusque obligatum totum sibi adversarius non vindicasset. Nec tamen hucusque malitiæ conatus substitit, sed atrocissimum facinus turpissimumque flagitium horrendo etiam sacrilegio cumulavit. Nam adultas ex illicito matrimonio filias, prædiis ecclesiæ et redditibus nomine dotis collatis, atque alienatis scelere immanissimo maritavit. His iniquitatibus coopertus, eandem tamen ecclesiam dilaceratam dissipatamque si liceat incubare molitur, quibus de causis celsitudo tua noverit illum jam beati Petri apostoli spiculo perfossum, et, nisi sceleris resipuerit, anathemate mortifero esse damnatum. Quapropter paterna charitate te admonere, et causam breviter exponere studuimus, ne fortasse per ignorantiam tam scelesto homini tandiu in tenebris suis jacenti ulterius auxilium præbeas, neve scelerum ejus te participem facias, sed sedi apostolicæ, nostrisque monitis modeste parendo illum a te repellas; vel etiam ut tandem aliquando sibi consulat, atque ad remedium pœnitentiæ confugiat, blande suadendo, si poteris, inducas. Nam tales in malo perseverantes fovere et adjuvare nihil est aliud quam iram Domini contra se provocare. Nos vero supradictæ Ecclesiæ afflictionem diutius non ferentes, Deo inspirante, virum vitæ probabilem et compertæ religionis inibi ordinavimus et consecravimus, videlicet S. Melanii abbatem qui, cum ob alias causas quas explicare prolixum est, ad nos venisset, pontificatus onus ex insperato subire compulsus est. De quo confidimus in Domino, quia si, ut desideramus litterisque nostris multipliciter implorare curavimus, principum terræ honorum virorum gratiam et studia habere meruerit, Domino cooperante, sub B. Petri patrocinio ecclesiam in melius restaurabit.

XXIX.

*Bulla Gregorii VII pro ecclesia S. Autberti
Cameracensis.*

(Anno 1076.)

[BALDEBIC, *Chronique d'Arras et de Cambrai*, edit. LEGLAY, pag. 645, in notis.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, LIBERTO dilecto in Christo filio, Cameracensis Eccle-

siæ episcopo, suisque successoribus, salutem et apostolicam benedictionem.

Supernæ miserationis respectu ad hoc universalis Ecclesiæ curam suscepimus et apostolici moderaminis sollicitudinem gerimus ut justis precantium votis faveamus et nostro libramine charis omnibus in necessitate positis, quantum Deo donante possumus, subvenire debeamus. Proinde juxta personam tuam ecclesiæ beati Autberti, hujusmodi privilegio auctoritatisque nostræ decreto indulgemus, concedimus atque firmamus, statuentes nullum successorum tuorum, nullum quoque dignitate præditum, vel quemque alium, de his quæ eidem venerabili monasterio a te vel a quibuslibet hominibus de proprio jure jam donata sint, vel in futurum, Deo miserante, allata fuerint, sub cujuslibet causæ occasionisve specie, minuere, vel auferre, ac suis usibus applicare aut aliis concedere. Sed cuncta quæ oblata sunt, vel ibi offerri contigerunt, perenni tempore integra a clericis loci illius et sine inquietudine volumus possideri, eorum quidem usibus, pro quorum sustentatione gubernationeque concessa sunt modis omnibus profutura. Hæc igitur omnia quæ hujus prædicti decretique nostri pagina continet tam tibi quam cunctis qui tibi successerint in perpetuum servando decernimus. Si quis vero episcoporum aut clericorum, vel sæcularium personarum hanc constitutionis nostræ paginam agnoscens contra venire tentaverit, potestatis honorisque dignitate careat, reumque se divino judicio de perpetrata iniquitate cognoscat, et nisi quæ ab illo sunt mala ablata restituat, a sanctissimo corpore ac sanguine Dei Domini Redemptoris nostri Jesu Christi, alienus fiat, atque in æterno examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, ut hic fructum bonæ actionis recipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Datum Lateranis Kalendas Novembris per manus Petri, sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteri cardinalis ac bibliothecarii, anno IV pontificatus domni Gregorii papæ.

XXX.

Gregorii VII epistola ad Germanos. — Significat se ideo accelerare ad eos iter statuisse ut possit die 8 Januarii (1077) Mantues esse. Mandat curent ut bene recipiatur.

(Anno 1076.)

[MANSI, *Concil. XX*, 379.]

GREGORIUS, servus servorum Dei, archiepiscopis, episcopis, ducibus, comitibus, nec non majoribus et minoribus in [regno Teutonicorum constitutis, salutem et apostolicam benedictionem.

Nos, et indigni et inutiles principis apostolorum servi, statuimus ad vos divina auxiliante clementia venire, et postponentes omnium fidelium nostrorum consilium, ita profectionem nostram maturare ut VI Idus Januarii apud velimus esse, vestra quidem voluntate et desiderio, ut fiducia probatæ fidei quæcunque aspera, et si necessarium

cunque vestra canonica juste nunc habet, aut in posterum, Domino annuente, habere contigerit in quibuslibet rebus mobilibus, vel immobilibus, sive ab ejusdem civitatis episcopo datis, sive ab aliis hominibus publicis, vel privatis tibi, tuisque successoribus confirmamus et stabilimus in perpetuum. Hæc igitur omnia, quæ hujus præcepti decretique nostri pagina continet, tam tibi quam cunctis, qui in eo, quo es ordine, locoque successerint, vel eis quorum interesse potuerit, apostolica auctoritate in perpetuum servanda decernimus. Si quis vero regum, sacerdotum, clericorum, judicum ac sæcularium personarum hanc constitutionis nostræ paginam agnoscens, contra eam temerario ausu venire tentaverit, potestatis, honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat. Et nisi ea, quæ ab illo sunt male ablata, restituerit, vel digna pœnitentia illicite acta deslevert, a sacratissimo corpore, ac sanguine Dei Domini redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in æterno examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen.

Signum Gregorii papæ septimi : *miserationes tuæ, Domine, super omnia opera ejus.*

Datum Florentiæ v Kal. Januarii per manus Petri sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteri cardinalis, ac bibliothecarii, anno IV pontificatus domini Gregorii VII papæ; anno videlicet Dominicæ incarnationis millesimo septuagesimo sexto, indict. XIV.

XXXIII.

Gregorii VII epistola ad archiepiscopos, episcopos, duces, comites cæterosque principes cum omni populo regni Teutonicorum.

(Anno 1077.)

[Hugonis Flaviniac. *Chronicon*, apud PRÆTZ, *Monum. Germ. hist.*, Script. tom. VIII, pag. 445.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectissimis in Christo fratribus et filiis, archiepiscopis, episcopis, ducibus, comitibus, cæterisque principibus, cum omni populo regni Teutonicorum christianam fidem et religionem defendentibus, salutem et apostolicam benedictionem.

Sicut in prioribus litteris et legatorum verbis vobis significavimus, intelligentes quod digne Deo defensores justitiæ vos in vera obedientia et apostolici principatus reverentia exhibuistis, in vestra fide et consiliis fiducialiter spem ponentes, contra voluntatem pene omnium fidelium nostrorum, excepta charissima et fidelissima beati Petri filia, videlicet Mathilde, iter ad vos non solum inter multa incommoda, sed et pericula aggressi sumus, et pervenisse quidem potuissemus, si ducatum eo tempore, eo loco quo constitutum erat, ex vestra parte habuissemus. Cum autem ex ipsa suspensione nostræ perfectionis regi in Italiam properanti ad nos perveniendi daretur occasio, victi ejus humilitate et mul-

A timodæ pœnitundinis exhibitione ab anathematis vinculo absolutum in gratiam communionis eum recepimus. De cætero nihil secum statuentes, nisi quod ad cautelam et honorem omnium vestrum fore putavimus. Cumque Langobardorum episcopi totius negotii summam ad communem conventum et prudentiæ vestræ consultationem reservatam esse cognoscerent, nec de suis culpis ea quam sperabant impunitate absolutionem consequi potuissent, quantam superbiam quantosque malitiæ conatus contra nos adorsi sint, ad dicendum quidem triste, ad audiendum est abominabile, cum illi, qui in Ecclesia Dei columnæ esse debuerunt, non modo in compage corporis Christi nullum locum teneant, sed pertinaciter impugnatores, et quantum ad se destructores existant. De rege vero, ut in his quæ nobis promisit simpliciter aut obedienter ambulaverit, non multum lætari possumus, præsertim cum ex ejus præsentia pessimi quique contra nos et apostolicam sedem plus audaciæ quam terroris pro perpetrata iniquitate habeant. Inter hæc vestra consilia expectantes, tandem per filium nostrum Rapotonem, quem ad vos misimus, hoc vos velle et postulare cognovimus, si quomodo ad partes vestras transire possimus, atque id, ut cautius fieri possit, cum regis consilio et adjutorio, agere studeamus. Nos itaque sicut vobis mandavimus, vestræ voluntati atque consiliis in omnibus secundum beneplacitum Dei satisfacere cupientes, id ipsum per nuntios nostros cum rege statuere atque coaptare operam damus. Verum quo animo ipse nobis et vobis in hac causa consentire debeat, ante missionem hujus legationis, quoniam rex a nobis longe distabat, prænoscere non potuimus, sed mox ut cognoverimus, vobis intimare non tardabimus. Scitote igitur quoniam hæc est voluntas et desiderium nostrum, ut vel consensu regis, vel si eo nolente fieri possit, ad vos pro communi utilitate et salute omnium vestrum pertranseamus. Quod si, peccatis et pravorum studiis obstantibus, fieri nequiverit, absens tamen omnipotentem Deum obnixis semper orabo precibus, ut corda vestra et fidem in omni gratia virtute confirmet, et ita in omnibus vestra consilia et facta dirigat, ut libertatem Christianæ religionis indefessa virtute defendere, et ea, quæ ad statum et gloriam nobilissimi regni vestri Deo dignissima et vobis utilissima sunt, providere possitis et exsequi. Vos autem in proposito defendendæ justitiæ, quod pro nomine Christi et æterna retributione incepistis, ita persistite, ut ad coronam tam sancti, tam Deo placiti certaminis, Deo donante, pertingere valeatis. Plura vobis per scripta misissemus, nisi quod tales ad vos nuntios direximus, quibus indubitanter credere potestis, in quorum ore quidquid in epistola minus continetur, et pro vobis vel ad vos cor nostrum habet, posuimus. Amen.

XXXIV.

Gregorii VII epistola ad omnes archiepiscopos, episcopos, abbates, reges, principes, clericos et laicos in Narbonensi Gallia, Guasconia et Hispania regione constitutos quando Amatam, Oloronensem

episcopum S. R. E. legatum misit in Galliam et Hispaniam.

(Anno 1077.)

MANSI, *Concil.* XX, 622.

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, omnibus archiepiscopis, episcopis, abbatibus, regibus, principibus, clericis quoque ac laicis in Narbonensi Gallia, Guasconia Hispaniaque regione salutem et apostolicam benedictionem.

Dilectissimi fratres et filii, prudentiæ vestræ manifestissime notum est quod Romana Ecclesia hanc consuetudinem habuit ab ipsis suæ foundationis primordiis, ut ad omnes partes quæ Christianæ religionis titulo prænotantur suos legatos mitteret, quatenus ea quæ gubernator et rector ejusdem Ecclesiæ per suam præsentiam expedire non prævalet, vice sua legatis concessa, monita salutis ac morum honestatem per eos cunctis per orbem terrarum constitutis Ecclesiis nuntiaret, easque apostolica doctrina in omnibus quæ sacræ religioni convenient diligenter instrueret. Proinde horum præsentium portitorem venerabilem confratrem nostrum Amatum episcopum ad partes vestras dirigimus, ut, quæ ibi vitia eradicanda sunt a fundamento evulsis, plantaria virtutum, Deo auctore, solerti vigilantia plantare procuret. Quem sicut nostram, imo beati Petri, præsentiam vos suscipere apostolica auctoritate jubemus; ac pro reverentia apostolicæ sedis, cujus nuntius est, vos in omnibus sibi obedire atque eum audire mandamus ut propriam faciem nostram seu nostræ vivæ vocis oracula. Scriptum est enim: *Qui vos audit, me audit* (Luc. x, 16). Agite itaque prudenter ac religiose; et sic vos obedientes Deo et sancto Petro in omnibus exhibete, quatenus, ipso apostolorum principe interveniente, utriusque vitæ gloriam et felicitatem consequi mereamini.

XXXV.

Gregorius VII monasterium S. Michaelis Pisanum tuendum suscipit et ejus boni ac jura confirmat.

(Anno 1077.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, III, 361.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio LEONI, abbati monasterii S. Michaelis archangeli Pisæ constituti, suisque successoribus ibidem regulariter promovendis in perpetuum.

Convenit apostolico moderamini pia religione polentibus benevola compassione succurere, et poscentium animis alacri devotione impertire assensum: ex hoc enim potissimum præmium a conditore omnium Deo procul dubio promerebimur, dum venerabilia loca opportune ordinata, ad meliorem fuerint sine dubio statum perducta. Proinde postulante te, dilecte fili, quatenus monasterium cui, Deo auctore, præesse dignosceris, apostolicis privilegiis muniremus ob reverentiam beati Michaelis archangeli, in cujus honorem venerabilis locus ille constitutus est, precibus tuis benevola concessione augendum esse destinavimus. Suscipientes igitur præfatum locum, et omnia sibi pertinentia, nec non

PATROL. CXLVIII.

et congregationem fratrum inibi Deo servientium in tutelam et defensionem sanctæ Romanæ Ecclesiæ apostolicæ tuitionis privilegium ex tunc, qua per beatum Petrum, Deo disponente, suscepimus, auctoritate concedimus; confirmantes et corroborantes eidem venerabili monasterio quacunque nunc sunt in terris cultis aut incultis, sive in quibuslibet rebus mobilibus vel immobilibus juste habet, aut in posterum, Deo opitulante, acquirere poterit, quatenus tum ad communem usum fratrum, tam in tua, quam in successorum tuorum providentia et congrua dispensatione, inconvulsa illibataque permanent. Eadem præsentium auctoritate sancimus ut eos qui, pia devotione et amore coelestis patriæ mundo abrenuntiantes, ibidem ad monasticam vitam regulariter se conferre voluerint, sine omni contradictione cujuslibet personæ, ab abbate, qui pro tempore fuerit, cæterisque confratribus recipi ac teneri liceat. Præterea statuimus, et, juxta quod beatus papa Agapito Urbis præscripsit, firma præceptione censemus ut nemo fideles Christianos in eodem monasterio sepelire cupientes contradicat, vel missam aliquo modo cantare prohibeat, aut eleemosynas, quas vivorum aut defunctorum aliquis ibidem destinavit aut pro amore Dei destinaverit, inde evellere vel aliquo modo subtrahere præsumat. Si quis vero regum, sacerdotum, clericorum, judicum ac sæcularium personarum hanc constitutionis nostræ paginam agnoscens, contra eam venire tentaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et, nisi vel ea quæ ab illo sunt male ablata restituerit, vel digna poenitentia illicite acta deflexerit, a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, ut hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Datum Florentiæ iv Id. August. per manus Cononis cardinalis presbyteri, anno ab Incarnatione Domini 1077, pontificatus vero D. Greg. VII papæ iv, ind. xv.

XXXVI.

Privilegium pro monasterio S. Salvatoris Septimiani.

(Anno 1078.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, III, 83.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio AZONI, abbati S. Salvatoris constructi in loco qui dicitur Septimo, suisque successoribus ibi regulariter promovendis in perpetuum.

Memores divinæ gratiæ circa nos, manifeste cognovimus quam benevola concessione rectis desideriis et justis petitionibus condescendere debeamus, et ita administrationem nobis creditæ dispensationis ad multorum utilitatem exhibendo dilatare, sicut desuper erogato lucro ab eo mercedem accipere cupimus cujus talentorum gratuita bonitate sua dona susci-

22

pinus. Quapropter, dilectissime fili, sicut tua et fratrum tuorum devotio postulavit, suscipientes, sicut et prædecessores nostri, præfatum monasterium cui, Deo auctore, præesse dignosceris, in tutelam et defensionem sanctæ Romanæ Ecclesiæ, per hujus nostri decreti paginam, ad corroborandum Deo auctore statum ejus, apostolicæ tuitionis privilegium tibi concedimus. Confirmamus omnia quæ eidem venerabili loco a quibuslibet hominibus de proprio jure jam donata sunt, vel in futurum, Deo miserante, collata fuerint, cujuscunque modi possessiones aut bona sunt, tam in rebus mobilibus quam immobilibus, et postremo universa quæ nunc legaliter acquisita possidet, et in posterum, Deo opitulante, acquirere potuerit. Proinde apostolica auctoritate censemus atque statuimus ut nullus regum vel imperatorum, ducum, marchionum, comitum, castaldionum, nullus antistitum, vel quacunque dignitate præditus, aut aliqua persona sæcularis vel ecclesiastica, magna vel parva, audeat præfatum monasterium a sui ordinis ac firmitatis stabilitate divellere, aut bona sibi pertinentia, pro sua rapacitate vel violentia aut iniquæ dominationis oppressione, invadere, vel diripere, vel inde auferre, sive suis usibus impia temeritate applicando, vel aliis quasi piis de causis pro suæ avaritiæ excusatione concedendo: sed cuncta quæ ibi oblata sunt, vel offerri contigerit, tam a te quam ab eis qui in tuo officio locoque successerint, perenni tempore illibata ac sine infestatione aliqua volumus ac decernimus possideri, eorum quidem usibus, pro quorum sustentatione gubernationeque concessa sunt, modis omnibus profutura. Item constituimus ut, obeunte abbate, non alius ibi quacunque obreptionis astutia ordinetur nisi quem fratres ejusdem cœnobii secundum timorem Dei elegerint, maxime de eadem congregatione, si idoneus inventus fuerit. Quod si talis qui huic regimini congruat inter eos inveniri non possit, aliunde sibi Patrem et magistrum expetant; qui non ab alio nisi a Romano pontifice secundum consuetudinem priorum abbatum consecretur, neque alterius nisi ejusdem Romani pontificis subdatur iudicio. Consecrationes autem ecclesiarum, et ordinationes clericorum præfato cœnobio pertinentium, ab episcopo in cujus diocesi est accipiant, ita tamen si ipse episcopus canonice ordinatus, aut a Romana Ecclesia tunc excommunicatus non fuerit, et ordinationem gratis fecerit. Sin autem aliquid horum obstiterit, abbas, ad qualemcumque catholicum episcopum ei placuerit, causa consecrationis et ordinationis tam locorum quam personarum licenter pergat: liceatque episcopo canonice, quod rogatus ab eo fuerit, peragere. Hæc igitur omnia quæ hujus præcepti decretique nostri pagina continet, tam tibi quam cunctis qui in eo quo es ordine locoque successerint, in perpetuum servanda decernimus. Si quis vero regum, imperatorum, clericorum, iudicum ac sæcularium personarum hanc constitutionis nostre paginam cognoscens contra eam temerario ausu

venire tentaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat. Et nisi ea quæ ab illo sunt male ablata restituerit, vel digna pœnitentia illicite acta desleverit, a sacratissimo corpore ac sanguine Domini nostri Redemptoris Jesu Christi alienus fiat, atque in æterno examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum Iudicem præmia æternæ pacis inveniant.

Datum Laterani IV Idus Januarii per manus Petri sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteri cardinalis ac bibliothecarii, anno quinto pontificatus D. Gregorii septimi papæ, ab incarnatione vero Domini 1078, Indictione prima.

XXXVII.

Gregorii papæ VII privilegium pro monasterio S. Crucis Kimperlegiensis.

(Anno 1078.)

[*Ullia Christiana*, vet. edit, tom. IV, p. 553.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio BENEICTO, abbati monasterii Sanctæ Crucis in Britannia siti, in villa quæ dicitur Avantot, suisque successoribus ibidem regulariter viventibus, et monachis in perpetuum.

Britannia, sicut nonnulli gentis nostræ testantur, non solum ab imperatoribus, verum etiam ab ipsis habitatoribus, tutelæ et defensionis sanctæ Romanæ Ecclesiæ commissa est. Verum antecessores nostri in hac causa, sicut in multis aliis, adeo negligentes fuerunt, ut amor, et promissio apostolicæ tutelæ, et pristina devotionis nostræ intentio, in injuriam et pene quasi inablutionem (sic) utrinque devenerint. Nos itaque, Deo auctore, hæc quæ hactenus neglecta sunt, ad memoriam satagimus reducere, et tanto sollicitius circa salutem et honorem patriæ vestræ procuramus studium impendere quanto, sicut jam diximus, beati Petri patrocinio gentem vestram pro devotione colla submisisse cognoscimus, et licet universaliter quod a nobis requiris, charissime fili, Britannia debeamus, specialius tamen ad liberationem et tutelam monasterii tui munimen auxiliumque prætenimus. Unde, secundum tenorem postulationis tuæ, monasterium cui tu, Deo auctore, præesse dignosceris, sub tutela et defensione apostolicæ sedis cum tota insula quæ vocatur Guedel, vel alio nomine Bella Insula; quæ, cum aliis possessionibus quæ juste sibi pertinere videntur, suscipientes, hujusmodi sibi privilegia præsentis auctoritatis nostre decreto indulgemus, concedimus atque firmamus, statuentes nullum regum, imperatorum, antistitum, nullum quacunque dignitate præditum, vel quacunque alium audere de his quæ eidem venerabili loco a quibuslibet hominibus de proprio jure jam donata sunt vel in futurum, Deo miserante, collata fuerint, sub cujuslibet causæ occasionisve specie minuere vel auferre, et suis usibus applicare, vel

aliis quasi piis de causis pro suæ avaritiæ excusa-
 tione concedere; sed cuncta quæ ibi oblata sunt,
 vel offerri contigerit, tam a te quam ab eis qui in
 tuo officio locoque successerint, perenni tempore il-
 libata et sine inquietudine aliqua volumus posside-
 ri, eorum quidem usibus, pro quorum sustentatione
 gubernationeque concessa sunt, modis omnibus pro-
 futura. Hæc igitur omnia quæ hujus præcepti de-
 cretique nostri pagina continet, tam tibi quam cun-
 ctis qui in eo quo es ordine locoque successerint,
 in perpetuum servanda decernimus. Si quis vero im-
 peratorum, regum, ducum, marchionum, comitum,
 sacerdotum, clericorum, judicum, ac sæcularium
 personarum hanc constitutionis nostræ paginam ag-
 noscens, contra eam temerario ausu venire tenta-
 verit, admonitus semel et iterum, usque tertio per
 convenientes inducias, si non resipuerit atque præ-
 dicto monasterio non satisfecerit, potestatis hono-
 risque sui dignitate careat, reumque se divino judi-
 cio existere de perpetrata iniquitate cognoscat; et
 nisi ea quæ ab illo sunt male ablata restituerit, vel
 digna pœnitentia illicite acta deflexerit, a sacratis-
 simo corpore et sanguine Domini nostri Jesu Chri-
 sti alienus fiat, atque in æterno examine districtæ
 ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco sua jura
 servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, qua-
 tenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et
 apud districtum Judicem præmia æternæ pacis in-
 veniant.

Datum Laterani VIII Kal. April. per manus Petri
 S. Romanæ Ecclesiæ presbyteri cardinalis et biblio-
 thecarii, anno v pontif. domini Gregorii VII papæ,
 Indict. prima.

XXXVIII.

Gregorii papæ VII privilegium pro monasterio
 S. Benigni Divionensis.

(Anno 1078.)

[PÉREARD, *Recueil de pièces pour servir à l'histoire de
 Bourgogne*, pag. 192.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, ve-
 nerabili filio GERENTONI, abbati Divionensis mo-
 nasterii, ejusque successoribus regulariter promo-
 vendis in perpetuum.

Supernæ miseracionis respectu, ad hoc venerabi-
 lis Ecclesiæ curam suscepimus et apostolici mo-
 deraminis sollicitudinem gerimus, ut justis precan-
 tium votis intenta benignitate faveamus. Proinde,
 dilecte in Domino fili, Gerento abbas, petitionibus
 tuis grato occurrentes assensu, libertati ac quieti
 monasterii vestri, auctore Domino, duximus pro-
 videndum. Si quidem ipsum cœnobium sub sedis
 apostolicæ protectione suscipimus, et obeunte te,
 nunc ejusdem loci abbate, vel tuorum quorumlibet
 successorum nullus ibi qualibet subreptionis astu-
 tia seu violentia præponatur, nisi quem fratres
 communi consensu, secundum timorem Dei et re-
 gulam sancti Benedicti, elegerint, maxime de ea-
 dem congregatione, si idoneus inventus fuerit. Quod
 si talis, qui huic regimini congruat, inter eos inve-

niri non possit, aliunde sibi Patrem et magistrum
 expetant, et Lingonensi episcopo consecrandum
 ordinandumque provideant, si tamen ipse episcopus
 gratiam apostolicæ sedis habuerit, et canonice
 ipsam ordinationem facere voluerit. Quod si aliquid
 horum obstiterit, liceat electo ejusdem monasterii,
 aut ad apostolicam sedem recurrere, aut a quocun-
 que voluerit religioso episcopo consecrationem et
 clericorum ordinationes atque cætera quæ ad epi-
 scopum pertinent suscipere. Statuimus etiam ne ab
 episcopo vel ministris Lingonensis Ecclesiæ divina
 vestro monasterio interdicanur officia, sed continue
 celebrentur, nisi eisdem causis fratres cessare
 oporteat quæ sedis apostolicæ præsulis Benedicti
 determinatione distinctæ sunt. Illam quoque in mo-
 nachis tuis quietem ac libertatem, quam idem præ-
 sul decreto suo firmavit, nos beati Petri et nostra
 auctoritate intemeratam perpetuo manere sancimus.
 Quicumque vero clericorum vel laicorum sese in
 monasterio vestro voluerint conferre, vobis liceat eos
 sine aliqua contradictione recipere, dummodo pro-
 prie excommunicati non fuerint vel nominatim in-
 terdicti.

Confirmamus etiam vobis ecclesias vestras, quas-
 cunque nunc possidetis, seu quas, largiente Deo, in
 posterum canonice possidebitis, statuentes ut nul-
 lus clericorum sine assensu vestro in eis audeat
 ministrare; sed quotiescunque in aliqua earum mi-
 nister fuerit subrogandus, vos idoneum ad hoc eli-
 gentes, episcopo præsentem, qui episcopus curam ei
 animarum injungat, et sic vobis de temporalibus,
 episcopo vero de spiritualibus debeat respondere.
 Si quis autem contra hanc formam in eisdem eccle-
 siis ministrare præsumperit, nos eum ab officii sui
 executione suspendimus; claustro etiam, in quo
 monasterium vestrum situm est, eam libertatem et
 immunitatem concedimus quam illustris rex Rober-
 tus noscitur contulisse, ut ab omni invasione et
 violentia ducis et hominum suorum sit in perpetuum
 liberum ac securum, ita ut nihil prorsus a torrente,
 qui castri sanctique causam dividit, aliquis vel au-
 ferre præsumat vel accipere. Ecclesiam quoque
 Beati Germani de Laré, ubi sanctimonialia consi-
 stunt, vobis perpetuo confirmamus possidendam, et
 ut ipsæ sanctimonialia nunquam a subjectione Ec-
 clesiæ Divionensis se removeant, sub anathemate
 prohibemus, sed semper per vestram providentiam
 gubernentur. Decernimus itaque ut nulli omnino ho-
 minum liceat idem monasterium temere perturbare,
 aut ejus possessiones auferre, et ablata retinere,
 minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed
 omnino integra conserventur, eorum pro quorum
 sustentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus
 omnibus profutura. Si qua autem ecclesiastica sæ-
 cularisve persona, hanc nostræ constitutionis pagi-
 nam agnoscens, contra eam temere venire tentave-
 rit, et admonita semel et secundo, non congrua
 satisfactione emendaverit, potestatis honorisque
 sui dignitate careat, reamque se divino iudicio exi-

stere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem, præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Gregorius sanctæ catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Data Laterani, per manum Joannis R. Ecclesiæ diaconi cardinalis, XIII Kal. Julii, anno ab Incarnatione Domini 1078, indictione I, pontificatus autem domni Gregorii PP. VII, VI.

XXXIX.

Gregorii VII epistola ad Gallos. — Vocat illos ad synodum pro discordiis inter regnum et sacerdotium componendis habendam.

(Anno 1078.)

[MANSI, *Concil.* tom. XX, col. 381.]

GREGORIUS, servus servorum Dei, archiepiscopis, episcopis, abbatibus in Gallia constitutis, qui in gremio sanctæ Romanæ Ecclesiæ permanere videntur, salutem et apostolicam benedictionem.

Quantas tribulationum angustias et persecutionum procellas ac pondera periculorum universalis mater sancta Romana Ecclesia perpessa sit temporibus istis, quod credi vix potest, ex majori parte latet scientiam vestram. Ad hæc quoque quid consilii, quidve suffragii per vos, filios suos, debitæ compassionis perceperit, vos ipsi agnoscitis. Quod itaque sine dolore vix possumus vel reminisci, ita charitas multorum circa eam refrigescit, ut hæc ipsa per Evangelium præsignata quodammodo specialiter videantur, ut dicitur: « Quando abundaverit iniquitas, refrigescet cor multorum (Matth. XXIX.) » Unde quid aliud dixerim, nisi quod vos, qui aut segniter neglexistis ac pavide refugistis matri vestræ in tanta pressura solatiari, nomine filiorum indignos et charitatis visceribus alienos vos ostenditis? Quem vero pudorem, vel potius quantum dolorem, quisquis est sanæ mentis non sentiat, cum consideret persecutores Christianæ religionis tanta factionis conspiratione, sicut omnimodis adnibus non solum res suas profundendo sed etiam se ipsos morti tradendo, ad explendam animi atrocitatem huc usque desudasse; neminem autem vel vix paucissimos, justitiæ fautores, aut corporum laborem subire, aut rerum dispendia pati, aut de bonis suis opem matri suæ Ecclesiæ ferre curavisse. Verum, utcunque fraternitas vestra sese habuerit, benedictus Deus et Domini nostri Jesu Christi Pater, qui, nos ab adversariorum manibus et persecutorum violentia protegens, hactenus in manu nostra justitiam secundum testimonium conscientiæ nostræ defendit; atque, potentiæ suæ vigore humanæ infirmitatis imbecillitatem nostram corroborans, ad iniquitatem converti nullis nos promissionum blanditiis, nullis vexantium terroribus sinit. Ipsi ergo

A gratias immensas referimus, qui, nos infractos huc usque in pressuræ tempestate conservans, ad quamdam spem tranquillitatis sicut liberis incessibus duxit; ut non nos contra principalem justitiæ intentionem egisse, aut propria conscientia aut religiosorum, qui noverunt, examinatio reprebendat. De cætero, fratres, ut causa jurgiorum et discordia quæ inter regnum et apostolicam sedem jam dudum agitur, annuente Domino, congruum valeat finem sortiri, vos ad synodum quam in medio Novembri celebrare disponimus, præsentium litterarum vocatione, ex parte beati Petri apostolorum principis præcipientes invitamus. Hoc etiam fraternitatem vestram scire volumus quia, ut secure ad nos venire et in vestram patriam, Deo protegente, possitis redire, fideles nostri a majoribus, qui sunt in curia Henrici dicti regis, juramento securitatem receperunt. Desideramus igitur una vobiscum tractare, divino fulti auxilio, qualiter possimus pacem confirmare, atque ad gremium matris Ecclesiæ sanctæ schismaticos, Deo auxiliante, revocare.

XL.

Gregorii VII papæ privilegium pro Casinensi cœnobio.

(Anno 1078.)

[GATTULA, *Hist. Casin.* 254.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo fratri DESIDERIO, abbati Montis Cassini, suisque successoribus.

Ea quæ ante nos eorum definitionis finem percipiunt, necessarium et utile videtur ut ad memoriam futurorum non solum litteris intimare, verum etiam auctoritate sedis apostolicæ munire debeamus. Cum enim Capuæ essemus, clerici illius civitatis conquesti sunt, dicentes ecclesiam Sancti Angeli, quæ olim fuerat juris Capuanæ ecclesiæ, in jus monasterii Sancti Benedicti injusto concambio transisse. Quam nimirum querimoniam indiscussam non permittentes, per discretos et veraces viros diligenter inquisivimus utrum concambium quod pro eadem Ecclesia datum fuerat, sufficere videretur. Quod videlicet viri illud quod eis injunximus studiosè perquirentes, probaverunt, quod pro concambio donatum fuerat, videlicet ecclesiam Sancti Joannis infra Capuanam civitatem sitam, plus possessionis et ornamenti habuisse. Hoc etiam Erbeus tunc archiepiscopus ejusdem civitatis rem indubitanter cognovisse testatus est. Unde testimonio competenti promoti, litis omni dubietate sublata, censuimus tam archiepiscopum quam Capuanos clericos in perpetuum ab hac quæstione quiescere, et de jam dicto concambio nullam deinceps litem promovere. Unde, juxta fraternitatis tuæ postulationem, præsentis privilegio firmum hoc et in perpetuum stabile judicantes, decernimus ut in prædicto loco Sancti Angeli religio monachorum sub cura et regimine abbatis Montis Cassini omnipotenti Deo deserviat. Cui nimirum ecclesiæ hujus modi privilegium indulgemus, concedimus atque firmamus, statuentes

nullum imperatorum, regum, principum, antistiti-
 tum, nullum quacunq̄ue dignitate præditum, vel
 quemquam alium audere de his quæ eidem venera-
 bili loco a quibuslibet hominibus de proprio jure
 jam donata sunt, vel in futurum, Deo miserante,
 collata fuerint, sub cujuslibet causæ occasio-
 nisve specie minuere, vel auferre, sive suis usibus
 applicare, vel aliis, quasi piis de causis, pro suæ
 avaritiæ excusatione concedere: sed cuncta, quæ
 ibi oblata sunt, vel offerri contigerit a quoquam,
 ab eis qui in tuo officio locoque successerint, pe-
 renni tempore illibata et sine inquietudine aliqua
 volumus possideri, eorum usibus, pro quorum
 sustentatione gubernationeque concessa sunt, modis
 omnibus profutura. Hæc igitur omnia quæ hujus
 præcepti decretique nostri pagina continet in per-
 petuum reservanda decernimus. Si quis vero impe-
 ratorum, regum, principum, sacerdotum, cleri-
 corum, judicum ac sæcularium personarum hanc
 constitutionis nostræ paginam agnoscens, contra eam
 temerario ausu venire tentaverit, admonitus semel
 et iterum usque tertio per convenientes inducias,
 si non resipuerit, atque prædictæ Ecclesiæ non
 satisfecerit, potestatis honorisque sui dignitate ca-
 deat, reumque se divino judicio existere de perpe-
 trata iniquitate cognoscat; et nisi ea quæ ab illo
 sunt male ablata restituerit, vel digna pœnitentia
 illicite acta desleverit, a sacratissimo corpore et
 sanguine Domini redemptoris nostri Jesu Christi
 alienus sit, atque in extremo examine districtiori
 ultioni subiaceat. Cunctis autem in eidem loco juste
 observantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi,
 quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant,
 et apud districtum judicem præmia æternæ pacis
 inveniant. *Miserationes tuæ, Domine, super omnia
 opera tua (Psal. CXLIV).*

Datum Romæ septimo Idus Decembris per manus
 Petri, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteri, cardinalis
 et bibliothecarii; anno vero VI pontificatus Domini
 Gregorii septimi papæ, indictione II.

XLI.

*Litteræ commendatitiæ Gregorii VII datæ Berengario
 post consilium Romanum.*

(Anno 1079.)

[MANSI, *Concil. XX*, 621.]

GREGORIUS, servus servorum Dei, omnibus beato
 Petro fidelibus salutem et apostolicam benedictio-
 nem.

Notum vobis omnibus facimus nos anathema fe-
 cisse ex auctoritate Dei omnipotentis Patris, et Filii,
 et Spiritus sancti, et beatorum apostolorum Petri et
 Pauli omnibus qui injuriam aliquam facere præ-
 sumpserint Berengario, Romanæ Ecclesiæ filio, vel in
 persona, vel in omni possessione sua, vel qui eum
 vocarit hæreticum. Quem post multas quas apud
 nos, quantas voluimus, fecit moras, domum suam
 remittimus, et cum eo fidelem nostrum, Fulconem
 nomine.

XLII.

Gregorii VII epistola ad Germanos.

(Anno 1079.)

[MANSI, *Concil. XX*, 383.]

GREGORIUS, servus servorum Dei, omnibus archi-
 episcopis in Teutonico atque in Saxonico regno
 commanentibus, omnibusque principibus, cunctis-
 que majoribus et minoribus, qui non sunt excom-
 munitati et obedire voluerint, salutem et apostolicam
 benedictionem.

Quomodo ex lite et dissensione vestra maximum
 in sancta Ecclesia periculum fieri quotidie cognosci-
 mus, visum est nobis, visum est et fratribus nostris
 in concilio congregatis, summa ope elaborare pro
 viribus, quatenus idonei nuntii tam religione quam
 scientia pollentes et latere apostolicæ sedis ad partes
 vestras mitterentur, qui religiosos episcopos, laicos
 etiam pacis et justitiæ amatores, in partibus vestris
 commorantes, ad hoc opus idoneos congregarent,
 qui, Domini gratia præeunte, die et loco ab illis statuto,
 tam ipsi quam quos ipsis adungere adhuc debemus,
 aut pacem componant, aut, veritate præcognita, super
 illos qui sunt tanti dissidii causa, canonicam censu-
 ram exerceant. Verum quomodo nonnullos diabo-
 lico instinctu confectos, iniquitatis suæ facibus igni-
 tos, cupiditate inductos, discordiam potius quam
 pacem fieri et videre desiderantes fore non ignorā-
 mus, statuimus in hac synodo, sicut et in præterita,
 ut nulla persona alicujus potentiæ vel dignitatis,
 sive parva, sive magna, sive princeps, sive subje-
 ctus, aliqua præsumptione audeat legatis nostris ob-
 sistere et, cum ad vos pervenerint, de componenda
 pace contraire, nec postea contra interdictum illorum,
 alter in alterum audeat insurgere, sed usque ad
 diem ab illis statutum firmam pacem omnes sine
 ulla occasione et fraude observent. Quicumque au-
 tem hæc vestra statuta ulla præsumptione violare
 tentaverit, anathematis vinculo eum ligamus, et non
 solum in spiritu, verum etiam in corpore et in
 omni prosperitate hujus vitæ apostolica auctoritate
 innodamus et victoriam in armis auferimus, ut sic
 saltem confundantur et duplici contritione conte-
 rantur.

XLIII.

Gregorii VII epistola ad Rodulfum regem.

(Anno 1079.)

[Bruno, *De bello Saxonico*, ap. PERTZ, *Monum.
 Germ. hist.*, Script. V, 378.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, RO-
 DULFO regi et omnibus secum Christianam religionem
 defendentibus salutem et apostolicam benedictio-
 nem.

Quod regnum Teutonicorum, hactenus inter om-
 nia mundi regna nobilissimum, jam video incendiis,
 cædibus et rapinis devastari, confundi et annullari,
 quam magnus exinde cordi meo dolor insideat,
 quam continuus in visceribus meis me gemitus
 afficiat, testis est ille solus, qui omnium hominum
 corda scrutatur et probat. Deferuntur enim mihi

jam sæpius legationes Henrici, cum per proprios nuntios, tum per cognatos et aliarum terrarum principes et affines, modo omnem obedientiam promittendo, modo per varia ingenia sollicitando, id a me summo conamine cupientes efficere quo me ad votum suum suis partibus valeant inclinare. Verum quia hinc inde et Romana gravitas et apostolica mansuetudo me per mediam justitiæ viam incedere cogunt, omnibus quibus possum modis hoc oportet intendere quomodo veram a falsa justitiam, perfectam a ficta obedientiam iudicio sancti Spiritus valeam discernere, et rato ordine ad finem usque perducere. Hæc vero et alia, si, propitio Deo, ad vos sani perveniunt legati mei, melius quam hæc litteræ viva voce testificabuntur et docebunt.

XLIV.

Gregorii VII epistola ad Rodolphum regem et Saxonum. — Nuntiat se curasse ut per legatos suos de rebus a se decretis in duabus synodis docerentur; tum ad patientium hortatur et ut Magdeburgensis archiepiscopatus optime provideatur.

(Anno 1079.)

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, R. regi omnibusque secum in regno Saxonum commanentibus, tam episcopis quam ducibus, comitibus, nec non majoribus et minoribus peccatorum absolutionem et apostolicam benedictionem.

Cum Veritas ipsa dicat omnium qui propter justitiam persecutionem patiuntur regnum esse cælorum (Matth. v), et Apostolus clamet neminem, nisi qui legitime certaverit, posse coronari (II Tim. II), nolite, filii mei, in hoc, qui vos jam multo tempore exagitat, bellico furore deficere; nolite per ullius fallentis personæ mendacia de nostro fideli adiutorio dubitare; sed magis magisque pro tuenda veritate ecclesiastica, pro defendenda vestræ nobilitatis libertate, labori jam citius finiendo incumbite; et ex adverso ascendendo vos et corpora vestra quasi murum pro domo Dei opponere satagite. Quidquid jam in duobus synodi nostræ conventionibus de rege R. et de H. statutum sit, quidquid ibi de pace et concordia regni et cum juramentis sit diffinitum, per nostras litteras et per nostros legatos, nisi sorte capti sint, apertissime potestis cognoscere; et, si quid adhuc remanserit, per episcopos Metensem et Papiensem et abbatem Augustensem, qui nobiscum finem rei præstolando morantur, cum ad vos ipsi venerint, quasi in promptu habetis audire. Postremo hoc vos ignorare nolumus quod qua omni oportet instantia, cum orationis nostræ assiduitate, tum officii nostri gravitate, et prospiciendo consulere, et consulenda prospicere veræ necessitati non dubitamus. Audivimus de vestro archiepiscopatu Magdeburgensi, in disciplinam quorundam ejusdem Ecclesiæ filiorum, pro acquirendo sæculari habitu et honore, abortam fuisse contentionem, quos modis omnibus ex præcepto Dei omnipotentis et sancti Petri, et nostro, ne sibi in locum damnationis culmen arripiant regiminis prohibete, et Deo dignum dispensatorem, prout jus postulat et ordo,

A cum nostra voluntate, et apostolica benedictione et communi omnium bonorum tam clericorum quam laicorum electione disponite. Vos tamen ipsi nostis quod, in constituendis episcopis, neglecta sanctorum Patrum instituta hunc qui modo funditur sanguinem genuerunt, et adhuc, nisi provideantur, pejores prioribus errores fovendo parturiunt.

XLV.

Gregorii epistola ad omnes fideles per Teutonicum et Italicum regnum.

(Anno 1079.)

[Mariani Scotti *Chronicon*, ap. PERTZ, *Monum. Germ. hist.*, Script. V, 561.]

B GREGORIUS apa, servus servorum Dei, per totum Italicum regnum et Teutonicorum, debitam sancto Petro obedientiam exhibentibus apostolicam benedictionem.

Si qui sunt presbyteri, vel diaconi, vel subdiaconi, qui jaceant in crimine fornicationis, interdicimus eis, ex parte omnipotentis Dei et auctoritate sancti Petri, introitum ecclesiæ usque dum pœniteant et emendent. Si qui vero in peccato suo perseverare maluerint, nullus vestrum officium eorum auscultare præsumat; quia benedictio illius vertitur in maledictionem, et oratio in peccatum, testante Domino per prophetam: *Maledicam, inquit, benedictionibus vestris.*

XLVI.

Gregorii VII papæ epistola ad monachos Casinenses.

(Anno 1079.)

[GATTULA, *Hist. abbatiæ Casin.*, II 149.]

C GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Christo filiis Sancti Benedicti monachis salutem et apostolicam benedictionem.

D Audivimus, quod sine gravissimo dolore dicere non possumus, quosdam homines a Jordano principis suggestionem diaboli missos, secretarium vestrum intrasse, et quædam commissa vobis inaudita temeritate detulisse. In quo facto nimis negligentis, acriter ulciscendæ timiditatis vos et abbatem vestrum arguere possumus, et gravius adversum vos commoveri deberemus, nisi ea qua vos semper charitate dileximus, detineremur; si quidem tolerabilius nobis videretur villas et castella Sancti Benedicti in prædam et direptionem dari, quam ut sanctus locus, et per totam, ut credimus, Christianitatem famosus et venerabilis, tantæ ignominie periculo subjaceret. Quapropter hujus temeritatis noxam inultam esse non ferentes, præsertim eum locum vestrum violatum esse, et exemplo hujus facinoris deteriora posse vobis contingere perpentes, admonemus ut divinum officium in ecclesia Beati Benedicti non faciatis, sed altaria omnia quæ intus sunt detegentes, quantum sit hujusmodi violationis periculum quosque cognoscere faciatis. Si enim in ecclesia Sancti Petri humano sanguine respersa divinum officium non sine diligenti reconciliatione celebratur, multo magis istud quod in eccle-

ti Benedicti pernicio (sic) suis commissum est, A banensi et ODELBRICO Pataviensi, salutem et apostolicam benedictionem.

tenti indiget expiatione. Vos itaque omnipotens Dominum instanter deprecemini ut tristitiæ nostræ dignetur super hac re nobis consolationem impendere, et ad reparandam in omnibus nostram dignitatem, modis quibus decet, nos relevare.

XLVII.

Gregorii VII pape epistola ad monachos Casinenses.

(Anno 1079.)

ATTULA, *Hist. abbatie Casin.*, II, 149.]

GORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerationi Casinensis cœnobii salutem et apostolicam benedictionem.

Frater, dilectissimi fratres, nos violentia sacrilegii reverentissimo loco illata compulsi, vestrum officium ob tantum facinus irrogatum invidemus. Verum quia ascensionis Domini solemnitate venerabilis orbi nunc imminet, nolentes propter alicujus scelus in tanto festo tam religiosum locum officio pietatis carere, decrevimus et eundem locum ab interdicto absolvere. Quapropter, apostolica mansuetudine ducti, reddimus et vestrum ministerium et cultum religionis devotissime licentiam celebrandi.

Preces etiam atque rogamus charitatem vestram, nostri memores, pro nobis preces fundatis minimum, pro statu quoque sanctæ Romanæ Ecclesie Rectori rerum quotidie supplicetis, nec non pro inimicis quam etiam pro amicis, dilectionis vestre omnipotentem Dominum deprecari sedulo curaveritis et studeatis; nec non et pro illo qui tam religiosum locum, toto mundo famosum, violavit effundite, ut Deus det illi cor pœnitens, et eum ad se convertat, ut in hac vita et futura vitam gratiam Dei obtinere. *Et immediate scribit hæc alia verba in codice*: Hoc autem accidit Rosellano episcopo; nam idem episcopus non tantum pecuniam huic commendaverat loco. Jordanem princeps missis militibus præcepit ut pecuniam, quæ S. Benedicto credita est, nos redderent minime damus, sed eam super altare ejus ponimus; inde qui præsumpserit auferte autem tollentes thesaurum de altario ad nos deferunt. Quo accepto statim idem principis auctor sceleris, lumen amisit, et usque in presentem ita permansit.

XLVIII.

Gregorii VII epistola ad Petrum Albanensem et Odelricum Patavinum.

(Anno 1079.)

Flaviniae. *Chronicon*, ap. PERTZ, *Monum. Germ. Hist. Script.* VIII, 450.]

GORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectissimo Christo fratribus et coepiscopis, PETRO AL-

banensi et ODELBRICO Pataviensi, salutem et apostolicam benedictionem.

Sunt multi, quibus tamen non credimus, qui de legatione vestra murmurare incipiunt, suspicantes vos aliter velle incedere quam a nobis præceptum est; et alterum vestrum nimis simpliciter, alterum vero non adeo simpliciter acturum esse causantur. Quapropter diligentissima circumspectione cavendum est vobis, ut utramque suspicionem possitis extinguere. Quod ita facile cum Dei adjutorio proveniet, si præcepta nostra ante mentis oculos semper teneatis, et nihil aliud præsumatis efficere, nisi quod nos vobis noscimus, non modo nudis verbis, verum etiam litteris inculcando mandasse. Volumus autem ut de causa regum vel regni sive etiam de Trevirensi vel Coloniensi et Augustensi electis, vel de omnibus istis qui investituram per manum laicam acceperunt, nullum præsumatis exercere iudicium, summumque vobis studium sit, si rex acieverit vobis de statuendo colloquio et pace firmanda in regno, et de restituendis episcopis in sedibus suis, et hæc eadem cito ad nos aut per vos ipsos aut per certos legatos annuntiare, ut tot et tales personas possimus illuc ad constitutum tempus dirigere, qui ad tantum negotium determinandum valeant una vobiscum, Deo auxiliante, sufficere. Interim vero sic vos utrique parti communes, et ab omni suspicionis nævo, quantum in vobis est, cum divina gratiæ adjutorio exhibete immunes, ut justitiæ semper et nullo modo partibus faveatis, sicut habetis formam nostram; qui videlicet, postquam iudicium tanti hujus negotii in manu beati Petri commissum est, nihil aliud vobis testibus intendimus, nisi ut per justitiæ semitam incedamus. Ad nullam partem sinceritatem apostolicæ discretionis infleximus, nullis promissionibus aut terroribus cessimus, nec aliud unquam, Deo protegente, acturos nos esse confidimus. Præterea specialiter vobis de abbate Augiense injungimus, qui nuper ad apostolorum limina veniens, non solum captus est, sed etiam in loco ejus quidam est tyrannice subrogatus, ut ea bona sua, quibus exspoliatus est, expulso invasore illo, restitui faciat. Qui tamen postquam de his quæ perdidit, fuerit pleniter investitus, si quid contra illum habet aliquis, paratus erit in nostro iudicio respondere. Non enim debet ab alio aliquo iudicari, qui in apostolica sede scitur a memet consecratus. Et certe gravis fuit præsumptio, manum in eum ponere, qui tanto erat privilegio munitus. Quod si invasor ille contra interdictum nostrum prædicto fratri sua restituere contempserit, festim in eum velut in rebellem et invasorem ex auctoritate apostolica sententiam excommunicationis intendite. Quidquid autem agitis, vel quidquid vobis contigerit, litteris semper mandare et frequenter ad nos mittere procurate. Omnipotens et misericors Deus, a quo bona cuncta procedunt, meritis beatæ Dei genitricis Mariæ, dominæ nostræ, et beatorum apostolorum suorum Petri et Pauli, ab omni malo

vos defendere, et in omnem veritatem inducere dignetur, quatenus quidquid agitis secundum timorem Dei et utilitatem sanctæ Ecclesiæ feliciter peragatis. Inter omnia studiosissime Wormatiensis episcopi mementote, qui cum esset diu ab Ecclesia sua expulsus, et ob id Romam veniret, ut auxilium apostolicæ sedis acquireret, non solum nihil sibi profuit, sed modo etiam pejus incurrit. Interim vos salutamus, et rogamus ut sitis memores nostri, memoris vestri, apud Deum.

XLIX.

Gregorii VII epistola ad Hugonem episcopum Diensem.— Gratulatur de pace Ecclesiæ ejus restituta.

(Anno 1079.)

[Hugonis Flaviniac. *Chronicon*, ap. PERTZ, *Monum. Germ. hist.*, Scrip. VIII, 421.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo fratri HUGONI, Diensi episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Quod divina clementia pacem Ecclesiæ tuæ restituit, sciat fraternitas tua nos haud aliter quam de nostra, aut sanctæ Romanæ Ecclesiæ tranquillitate et profectu gaudere. Et hoc in mente tua semper maneat fixum, quod omnipotens Deus, cui fideliter famulari toto cordis affectu adniteris, et temporalem tibi pacem competenter conciliabit, et sempiternam meritis tuis bonus remunerator retribuet. De discordia vero quam inter Lugdunensem archiepiscopum et abbatem Cluniacensem significasti, noverit dilectio tua nos non parum gravari, sed, quoniam inter religiosos jurgia sunt, multum profecto dolere. Quippe quorum concordia multis prodesse poterat et debuerat, non dubium est quin de eorum dissensione plurimis oriatur et futura sit gravis perniciēs. Unde fraternitatem tuam vigilare oportet et curare necesse est religiosos tibi viros adhibere, et ita præfatos ex parte nostra super concordia convenire. Denique quicumque illorum justitiæ, secundum consilia vestra, non acquieverit, nulli sit ambiguum quod nos in eum graviter, omnis personæ acceptione postposita, commovebimur. Quia vero in partibus præordinatis concilium celebrare non potuistis utiliter, competens arbitramur ut aptum locum diligentia vestra inveniatis, ubi synodo congregata Remensis archiepiscopi causa diligenter examinetur. Et quidem, si idonei accusatores et testes inventi fuerint, quod objicitur ei canonicè comprobantes, quam justitia dictaverit sententiam dare absque hæsitatione vos volumus. Alioquin si tales personæ fuerint quæ recipi rationabiliter nequeant, quoniam turpis de eo fama non solum Galliam, verum etiam fere totam replevit Italiam, sex episcopis, quorum vita non notetur infamia, assumptis sibi, si potest, excuset se, et sic purgatus cum pace in Ecclesia sua et propria dignitate remaneat. Præterea eum quem per sæcularem potestatem, id est regiam investituram, Cabilonensem Ecclesiam intrasse significastis, ab omni regimine et spe ipsius Ecclesiæ alienum esse apostolica

auctoritate decernimus. Quod si post hujus nostræ interdictionis sententiam ad hujus regiminis dignitatem aspiraverit, quid beati Petri gladius valeat sine dubio experietur, et in perpetuum nulla sibi ecclesiastici regiminis fiducia relinquatur. Ad comprimendum etiam multorum conatus illicitos, qui obstinatis animis non timent Deum postponere et superbiam suam propalare, diabolum imitantes, qui non contentus sibi concessis, dum illicite nititur ad altiora, et quod habebat juste amisit, volumus vos in omnibus conciliis vestris, vice nostra, omnes illos excommunicare quicumque apostolicæ sedis decreto super hac re synodaliter constituto obviare præsumperint, et de manu alicujus laici investituram Ecclesiarum susceperint, ut his saltem terroribus a spe ambitionis suæ reducti, non aliunde ut fures et latrones ad ovile Dominicum ascendant, sed ex habitatione religiosorum virorum invitati, ut boni et idonei pastores per ostium ingrediantur. Admonemus etiam ut viscera pietatis tuæ dolor et calamitas Lingonensis Ecclesiæ penetret, et una cum fratre nostro Lugdunensi archiepiscopo, modis quibus valetis, tantis ejus periculis consulatis, illud principaliter perficientes ut in decanum, qui fere omnia illius Ecclesiæ officia pessimis studiis arripuit, justam sententiam detis, et officia illa per religiosos et competentes viros pure deinceps administrantur.

L.

Gregorii VII papæ epistola ad Anselmum, monasterii Beccensis abbatem.— De celeberrima Anselmi fama.

(Anno 1079.)

[MANSI, *Concil.* XX, 619.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, ANSELMO, venerabili abbati Beccensi, salutem et apostolicam benedictionem.

Quoniam fructuum tuorum bonus odor ad nos usque redoluit, quam dignas grates Deo referimus, et te in Christi dilectione ex corde amplectimur; credentes pro certo tuorum studiorum exemplis Ecclesiam Dei in melius promoveri, et tuis similiumque tui precibus etiam ab instantibus periculis, Christi subveniente misericordia, posse eripi. Nosti frater: si justus apud Deum prævaluit oratio (*Jac. v*), quid justorum? prævaluit equidem, imo impetrabit, sine dubio, quod petierit (*III Reg. xvii*). Ipsius etiam Veritatis auctoritate cogimur hoc confiteri: *Pulsate*, inquit, *et aperietur vobis, petite et accipietis* (*Matth. vii, 7*). *Pulsate simpliciter, petite simpliciter hæc etiam quæ sibi placeant. Simplex est ostium, simplex dator vult peti simplicia, et quæ sibi convenient hoc modo aperietur, hoc modo accipietis, hoc modo justorum exaudietur oratio. Unde volumus tuam tuorumque fraternitatem assidue Deum orare, ut Ecclesiam suam, et nos (qui ei licet indigni præsidemus) ab instantibus hæreticorum oppressionibus eripiat, et illos, errore dimisso, ad viam veritatis reducat. Querimoniam apud nos fecit quidem peregrinus de*

quodam converso tuo : *Justus Dominus justitiam dilexit, æquitate vidit vultus ejus (Psal. x, 8).* Imitare Dominum tuum, imitare magistrum, a quo habes doctrinam vitæ. Præcipimus etiam et nos ut ei justitiam facias coram Huberto dilecto filio nostro, et (ut intelleximus) amico tuo.

LI.

(415) *Gregorii VII epistola ad Henricum episcopum Leodicensem.*

(Anno 1080.)

[MANSI, *Concil. XX*, 625.]

Pervenit ad nos te, fratrem et coepiscopum nostrum Henricum, Leodicensem episcopum, ad apostolorum limina venientem, ab Arnulpho comite rebus tuis exspoliatum, et ad nequitiae augmentum gladiis jurare compulsus quod ablata nunquam repeteres, et hujus tanti sceleris a nobis sibi veniam impetrares. Cognita itaque contumelia tibi, imo beato Petro, illata, valde doluimus, asserentes fraternitatem tuam nullis juramenti vinculis posse teneri, quæ tam nefandissime coacta juraverit. Unde et apostolica te auctoritate absolvimus, ut non tuæ vel alicujus conscientiae ab [ob] hoc videaris innexus. Insuper etiam eadem freti potestate, ne hoc in exemplum cæteris improbis audendi pejora sit futurum, fratri nostro Virdunensi episcopo et aliis illius patri [partis] beati Petri fidelibus summopere præcipimus ut eum ut tyrannum et Christianæ religionis conculcatorem impugnent, et armis tam carnalibus quam spiritualibus undique et ubique, quantum possunt, nisi digne satisfecerit, insequantur. Volumus itaque ut præfatus episcopus prius quoscunque potest episcopos et reliquos sacerdotes sibi adjungat, et illum Dei inimicum ad dignam satisfactionem convocet. Quod si digne poenitere et ablata restituere noluerit, datis sibi 15 dierum induciis, introitu ecclesiæ privetur, et præfato modo injuria beati Petri vindicetur usque ad satisfactionem.

LII.

Gregorii VII epistola ad Aymericum vicecomitem et Narbonenses.

(Anno 1080.)

[MANSI, *Concil. XX*, 621.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, clero, vicecomiti AYMERICO nec non universo populo Narbonensi apostolicam benedictionem libenter vobis manderemus, si in apostolicæ sedis reatum incurrisse vos non cognosceremus. Verum ubi ab eadem vos resipuisse excommunicatione cognoverimus, et archiepiscopalem patri vestro Dalmatio obedientiam exhibere, benedictionem beati Petri mandabimus.

Sicut novit prudentia vestra, inimicus humani generis Ecclesiam vestram malis et Simoniacis pastoribus invasam quasi jus proprium longo tempore possedit. Sed condolentes necessitati et periculo vestro, bonum et legalem pastorem vobis præficiendum censuimus non aliunde, sed per ostium, id est

(415) Vide lib. VII, epist. 13, 14, Registri.

A per Christum intrantem (Joan. x, 2). Qui enim aliter, id est sine Christo, ingrediuntur, fures sunt et latrones, ad hoc constituti ut gregem Dominicum mactent et perdant (*Ibid.*, 10). Hic itaque apostolicæ sedis benedictione et auctoritate confirmatus per exemplum laudandæ conversationis suæ et documentum prædicationis, quidquid culpa et injuria malorum pontificum inter vos commissum est, Domino auxiliante, poterit corrigere, vosque bonus pastor summo Pastori devotissime commendare. Admonemus itaque prudentiam vestram, ut eum quem Romana Ecclesia vobis legaliter constituit, honeste et cum benevolentia recipiatis, et ei sicut spirituali Patri et archiepiscopo obedientiam et reverentiam impendatis, memores Domini sermonis fideles suos commendantis : *Qui vos audit, me audit; et qui vos spernit, me spernit (Luc. x, 16).* Neque enim vos ignorare volumus quod si quis vestrum, quod non speramus, obedientiam sibi contradixerit, iram Dei et vindictam B. Petri ad periculum suum provocabit et sententiam excommunicationis in Tolosana synodo a legatis nostris promulgatam apostolica auctoritate confirmabimus. Qui vero obediens fuerit, gratia et benedictione ejusdem apostolicæ sedis gaudebit.

LIII.

Gregorii VII epistola ad Rodulfum archiepiscopum Turonensem et Eusebium episcopum Andegavensem. — Mandat ut Berengarium sacerdotem a Fulconis comitis Andegavensis aliorumque injuriis defendant.

(Anno 1080.)

C [Franciscus de ROYE, *Vita, Hæresis et Poenitentia Berengarii*, 75.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, RODULPHO Turonorum archiepiscopo et EUSEBIO Andegavorum pontifici, salutem et apostolicam benedictionem.

Audivimus, fratres, comitem Andegavensem, quorumdam instinctu, qui filio nostro charissimo Berengario inimicantur, in ejus odium exarsisse. Quapropter fraternitati vestræ mandamus quatenus ipsi comiti, nostra vice, præcipiatis ut non ulterius supradictum virum inquietare præsumat. Nec solum, sed et contra omnes inimicos et perturbatores rerum ipsius, vicem nostram ad ferenda illi auxilia suscipiatis, præcipiendo præcipimus ex auctoritate beatorum apostolorum Petri et Pauli. Valet, et nulla ratione quæ præcipio contemnite.

LIV.

Gregorii VII privilegium pro monasterio S. Zenonis Pisano.

(Anno 1080.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, III, 364.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio LEONI abbati monasterii S. Zenonis in Pisana urbe, et ejus successoribus.

Supernæ miserationis respectu, ad hoc universalis Ecclesiæ curam suscepimus et apostolici moderaminis sollicitudinem gerimus, ut justisulantium votis attenta benignitate faveamus, præcipueque ad

abilem locorum quietem stabiliendam, nostræ auctoritatis munimen conferre debeamus. Proinde quilibet monasterium cui tu præesse dignosce- juxta petitionem tuam, sub apostolicæ sedis de- sione recipimus, et præsentis privilegii decreto acta quæ hætenus jure possidere visum est, vel inceptis Domino largiente juste acquirere, concedi- us atque firmamus; insuper etiam, consentiente isano episcopo, decimationes omnium terrarum quas ad dominicatum vestrum laborare feceritis au- nuimus: adjicientes ut fidelium oblationes accipere, et eos qui se devoverint in cœmeterio vestro sepe- liri, nec non etiam quicumque sæculo renuntiantes ad vestram conversationem venire voluerint, licitum sit vobis sine alicujus contradictione admittere. Quæ omnia, sicut scripta sunt, ut memoratum cœnobium tuum per succedentium temporum curricula secure ac sine inquietudine firmiter et inconvulse obtineat, apostolica auctoritate corroborantes statuimus nul- lum regum, vel imperatorum, antistitem nullum quacunque auctoritate præditum, vel quempiam alium audere de his quæ eidem venerabili loco a quibuslibet hominibus de proprio jure jam donata sunt, vel in futurum, Deo miserante, conferentur, sub cujuslibet ausu occasionisve specie minuere vel auferre, sive suis usibus applicare, vel aliis quamvis piis de causis pro suæ avaritiæ excusatione conce- dere. Si quis vero regum, sacerdotum, clericorum, judicum ac sæcularium personarum hanc constitu- tionis nostræ paginam agnoscens, contra eam teme- rario ausu venire tentaverit, admonitus semel, et iterum usque tertio per convenientes testes, si non resipuerit, atque prædictæ Ecclesiæ non satisfecerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat. At nisi ea quæ ab illo sunt male ablata restituerit, vel digna pœnitentia illicitæ acta desleve- rit, a sacratissimo corpore et sanguine Domini Re- demptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Datum Laterani IV Non. Martii per manus Petri S. Romanæ Ecclesiæ presbyteri, cardinalis ac biblio- thecarii, anno IX pontificatus D. Greg. VII papæ, indict. IV, 1081.

I.V.

Epistola Gregorii VII ad Landricum, Matisconensem episcopum, pro confirmandis per eum privilegiis Cluniacensis ecclesiæ.

(Anno 1081).

[*Bullarium Cluniacense*, 21.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, di- lecto in Christo fratri LANDRICO, Matisconensi epi- scopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Mirari valde compellimur quomodo fraternitas tua clericorum, sicut audivimus, in confir-

matione privilegiorum Cluniensis ecclesiæ, episcopi Albanensi legationem nostram ferenti inobediens exstiterit, præsertim cum, etiamsi aliquid, quod non credimus, inconsultius tibi irrogare voluisset, quid- quid esset, pro reverentia apostolicæ sedis ferre de- cuisset. Itaque, propter bonam vitam et pastora- lem vigilantiam qua circa Ecclesiam tibi commissam desudas, hanc culpam supportantes, præcipimus tibi quatenus vocatis de melioribus monachis Cluniensis ecclesiæ, ad communem locum inter Matisconem et Cluniacum venias, ut in præsentia illorum præ- dictum privilegium confirmes, et sic in episcopali officio restitutus, adjuvante Domino, populum tuum valeas consolari. De cætero fraternitatem tuam pa- terno affectu, quo eam amplectimur, admonemus ne improbitati vel levitati clericorum tuorum ulterius credulus existas, sed meis, qui te, non tua, diligo, potius quam illorum consiliis acquiescas. Quod si feceris, scias profecto quod nos Ecclesiam tibi com- missam præjudicium sustinere nullatenus patiemur. Interim autem sine omni inquietudine et discordia vos et abbas Cluniensis pacifice maneatis, donec co- ram vicario Diensi episcopo hujusmodi lis religiosa- rum personarum consilio terminetur; aut, si illud non potuerit fieri, nos, utraque parte vocata et causa diligenter discussa, auxiliante gratia Dei, finem con- gruum imponere valeamus. Clerici autem qui, spi- ritu superbiæ ducti, contra legatum nostrum Alba- nensem episcopum turbam fecerunt, et archiepisco- pum Viennensem Cluniaco revertentem ablatiis rebus suis contumeliose invaserunt, apud Cluniacum nudis pedibus ante altare sancti Petri satisfaciant, et sic emendatis moribus absolvantur. Absque data.

LVI.

Gregorii VII epistola ad canonicos S. Martini Turonensis.

(Anno 1081.)

[*MABILL. Annal. S. Bened. V*, 176.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, cano- nicis Sancti Martini Turonensis.

Quia legatis nostris et archiepiscopo vestro non obedire, sed insuper eum expulisse audivimus, et ab eis vos esse excommunicatos ob culpam vestram didicimus, idcirco salutem et apostolicam benedi- ctionem mittere ausi non fuimus, cujus rei indignos vos existere profecto plus vobis ipsi dolemus. Nam si animarum vestrarum curam gereretis, omnino nec illud præsumere, nec post flagitium tandiu in- impœnitentia manere consilium haberetis. Quapropter paterna vos allocutione monentes ex parte B. Petri præcipimus ut de tanto facinore digne sa- tisfacientes, prædictum fratrem nostrum archiepi- scopum ad Ecclesiam suam cum honore reducere procuretis; ac deinceps ei paternalem, sicut decet, obedientiam et reverentiam exhibentes, obedire nul- latenus detrectetis. Præcipimus etiam vobis ut res tam ipsius archiepiscopi, quam canonicorum Sancti Mauricii in integrum restituatis; atque legatis no- stris de cætero debitam obedientiam exhibentes, et

ab ipsocomite excommunicato Fulcone et ab omnibus excommunicatis vos custodire vigilanter studeatis. Quod si nec his etiam mandatis salubriter obedire volueritis, sententiam anathematis in vos confirmantes, apostolicæ ultioni vos subjacere decernimus.

LVII.

(416) *Gregorii VII epistola ad Richardum, Ecclesie Romanæ cardinalem et abbatem [Massiliensem]. — Præcipit ut excommunicatos S. Saturnini monachos absolvat.*

(Anno 1082.)

[MANSI, *Concil.* XX, 656.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, R. venerabili sanctæ Romanæ Ecclesie cardinali et abbati Massiliensi salutem et apostolicam benedictionem.

Pervenit ad nos quod monachos illos qui ecclesiam Sancti Saturnini non sine licentia proprii abbatis acceperant, ac deinde, compellente eos jussu majoris abbatis Cluniacensis, eandem dimiserant, tua fraternitas illos, postea quo satisfaciendo exierint, excommunicavit. Quod si ita est, non parum de prudentia tua miramur. Unde volumus atque præcipimus ut tam illos ab excommunicationis vinculo solvas quam et de cætero; ne tam leviter in religiosos viros hujusmodi sententiam feras, summopere cavere procures. Quid est enim aliud quam auctoritati derogare indiscrete vel temere in quasque honestas personas auctoritatis licentia uti? Quod ut de futuro vigilanter attendas sollicitèque provideas, iterum iterumque monemus.

LVIII.

Gregorii VII epistola Ugoni Diensis Ecclesie episcopo, et Richardo Massiliensi, cardinalibus.

(Anno 1082?)

[D. BOUQUET, *Recueil*, tom. XIV, pag. 186.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, Ugoni Diensi episcopo, et R. cardinali et abbati, salutem et apostolicam benedictionem.

Aquensis archidiaconus A. (Arnaldus) queritur quod archiepiscopus W. (Willelmus) et A. (Amatus) legatus noster, nec non episcopus Vasatensis, insurgunt adversus ecclesiam suam, et ecclesias quasdam ejusdem episcopatus sui auferunt et violenter invadunt. Ausciensis quoque archiepiscopus et Amatus episcopus litteris suis nobis significaverunt ab Aquensibus easdem ecclesias proprietati Olorensium ecclesie ab antiquo tempore pertinuisse. Unde fraternitati vestræ injungimus ut, si potestis, ambo, si autem unus in competenti loco eorum negotium audiat, atque, canonicis rationibus diligenter utrinque perscrutatis, Deo placentem et justitiæ congruum finem imponat.

LIX.

Gregorii VII epistola ad clerum, Aymericum vicecomitem et universum populum Narbonensem.

(Anno 1082.)

[CATEL, *Mémoires de l'Hist. du Languedoc*, pag. 782.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, clero,

(416) Vide Greg. VII, lib. IX, cap. 29. Vide etiam et in *Historiæ comitum Tolosanor.*, pag. 126.

A vicecomiti AYMERICO, necnon universo populo Narbonensi.

Apostolicam benedictionem libenter mandavimus si in apostolicæ sedis reatum incurrisse vos non cognosceremus; verum ubi ab eadem vos resipuisse excommunicatione cognoverimus et archiepiscopalem [Patri vestro Dalmatio obedientiam exhibere, benedictionem beati Petri mandabimus. Sicut novit prudentia vestra, inimicus humani generis Ecclesiam vestram malis et Simoniacis pastoribus invasam, quasi jus proprium longo tempore possedit; sed condolentes necessitati ac periculo vestro, bonum et legalem pastorem vobis præficiendum censuimus, non aliunde sed per ostium, id est per Christum, intrantem; qui enim aliter, id est, sine Christo ingrediuntur, fures sunt et latrones ad hoc constituti ut gregem Dominicum mactent et perdant. Hic itaque apostolicæ sedis benedictione et auctoritate confirmatus, per exemplum laudandæ conversationis suæ et documentum prædicationis, quidquid culpa et injuria malorum pontificum inter vos commissum est, Deo auxiliante, poterit corrigere, vosque bonus pastor summo Pastori devotissime commendare. Admonemus itaque prudentiam vestram ut eum quem legaliter Ecclesia Romana vobis constituit honesta etiam benevolentia recipiatis, ut ei sicut spirituali Patri et archiepiscopo obedientiam et reverentiam impendatis, memores Dominici sermonis fideles suos commendantis: *Qui vos audit, me audit; et qui vos spernit, me spernit.* Neque enim vos ignorare volumus quod si quis vestrum (quod non speramus) obedientiam sibi contradixerit, iram Dei et vindictam beati Petri ad periculum suum provocabit, et sententiam excommunicationis in Tolosana synodo a legatis nostris promulgatam, apostolica auctoritate confirmabimus; qui vero obediens fuerit, gratia et benedictione ejusdem apostolicæ sedis gaudebit.

LX.

Gregorius VII confirmat omnia privilegia Panormitanæ Ecclesie.

(Anno 1083.)

[COCQUELINES, *Bullar. Rom. pont. Collect.*, tom. II, pag. 58, ex Rocco Pyrrho, *Sicilia sacra*, tom. I, col. 70.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo fratri ALCHERIO, Panormitano archiepiscopo, salutem.

Summæ sedis apostolicæ, cujus, licet indigni, curam gerimus, contemplatione movemur ut omnibus sacris Ecclesiis, quæ defendi seu roborari nostræ auctoritatis privilegiis expetunt, nos, in quantum favet justitia, libenter annuamus; et earum rectoribus honorum suorum insignia, quæ antiquitus obtinuisse noscuntur, requirentibus, per nos, largiente Domino, facilius præbeatur assensus. Præcipue tamen oportere arbitramur ut rudibus Ecclesiis, scilicet noviter ad fidem vel venientibus vel redeuntibus, nostri favoris fiduciam, et apostolici muniminis, miserante Domino, perfidiæ tenebras

Castellum in *Memoriis Hist. Occis.* pag. 871, 874,

ac erroris laqueos evaserunt, eodem juvante in Christianæ fidei vigore ac religionis amplitudine per nostræ benignitatis studium, ac tuitionis adiutorium magis ac magis excrescere valeant (417). Quamobrem, charissime frater Alcheri, Panormitanam Ecclesiam cui tu, Domino auctore, præesse dignosceris, quæ quondam nobilis et famosa, postmodum peccatis exigentibus in Sarracenorum potestatem perfidiamque redacta, nunc revera ad Christianam fidem labore vel instantia filii nostri gloriosi ducis Roberti, Domino innuente, conversa est, te postulante privilegio apostolicæ liberalitatis fulciri, nos tam justæ petitionis intuitu quam etiam præfati ducis amore, quem id scimus optare, cupere, grante concedimus, tribuimus atque largimur. Apostolica igitur auctoritate confirmamus eidem Ecclesie et per eam tibi, quidquid dignitatis antiquitus tenuisse probatur, id est omnes ejus suffraganeos episcopatus, vel si qui, destructis illis, in eorum loco statuti sunt, vel, opitulante Domino, statuentur, ut in præfatæ tuæ ecclesie pristinam redeant potestatem; insuper quidquid possessionis per regalem largitionem et justam concessionem antiquitus habuisse, ac quidquid (quod justitiæ non contradicit) antiquis superaddidisse dignoscitur.

Proinde præsentis auctoritatis nostræ decreto, tam præsentium quam et futurorum omnium hominum temeritatem coercentes, interdicens statuimus nullum regum, vel imperatorum, antistitum nullum quacunque dignitate præditum, vel quemcunque alium, audere de iis quæ eidem Ecclesie a quibuslibet hominibus de proprio jure jam donata sunt, vel in futurum conferentur, auferre, vel diminuere. Præterea fraternitati tuæ pallii usum secundum antiquum Ecclesie tuæ morem concedimus, ut eo inter missarum solemnities his duntaxat festivitibus utaris, videlicet, Nativitate Domini, festivitate S. Stephani, Epiphania, cœna Domini (in die Paschæ), Ascensione, Pentecoste, et quatuor festivitibus S. Mariæ, nativitate S. Joannis Baptistæ, natalitiis apostolorum, S. Laurentii; in festivitate Omnium Sanctorum, quæ celebratur Kal. Novembris; et die tuæ ordinationis, et in festivitibus SS. quorum reliquiis tua decoratur Ecclesia, atque in ordinatione episcoporum, seu cæterorum clericorum, et in consecratione ecclesie. Hortamur itaque fraternitatem tuam ut honor tantæ dignitatis, supplementum utique totius sacerdotalis ordinis, moribus tuis conveniat; et non solum exteriori, sed interiori homini tuo decorem præstet, et gratiam, siquidem ista sunt pallii, ista sunt hujusmodi indumenti signa, ut Dominum ex toto corde, et tota anima, et omni virtute diligas, et proximum tuum sicut teipsum. Nam licet ad usum pallii omnium virtutum ornamenta sint necessaria, inseparabiliter tamen caritas, quæ omnes superexcedit, ac pollentem dignitate comitari convenit. Ad imitanda igitur omnium bonorum instrumenta, vita et scientia tua subditis

(417) Videtur aliquid deesse.

tuis sint forma et regula, ut si quid in mana fragilitate reprehensibile deprehentuitu sanctæ conversationis tuæ ad rectitudinis sinceritatis corrigatur; quibus sic studetionis jura moderari in corrigendis vitæ rectitudinis ferveas, et modum tempercedas; et, ut paucis multa explicemus in sanctorum Patrum dictis reperis, ac eorum, qui tibi subduntur, utendum cerationem; quatenus, documentis tuis instrboni Pastoris tecum valeant pertingere, e vitæ felicitatem percipere.

Datum Romæ, XVI Kal. Maii, per martin, fungentis vicem Petri sanctæ Roman presbyt. cardinal. et bibliothecarii, anno Incarnationis 1083, pont. vero domini Gregor. VII papæ anno X, indict. V.

LXI.

Gregorii VII privilegium pro ecclesia S. Quintini
(Anno 1083.)

[Guiberti Opera, ed. D'ACHERY, p. 101.]

GREGORIUS dilectio in Christo filio IVONIS ecclesie S. Quintini, sitæ in episcopatu suisque successoribus regulariter promov

Supernæ miserationis respectu, ad hoc Ecclesie curam suscepimus et apostolicis minis sollicitudinem gerimus, ut justis votis attenta benignitate faveamus, et æquitatis omnibus in necessitate positis, Domino donante, possumus, subvenire. Proinde, interventu et rogatu confratris donis Belvacensis episcopi, præfatæ ecclesie structoris, postulationi tuæ annuentes, et defensione sanctæ sedis apostolicæ, præesse dignosceris, ecclesiam videlicet martyris suscipimus. Cui privilegia ejus senti auctoritatis nostræ decreto indulgendum atque firmamus: statuentes nullum vel imperatorum, antistitum, nullum dignitate præditum, vel quemquam alium his quæ eidem venerabili loco a præfatis vel a quibuslibet hominibus de proprio jure nata sunt, vel in futurum Deo miserati fuerint, sub cujuslibet causæ occasione minuere vel auferre, sive suis usibus aliis quasi piis de causis pro suæ avaritione concedere. Sed cuncta quæ ibi offerri contigerit tam a te quam ab tuo officio locoque successerint, penitus illibata, et sine inquietudine volumus eorum quidem usibus, pro quorum gubernatione concessa sunt, modis profutura. Nominatim, etc., deinde cunctis conditionibus enumeratis.

Datum Laterani VIII Kalendas Decembris Petri S. R. E. presbyteri, cardinalis biblioth., anno XI pont. dom. Gregor. VII videlicet Dom. Incarnat. 1083, indict. VI

beatum Petrum cœlestia regna intrare, et cum Christo in æternum gaudere.

Scriptum per manus Octaviani, scriniarii et notarii sacri palatii in mense Aprili, indict. XIV.

LXIII.

Epistola Gregorii VII ad monachos Conchenses et Figiacenses. — Abbatiam Figiacensem ita unit cum Conchensi, ut unus deinceps esset utriusque monasterii Pater.

(Anno 1084, 7 Jan.)

[Dom BOUQUET, *Recueil*, XIV, 664.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Christo fratribus in Conchensi et Figiacensi monasterio habitantibus, salutem et apostolicam benedictionem.

In discussione negotii vestri (418) diu multumque laborantes, intelleximus Figiacensem locum subesse debere monasterio Conchensi, et cohærere sibi sicut capiti membrum, secundum dispositionem eorum qui eadem loca construxerunt. Verum quia uterque abbas auctoritate et præcepto apostolicæ sedis ordinationem suscepit, paci et concordie utrinque providentes, adjudicavimus ut ambo loca illa his rite ordinatis regantur abbatibus, eo videlicet pacto ut, si Stephanus abbas Conchensis prius obierit, Ayraldus Figiacensis sibi succedat, et tam ipse quam monachi Figiacenses caput suum Conchense monasterium deinceps recognoscant; et sicut uni abbati subdendi sunt, ita uni professionem monasterio, videlicet Conchensi faciant. Quod si Figiacensis prius decesserit, nihilominus adjudicavimus Figiacensem ecclesiam Conchensi monasterio in perpetuum uniri, atque, sopita omni lite et controversia, uni duntaxat abbati, scilicet Conchensi, per omnia subdi, sitque hoc perpetua stabilitate firmum et inconvulsum ut eo defuncto, videlicet qui nunc est Figiacensis, Conchensis abbas a communi congregatione eligatur, et utriusque loco præsit secundum regulam S. Benedicti. Admonemus itaque et apostolica auctoritate interdicens ut contra hujus definitionis tenorem nullus agat seu in aliquo contraire præsumat; et sicut salubriter et discrete provisum est, permanere permittat (418*). Si vero aliquis (quod non speramus) definitioni nostræ contraire tentaverit, si abbas, vel episcopus est, proprii ordinis periculo subiacebit; si vero monachus, laicusve fuerit, absque dubio excommunicabitur.

(418) Jurgii causam narrat anonymus qui Historiam Figiacensis monasterii scripsit, a Baluzio editam, t. II Miscellan., p. 298, in cujus fine ait: « Post Lautardum Willermus Fiaco successit, qui in expugnandis inimicis diu victoriosus existit. Hic de Simonia accusatus, quæ pestis jam per ultimum papam Leonem fuerat declarata, et per Gregorium VII ejus successorem valde insecuta, quamvis invitus abbatiam dimisit, et pastori legitimo introducendo locum vacuum reliquit. Monachi vero Figiacenses abbatem legitimum domnum Hugonem Cluniacensem eligentes, admonuerunt Conchenses ut, abjecto suo Simoniaco, more solito subderentur illorum abbati

Datum Romæ, VII Idus Januarii, anno XI pontificatus domni papæ Gregorii VII, anno videlicet Dominicæ Incarnat. 1084, indictione VII.

LXIV.

Gregorii VII epistola ad omnes fideles. — Demonstrat se in malis ideoversari quod nolit Ecclesiam in servitutem redigi.

(Anno 1084.)

[MANSI, *Concil.* XX, 628.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei omnibus in Christo fidelibus apostolicam sedem revera diligentibus, salutem et apostolicam benedictionem.

Pervenit, fratres charissimi, pervenit, ut æstimamus, ad notitiam vestram, quia nostro tempore innovatum est, quod in Psalmista inquirendo dicitur: *Quare fremuerunt gentes, et populi meditati sunt inania? Astiterunt reges terræ, et principes convenerunt in unum adversus Dominum, et adversus Christum ejus (Psal. IV, 1).* Principes enim gentium, et principes sacerdotum cum magna multitudine convenerunt in unum adversus Christum, omnipotentis Dei Filium, et adversus apostolum ejus Petrum, ut Christianam religionem exstinguerent, et hæreticam pravitatem propagarent. Sed, Deo miserante, illos qui confidunt in Domino, nullo terrore nullaque credulitate vel mundanæ gloriæ promissione ad suam potuerunt deflectere impietatem. Pro nulla quippe alia qualibet actione contra nos iniqua conspirantes, manus erexerunt, nisi quia periculum sanctæ Ecclesiæ noluimus silentio præterire, et his [restitimus] qui eandem sponsam Dei non erubescunt in servitutem redigere. In omnibus enim terris licet etiam pauperulis mulieribus suæ patriæ lege suaque voluntate virum accipere legitime; sanctæ vero Ecclesiæ, quæ est sponsa Dei et mater nostra, non licet, secundum impiorum votum et detestabilem consuetudinem, divina lege propriaque voluntate suo sponso legaliter in terris adhærere. Non enim pati debemus ut filii sanctæ Ecclesiæ hæreticis, adulteris et invasoribus, quasi patribus subjiciantur atque ab eis velut adulterina infamia notentur. Hinc multa, diversa pericula, et inaudita crudelitatis scelera qualiter sint exorta, a nostris legatis luce clarius veraque relatione potestis addiscere, et, si revera doletis et contristanini de ruina Christianæ religionis et confusione, eique vultis manum præbere adjutorii, intrinsecus certo tacti dolore, ab eisdem instrui sa-

legitimo. At illi indignati, non solum non sunt emendati, sed multa facientes, plura mendacia invenientes, caput in caudam, caudamque in caput erigere conantes, in tantum sunt pejorati, ut more Judæ osculot radi, et a proprio monasterio Figiacenses ejici fecerint, et Airardum Figiacensem abbatem, cui subditi auctoritate apostolica fuerant, contra totius Christianitatis ritum a se projecerint.

(418*) In concilio Narbonensi anno 1096 celebrato, hæc controversia denuo agitata, ita definita fuit ut uterque locus cardinalem, id est proprium abbatem haberet. Vide inf. Urbani II ea de re literas.

testis. Sunt enim beato Petro fidelissimi, A ut omnia in contrarium verteret. Ideo in nos, imo er primos domus ejus unusquisque in suo or- in apostolicam sedem tanta fecit, quanta facere a numnerati, qui nullo terrore nullaque tempo- tempore Constantini Magni imperatoris nequivit. rerum promissione potuerunt in aliquo ab Nec valde mirum; quia quanto plus tempus appro- delitate et defensione avelli, et a gremio S. pinquat, tanto amplius Christianam religionem ex- Ecclesiae separari. Sed quia, sicut novit ve- stinguere decertat. Nunc autem, fratres mei charis- aternitas, licet indigno, et peccatori divinitus simi, diligenter quæ vobis dico, audite. Omnes qui ophetam dicitur: *Super montem excelsum (Isa. 7)*, et reliqua; et iterum: *Clama, ne cesses (Isa. 1)*, velim, nolim, omni postposita verecundia, in toto orbe Christiano censentur nomine, et Chri- a quoque vel alicujus terreno amore, evange- stianam fidem vere cognoscunt, sciunt et credunt lamo, clamo et iterum clamo, et annuntio vo- beatum Petrum, apostolorum principem, esse omnium ia Christiana religio et vera fides, quam Filius Christianorum Patrem, et primum post Christum a cælo veniens per patres nostros nos docuit, pastorem, sanctamque Romanam Ecclesiam omnium cularem versa pravam consuetudinem, heu! Ecclesiarum matrem et magistram. Si ergo hoc dolor! ad nihilum pene devenit, et immutato B vester, per omnipotentem Deum adjuvate et suc- colore cecidit non solum in diaboli, verum currite prædicto patri vestro et matri, si per eos absolutionem omnium peccatorum, et benedictio- in Judæorum, Saracenorum atque paganorum nem atque gratiam in hoc sæculo et in futuro ha- nem. Illi enim leges suas, licet hoc tempore bere desideratis. Omnipotens Deus, a quo bona cun- illam animarum salutem utiles, nullisque mira- cta procedunt, mentem vestram semper illuminet, sicut lex nostra æterni regis frequenti attesta- eamque sua dilectione ac proximi fecundet, ut me- clarificatas et corroboratas, prout credunt, ob- reamini præfatum Patrem vestrum et Matrem certa t. Nos autem sæculi inebriati amore, et vana devotione debitores vobis facere, et ad eorum so- i ambitione, omni religione et honestate cupi- cietatem, siue verecundia pervenire. Amen.

atque superbiæ postpositis, exleges et quasi videmur; quia præsentis vitæ et futuræ salu- t honorem sicut patres nostri non habemus, iam sicut oportet speramus. Et si sunt aliqui, rarissimi, qui Deum timeant, pro se utcumque, pro communi fratrum salute decertant prompta te. Qui, vel quoti sunt, qui pro timore, vel C omnipotentis Dei, *in quo vivimus, movemur et* (Act. xvii, 28), tantum desudent, vel usque ad m laborent, quantum sæculares milites pro is suis, vel etiam pro amicis et subditis? Ecce millia hominum sæcularium pro dominis suis lie currunt in mortem; pro cœlesti vero Deo demptore nostro non solum in mortem non it, verum etiam quorundam hominum inimi- cubire contemnunt. Et si sunt aliqui (imo, Deo ante, sunt, licet perpaucissimi,) qui in faciem usque ad mortem resistere pro amore Chri- legis contendunt; non solum a fratribus, ut m est, non adjuvantur, sed etiam imprudentes us discreti ut dementes habentur. Sed quia D his similia specialiter imminent nobis, ut vo- licemus, quatenus, Deo largiente, et vitia pos- a cordibus fratrum avellere, et virtutes in eis re: rogamus et obsecramus in Domino Jesu, is sua morte redemit, ut tribulationes et angu- uas patimur ab inimicis Christianæ religionis, qualiter patiamur, diligenter investigando in- tis. Ex quo enim dispositione divina mater ia in throno apostolico me valde indignum, et este invitum collocavit, summopere procura- sancta Ecclesia sponsa Dei Domina, et mater i, ad proprium rediens decus, libera, et casta, holica permaneret. Sed quia hosti antiquo hæc io displicent, armavit contra nos membra sua,

ut omnia in contrarium verteret. Ideo in nos, imo in apostolicam sedem tanta fecit, quanta facere a tempore Constantini Magni imperatoris nequivit. Nec valde mirum; quia quanto plus tempus appropinquat, tanto amplius Christianam religionem extinguere decertat. Nunc autem, fratres mei charissimi, diligenter quæ vobis dico, audite. Omnes qui in toto orbe Christiano censentur nomine, et Christianam fidem vere cognoscunt, sciunt et credunt beatum Petrum, apostolorum principem, esse omnium Christianorum Patrem, et primum post Christum pastorem, sanctamque Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem et magistram. Si ergo hoc creditis, et indubitanter tenetis, rogo vos et præcipio ego, qualiscunque frater et indignus magister vester, per omnipotentem Deum adjuvate et succurrite prædicto patri vestro et matri, si per eos absolutionem omnium peccatorum, et benedictionem atque gratiam in hoc sæculo et in futuro habere desideratis. Omnipotens Deus, a quo bona cuncta procedunt, mentem vestram semper illuminet, eamque sua dilectione ac proximi fecundet, ut mereamini præfatum Patrem vestrum et Matrem certa devotione debitores vobis facere, et ad eorum societatem, siue verecundia pervenire. Amen.

LXV.

Gregorii VII privilegium pro ecclesia S. Sophiæ Beneventana.

(Anno 1084.)

[*Anecdota Ughelliana*, 491.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Domini, MADELMO dilecto nostro in Christo filio, et abbati venerabilii cœnobii almæ et coæternæ Dom. Patri Sophiæ, intra Beneventum in loco nuncupato Urbe vetere exstructi, suisque successoribus regulariter in eodem cœnobio promovendis in perpetuum.

Cum officium sit apostolicum, omnium Ecclesiarum Domini utilitatibus, in quantum possibilitas datur, salubriter providere, cultui tamen venerabilium locorum, atque Domino devote militantium, propensiolem curam piæ sollicitudinis indeficienti vigilantia debemus adhibere. Quocirca, excellentissime filii, quia sanctæ devotionis affectu petiisti a nobis ut præfatum monasterium tuum sub apostolicæ defensionis tutela admitteremus atque suscipere, et in eadem ecclesia, quidquid moderno tempore juste habere videtur aut in futuro etiam poterit acquirere tempore, per nostri privilegii paginam confirmare, petitionibus tuis libenter admodum annuimus, quandoquidem justis postulationibus facilis debetur assensus et piis desideriis promptus pro posse affectus. Unde per hujus nostræ constitutionis decretum et apostolicæ liberalitatis edictum, secundum prædecessorum nostrorum privilegia, prænominato monasterio S. Sophiæ virginis, tibi que prænominato, amande filii, tuisque successoribus regulariter justequè promovendis, concedimus et confirmamus atque in perpetuum

corroboramus omnia quæ prædicta ecclesia venerab. tui monasterii ad præsens habere, aut deinceps juste divinis humanisque legibus in perpetuum acquisierit, tam in ecclesiis, casis, terris, vineis, hortis, olivetis, pratis, campis, silvis, curtibus vel castellis, quamque in servis et ancillis, et in omnibus rebus et possessionibus suis mobilibus et immobilibus, seseque moventibus, et quæ liberalitate, seu collatione sive concessione religiosorum hominum legaliter et laudabili studio acquisivit, aut acquirere poterit, et prorsus quæ concessa sunt illi et corroborata piorum imperatorum aut principum præceptis. Quanquam vero istam in Pantano capellam, quæ vocatur Sancti Benedicti, et aliam S. Vitalis cum omnib. pertinentiis suis, et aliam S. Michaelis archangeli, quæ dicitur ad Olivolanam una cum omnibus suis pertinentiis, et in Paletria capellam unam S. Mariæ, eccl. S. Bartholomæi apostoli et martyris, et curtem in collina, et curtem de Muriano, in Petra strumina casas, et silvas, et curtem de Lapillo, hæreditatem de Bato, in Curtiano capellam in honore S. Petri apostolorum principis, in Cereto capellam S. Martini episcopi cum omnibus pertinentiis suis, capellam S. Sylvestri confessoris de Corneto in comitatu Capuano, in loco Biniano capellam S. Mariæ Virginis Matrisque Domini Dei nostri, in Bibino ecclesiam S. Marciani, in Beletro flumine infra civitatem Ascensem ecclesiam S. Desiderii, et foris omnem hæreditatem, in finibus Cannæ ecclesiam S. Juliani, in comitatu Tranensi curtem de Pazano cum omnibus olivetis suis, in comitatu Sipontino piscariam, in comitatu Lesinensi piscariam, Cajazo curtem in molino; Laniensem curtem unam, Sanctum Roseum de Sessa cum curtibus suis omnibus, in finibus Capuæ Sanctum Reinerum, et Sanctum Robertum cum territoriis suis, in campo Marini in finibus Tremonensibus Sanctum Adjutorem erga fluvium Vulturum cum terris suis, in finibus Capuæ Sanctum Stephanum de Strada cum territoriis suis, sed etiam in Castello Magno ecclesiam Sancti Magni cum omnibus suis territoriis, et ecclesiam S. Angeli in Altissimo super fluvium Bivernum in finibus campi Morani cum ejusdem ecclesiæ hæreditate, quæ est in longitudine miliarium duo, nec non ecclesiam S. Joannis cum omnibus pertinentiis suis in casa Pollucis, ecclesiam S. Petri in finibus de Loreto una cum omnibus suis pertinentiis, castellum quod vocatur Becclo cum ecclesia S. Marciani, et Nicolai episcopi, et Sanctum Maurum, in Curfiano villam quæ nominatur Leo Cubante, in civitate Alife ecclesiam S. Mercurii cum aliis ecclesiis sibi pertinentibus, ripæ longe in civitate Arole ecclesiam S. Mercurii, et S. Petrum ad Mortitam cum omnibus pertinentibus suis, S. Stephanum de Lucore, et S. Stephanum de Fromari, et S. Angelum in Plesco, et S. Angelum de Atriano, et Sanctum Angelum in Palumbara, et S. Gregorium de Lescle, et S. Martinum de Ventecano, et S. Petrum, et S. Mariam

A de Aliperga, et S. Nicolaum de Pazano, S. Marcellum in Tommano, Sanctam Mariam in Calisi, S. Mariam de Regina cum omnibus eorum pertinentiis, in Eliceto S. Effrem cum territoriis suis, Sanctum Marcianum de Parituli, et Sanctam Mariam de Sableta, S. Mariam in casale Geldoni cum omnibus eorum pertinentiis.

Præterea auctoritate sanctæ Romanæ et apostolicæ sedis concedimus atque confirmamus tibi ac tuis successoribus omnes in integrum oblationes virorum ac defunctorum quæ ipsi monasterio per testamentum, aut etiam sine testamento jure accesserint; et perpetuo maneat jam ipsum fatum monasterium sub tutela, ditione, seu jure sanctæ Romanæ Ecclesiæ liberum et immune ab omni subjectione alterius Ecclesiæ, et ab omni jure immolestatum. Statuimus etiam ut sint monachi tui ab omni sæcularis officii infestatione securi, et omni prægravamine mundanæ oppressionis remoti, in sanctæ regulæ observatione quieti, nulli alii nisi Romanæ et apostolicæ sedi, cujus juris est, aliqua teneantur occasione esse subjecti; qui de suis sibi qualem voluerint secundum B. Benedicti regulam, abbatem eligant; si vero ex eis idoneus defuerit, ab aliis utilem et religiosum cum consilio Romani pontificis accipiant, ab eodem benedicendum et consecrandum. Consecrationes etiam ecclesiarum, et ordinationes monachorum sive clericorum suprad. cœnobio pertinentium, ab episcopis, in quorum diocesibus sunt, accipiant, si tamen episcopi canonice ordinati fuerint, et ordinationem gratis fecerint; si autem horum aliquid obstiterit, abbas cum licentia et auctoritate Rom. pont. ad qualemcunque catholicum episc. placuerit, causa consecrationis et ordinat. tam locorum quam personarum licenter pergat. Hæc igitur omnia quæ hujus præcepti decretique nostri pagina continet, in omnibus in perpetuum conservanda decrevimus. Si quis vero imperatorum, ducum, marchionum, comitum, principum ac judicum, aut quacunque dignitate prædita, cujuscunque ordinis vel etiam conditionis magna parvaque persona hanc constitutionis nostræ paginam cognoscens, contra eam temerario ausu venire tentaverit, aut tentari consenserit, vel fautor extiterit, admonitus semel atque iterum et tertio per competentes inducias, nisi ea quæ ab illo sunt male ablata ecclesiæ humiliter satisfaciens restituerit, potestatis honorisque sui dignitate cadat, reumque se divino judicio de perpetrata iniquitate cognoscat et a sacratiss. corpore ac sanguine Dei ac Dom. nostri Jesu Christi alienus fiat, usque dum resipiscat; cunctis autem quæ superius scripta sunt observantibus sit absolutio ac remissio omnium peccatorum suorum, sit gaudium et exultatio, lætitia et pax in die adventus Domini nostri Jesu Christi et sic in hoc sæculo fructum bonæ actionis suscipiant, quatenus apud districtum Judicem in futuro præmia æternæ pacis inveniant. Bene valeat.

Data Salerni III Id. Decembr. per manum Grego-

rii S. R. E. diaconi, anno Pontificatus Domini Gregorii VII papæ duodecimo, ab Incarnatione vero Domini nostri Jesu Christi 1084, indictione octava, feliciter, feliciter.

LXVI.

Gregorii VII epistola ad Altmannum, episcopum Passaviensem.

(Fragm. — Anno 1073-1085.)

[*Vita Altmanni, Acta SS. Aug., tom. II, 374.*]

Quia te credo sincero corde amare pro Deo sanctæ Ecclesiæ honorem et libertatem, volo et præcipio ut summopere cum clericis tuis vel laicis qui ad hoc apti videntur procures, ut sponsa Christi non habeatur amplius pro ancilla.

LXVII.

Gregorii VII epistola ad Altmannum episcopum Passaviensem.

(Fragm. — Anno 1085.)

[*Vita Altmanni, Acta SS. Aug., tom. II, 374.*]

Ut presbyteros in fornicationem lapsos, si vere poenituerint in pristinum gradum restituat; si negligentes et inutiles, eos penitus abiciat.

LXVIII.

Gregorii VII epistola ad episcopum Rotomagensem. — De iis qui ecclesias vel ecclesiastica beneficia vendunt.

(Fragm. — Anno 1073-85.)

[*GRATIANI Decret. causa I, qu. 3, c. 2.*]

Si quis dator vel acceptor, Dei ecclesias vel ecclesiastica beneficia (quæ quidem præbendas vocant) sub pecuniæ interventu susceperit, sive dando emerit, sive accipiendo vendiderit, a Simonis non excluditur perditione. Sed si perseverans fuerit, perpetua multetur damnatione. Nam qui sub religionis obtentu Deo famulari voluerit, si quid accipit, et meritum perdit et beneficio accepto frustratur. Rationis ergo vigore cogitur quod injuste receperit restituere, et quidquid turpis lucri gratia receperat non tenere.

LXIX.

Gregorii VII epistola ad Wimundum episcopum Aversanum. — Quælibet sit consuetudo, veritati est postponenda.

(Fragm. — Anno 1073-85 [419].)

[*GRATIANI Decret. I, dist. 8, c. 5.*]

Si consuetudinem fortassis opponas, advertendum est quod Dominus dicit: *Ego sum veritas et vita. Non dixit, ego sum consuetudo, sed, veritas. Et certe (ut beati Cypriani utamur sententia) quælibet consuetudo, quantumvis vetusta, quantumvis vulgata, veritati omnino est postponenda; et usus, qui veritati est contrarius, abolendus.*

LXX.

Gregorii VII epistola ad episcopos Hispanos. — De iis qui sacros ordines munerum acceptione dispensant.

(Fragm. — Anno 1073-85.)

[*GRATIANI Decret., causa I, qu. 3, c. 1.*]

Audivimus, dilectissimi, quod nos audisse oportuit, sed audisse profecto non libuit: quosdam sci-

licet esse sacrorum ordinum professores, qui sub munerum datione vel acceptione Dei ecclesias vel earum sibi beneficia usurpant. Quod quidem scelus vos non jam dudum acriter correxisse vehementer admiramur. Juste enim uterque corripendus est et a sanctæ liminibus Ecclesiæ submovendus, et qui pro Ecclesiæ ambitu munera largitur, et qui ut Ecclesiam adeat quidquam præsumit accipere. Iste quippe domum Dei emere, hic autem præsumit vendere. A sacrilegio quoque hoc facinus non dispar dixerim, cum id quod sponte et sacro deliberationis arbitrio gratis fieri debuit, sub pecuniæ pactione causatur. Quare, fratres charissimi, quæ taliter facta sunt curiose refellite, infecta prohibete, vestrisque jussionibus resistentes, digno anathematis vinculo percutere non dubitate.

LXXI.

Privilegium confirmationis bonorum immunitatum-que monasterii Hirsaugiensis, quod sub apostolicæ sedis protectione recipitur, injuncto onere annui census.

(Anno 1073-85.)

[*COQUELINES, Bullar. sum. pont. ampl. Collect. II, 59.*]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio WILLELMO, abbati monasterii S. Aurelii in Hirsaugia in episcopatu Spirensi siti, ejusque successoribus in perpetuum.

Cum omnium Ecclesiæ filiorum saluti et securitati sancta sedes apostolica ex generali pastoralis regiminis providentia cavere et consulere debeat, tum vero alacrius et impensius [eam] piæ intentionis et religiosæ devotionis vota suscipere, ac salutifero effectui mancipari necesse est, ut gratanter bonorum studiorum petitionibus occurrat, et quæ ad laudem et gloriam divini nominis sunt instituta auctoritatis suæ soliditate firmiter tenenda stabiliat. Unde et nos dilecti filii nostri Adelberti de Calb laudabili desiderio congaudentes, precibus ejus sanctæ sedi apostolicæ humiliter directis acquiescere decrevimus, et religiose postulata efficaciter concessimus; qui, æternæ retributionis amore succensus, in prædio suo, quod dicitur Hirsaugia, monasterium a progenitoribus suis antiquitus constructum, nuper, amissa restituens, venuste reparavit, et in usus fratrum inibi Deo servientium, pluribus possessionibus et redditibus adjectis, largius ampliavit. Quam suæ libertatis [liberalitatis] institutionem ne in posterum ulla perversorum hominum audacia imminuere aut violare præsumat, apostolicæ auctoritatis privilegio muniri et sanctæ Romanæ Ecclesiæ tuitione roborari, data annui aurei Bizantii pensione, postulavit; illud profecto considerans quia, dum a sanctæ matris Ecclesiæ fidelibus beatis apostolis Petro et Paulo honor, metus et obedientia exhibetur, quod eorum decreto et nomine solidatum et roboratum fuerit nullius eversionis illicita præsumptione quatiatur. Quam ob rem idem præfatum monasterium cum omnibus sibi hoc tempore juste pertinen-

tibus, et legaliter collatis, et deinceps quarumcunque personarum authentica traditione conferendis, sub apostolicæ sedis tutela et protectione generaliter amplectimur, et sub alis beatorum apostolorum Petri et Pauli, tibi, fili Willelme, tuisque successoribus, eliminata ac prohibita omni infestantium inquietudine, libere et absolute possidenda, et regulariter atque utiliter ordinanda præsentis scripturæ testimonio confirmamus. Constitutionis quoque, immunitatis, libertatis modos, quos præfatus comes illustris Adelbertus scripto suæ traditionis inseruit et regio sigillo imprimi curavit, ad posteritatis cautelam et arcendos infestantium impetus diligenter observandos statuimus, hos duntaxat, qui canonicis sanctionibus non obsistunt, ut nec de permissis quilibet negligatur, nec de vetitis quilibet irrogetur. Hæc igitur quæ hujus præcepti decretique nostri pagina continet, tam tibi quam cunctis qui in eo quo es ordine locoque successerint, in perpetuum servanda decrevimus. Si quis vero regum, sacerdotum, clericorum, judicium et sæcularium personarum, hanc constitutionis nostræ paginam agnoscens, contra eam venire tentaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se de perpetrata iniquitate divino judicio agnoscat. Et nisi ea quæ ab illo sunt male ablata restituat, vel digna pœnitentia illicite acta desleverit, a sacratissimo corpore et sanguine Domini Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in æterno examine districtæ ultionis subiaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ retributionis inveniant. Datum Romæ (420).

LXXII.

Privilegium Gregorii VII ad Almodum abbatem Rothomensem. — Confirmat privilegia monasterii Rothomensis.

(Anno 1073-85.)

[DOM MARTENE, *Thesaurus Anecd.*, I, 204, ex ms. S. Michaelis in periculo maris.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio ALMODO, abbati monasterii S. Salvatoris, constructi in loco, qui dicitur Rothomensis, in Britannia constituti, suisque successoribus ibidem regulariter promovendis in perpetuum.

Supernæ miserationis respectu, ad hoc universalis Ecclesiæ curam suscepimus et apostolici moderaminis sollicitudinem gerimus, ut justis precantium votis attente benignitate faveamus, et, libramine æquitatis, omnibus in necessitate positis, quantum, Deo donante, possumus, subvenire debeamus. Præcipue tamen de venerabilium locorum stabilitate, pro debito honore summæ et apostolicæ sedis, cujus membra sunt, quantum ex divino adjutorio possibilitas datur, nobis pensandum et laborandum

(420) Hucusque auctor Chronici. Diploma vero, in cujus calce antiquitate fortasse corrosos chronologici characteres ille non legit, nos datum putamus anno

A esse perpendimus. Proinde, juxta petitionem præfato monasterio, cui tu præesse dignoscis quod juris S. R. E. esse dignoscitur, unde vigulos annos census trium denariorum aut sibi redditur, hujusmodi privilegia præsentis ritatis nostræ decreto indulgemus, concedimusque firmamus: statuentes nullum regum vel ratorum, aut antistitum, nullum quoque d præditum, vel quemcunque alium, de his eodem venerabili loco de proprio jure jam sunt, vel in futurum, Deo miserante, collata sub cujuslibet causæ occasionisve specie vel auferre, et sive suis usibus applicare, quasi piis de causis pro suæ avaritiæ executione concedere; sed cuncta, quæ ibi oblata sunt ferri contigerit, tam a te quam ab eis qui in officio successerint, perenni tempore illibata inquietudine volumus possideri, eorum usibus pro quorum sustentatione gubernati concessa sunt, modis omnibus profutura. Ita statuimus ut, obeunte abbate, non alius ibi que obreptionis astutia ordinetur, nisi quem ejusdem cœnobii, cum communi consensu, dum timorem Dei elegerint; maxime de congregatione, si idoneus inventus fuerit. (420) talis, qui huic regimini congruat, inter eos non possit, cum consilio Romani pontificis sibi Patrem et magistrum expetant. Hoc præsentis capitulo subjungimus, ut ipsum monasterium, et abbates ejus, vel monachi, ab omni laris servitii sint infestatione securi, omnique vamine mundanæ oppressionis remoti in religionis observatione seduli et quieti, nisi Romanæ et apostolicæ sedi, cujus juris qua teneantur occasione subjecti. Consecrationes etiam ecclesiarum et ordinationes monachorum sive clericorum sæpefato cœnobio pertinenti episcopis in quorum diœcesi sunt, accipient; nisi episcopi canonice ordinati fuerint, et nationes gratis fecerint. Sin autem aliquid obstiterit, abbas cum licentia et auctoritate Romani pontificis ad qualemcunque catholicum episcopum ei placuerit, causa consecrationis et ordinis tam locorum quam personarum, licenter

D Hæc igitur omnia quæ hujus præcepti decretique nostri pagina continet, tam tibi quam cunctis qui in eo quo es ordine locoque successerint, vel eorum interesse potuerit, in perpetuum reservata decernimus. Si quis vero regum, sacerdotum, clericorum, judicum ac sæcularium personarum constitutionis nostræ paginam cognoscens, eam venire tentaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio re de perpetrata iniquitate agnoscat; et ea quæ sunt male ablata restituerit, vel digna

1083, ut ex ejusdem monasterii historia conjici.

tentia illicite acta deslevert, a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in æterno examine districtæ ultioni subjaceat, cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ lucis inveniant. Amen.

LXXIII.

Bulla Gregorii VII pro monasterio S. Petri Juncellensis.

(Anno 1073-85.)

[*Gall. Christ.*, Instrum., tom. VI, pag. 12, ex archiv. Juncell.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio..... abbati monasterii S. Petri Juncellensis constituti in loco qui dicitur *Lunate*, suisque successoribus ibidem regulariter promovendis in perpetuum.

Supernæ miserationis respectu ad hoc universalis Ecclesiæ curam suscepimus et apostolici moderaminis sollicitudinem gerimus, ut justis precantium votis assueta benignitate faveamus, et, libramine æquitatis, omnibus in necessitate positis, quantum, Deo juvante, possumus, subvenire debeamus. Præterea juxta petitionem tuam præfatum monasterium Juncellis, cui tu præesse dignosceris, in tutela et defensione sanctæ Romanæ et apostolicæ sedis suscipimus, et ab omni sæculari dominatione liberum semper esse decernimus, cui hujusmodi privilegio præsentis, auctoritatisque nostræ decreto indulgentius, concedimus et firmamus, statuantes nullum regum vel imperatorum, antistitem nullum, quacunque dignitate præditum, vel quemquam alium audere de iis quæ eidem venerabili loco a quibuslibet hominibus de proprio jure jam donata sunt, vel in futurum, Deo miserante, collata fuerint, sub cujuslibet causæ occasionisve specie, minuere, vel auferre, et sive suis usibus applicare, vel aliis quasi aliis de causis pro suæ avaritiæ excusatione concedere, sed cuncta quæ ibi oblata sunt, vel offerri contigerit, tam a te quam ab eis qui tuo officio locoque necesserint, perenni tempore illibata et sine inquietudine volumus possideri, eorum quidem usibus pro quorum sustentatione gubernationeque concessa sunt, modis omnibus profutura. Item constituimus ut, obeunte te, non alius ibi cujuscunque obreptionis auctoritate sive per investituram, sive per sæculares potestatem ordinetur, nisi quem religiosi fratres ejusdem cœnobii cum communi consensu secundum timorem Dei elegerint de eadem congregatione, si idoneus inventus fuerit. Quod si talis, qui huic regimini congruat, inter eos inveniri non possit, cum consilio religiosorum virorum aliunde sibi Patrem et magistrum expetant, ordinandum vero ab episcopo in cujus diœcesi monasterium vestrum constitutum est, nisi forte ipsum ab apostolica sede interdictum esse claruerit; qui quoad in eadem interdictione seu rebellione remanserit, nulla sibi a vobis obe-

dientia exhibeatur. Quod si aliquis episcoporum, seu quælibet ecclesiastica vel sæcularis persona... monasterium vestrum, et abbates ejus vel monachi ab omni sæculari servitii sint infestatione securi, omnique gravamine mundanæ oppressionis remoti in religionis observatione seduli atque quieti permaneant. Hæc igitur omnia quæ in hujus præcepti decretive pagina nostri continentur in perpetuum servanda decernimus. Si quis vero regum, imperatorum, sacerdotum, clericorum, judicum ac sæcularium personarum hanc constitutionis nostræ paginam ignorans contra eam temerario ausu venire tentaverit, admonitus semel, et iterum, usque tertio per convenientes inducias, si non resipuerit atque prædictæ Ecclesiæ vestræ non satisfecerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat; et nisi quæ ab illo sunt male ablata restituerit, vel digna pœnitentia illicite acta deslevert, a sanctissimo corpore ac sanguine Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat. Cunctis autem eidem loco vestro justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

LXXIV.

Privilegium Gregorii papæ de monasterio S. Benedicti.

(Anno 1073-85.)

[*MABILL.*, *Annal. ord. S. Bened.* V, 640.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, HUGONT, venerabili abbati Cluniacensis monasterii, suisque successoribus in perpetuum.

Suscepti nos officii cura compellit venerabilibus locis, et præcipue his quæ proprii juris sunt sanctæ Romanæ Ecclesiæ, talem nostræ dispensationis adhibere diligentiam, ut in illis ea maxime apostolicis privilegiis et memorabili auctoritate firmantur quæ ad sacræ eruditionis studium, et ad religiosæ vitæ propositum et diuturnam spiritalis gratiæ ædificationem potissimum valere noscuntur. Quapropter de spiritali gubernatione et statu monasterii Sancti Benedicti, consistentis inter littora Padi et Larionis fluminum, hujusmodi instituta sancire et confirmare dignum duximus, ut nostra, quam semel impendimus, semper cum Dei adjutorio sollicitudo vigilet. Et sicut in illo auctorum, a quibus, constructum et Deo oblatum est, omni tempore devotio, fides vivit et pietas; ita ad commune ipsorum ac nostræ devotionis meritum nostra ibidem providentia, Deo disponente, vivat ac operetur auctoritas. Namque monasterium illud a Thedaldo, illustri viro, patre marchionis Bonifacii constitutum est, traditum vero et in proprium jus collatum beato Petro et ejus apostolicæ sedi, sicut et aliqua alia monasteria tempore nostri pontificatus, a Mathilde, filia ejusdem marchionis Bonifacii, quondam decreta et corroborata constitutione, sicut etiam in aliis, quæ ad communionem et confirmationem ejusdem loci fecimus, habetur privilegiis

ut inde per singulos annos beato Petro et ejus apostolicæ sedi, in præsentia Romani pontificis aut ejus archilegati, Romæ aut ubi ipse jusserit, octo diebus ante vel post Kal. Maii, id est Romanæ, uncia auri impensioni reddatur. Verum quia tu, dilectissime frater et abbas venerande, ad regendum illud idem monasterium de congregatione Cluniacensis monasterii, cui, Deo auctore, præesse dignosceris, fratrem Widonem nobis donasti, virum religiosum et prudenter edoctum, qui ibidem sacræ religionis formam atque doctrinam secundum regulam sancti Benedicti et vestræ conversationis consuetudinem edoceret, et, Deo auxiliante, institueret; ne hujus ædificationis vestigia in posterum deleantur, aut tui, frater, spiritualis germinis fructus, per subrogationem alicujus extraneæ conversationis et infecundæ supplantationis, aliquo deinceps tempore deficiat vel occasione depereat; curam illius loci tibi tuisque successoribus in perpetuum in nostra vice committimus, ut in ejus gubernatione atque custodia nostræ sollicitudinis tu omnesque successores tui et potestatem habeant et studium procurationis impendant. Decernimus etiam ut, obeunte ibi abbate, vestra semper provideat diligentia quatenus idonea et huic officio digna in loco regiminis secundum regulam S. Benedicti persona subrogetur, et quidquid in monasterio ad augmentum et observationem monasticæ religionis institui vel emendari oportuerit, vestro semper magisterio et dispensatione administretur, salva quidem in omnibus auctoritate sedis apostolicæ, cujus juris locus ille esse dignoscitur, et cæteris quæ de consecratione abbatis et fratrum monasterii nec non et aliorum ad id pertinentium, seu de redditione census, postremo de omni statu ejus, in privilegiis pro sua stabilitate et speciali munitione sibi concessis, decreta ac statuta firmavimus.

LXXV.

Gregorius VII privilegia Ecclesiæ S. Audomari in Arthesia, Roberto Flandriæ comite postulante, confirmat.

(Anno 1073-85.)

MIRÆUS, *Opp. diplom.*, tom. IV, pag. 5, ex motivo juris capituli Audomari contra Bertinianos.]

GREGORIUS.... dilecto.... filio ROBERTO Flandrensi comiti.....

Ecclesiæ, quam beatus Audomarus, tertius Morinorum episcopus, fundavit in honore beatæ Dei genitricis Mariæ, et quæ usque in hodiernum diem ejusdem episcopi venerabilis habetur corpore, hujusmodi privilegia,.. auctoritatis nostræ decreto.... concedimus atque firmamus. Renovamusque etiam illa quæ beatus Nicolaus a beato Gregorio quadragesimus secundus eidem ecclesiæ fecit privilegia, præsentem Balduino quondam tuo progenitore, qui, ad apostolorum limina ad eundem papam veniens, promeruit pacificari eorum auctoritate cum socero suo Carolo imperatore, cujus filiam sibi copulaverat eo ignorante. Statuentes nullum regum, antistitem,

A nullum quacunque præditum dignitate vel quem alium, de his quæ eidem ecclesiæ a beato Audomaro et cæteris donata sunt, minueri vel ferre, sed cuncta quæ ibi oblata sunt, perenniter illibata et sine inquietudine aliqua vel possideri, eorum.... usibus pro quorum sustentatione gubernationeque concessa sunt, modis omnibus futura.

Item, constituimus ut, obeunte præposito vacante ejusdem ecclesiæ, non alius ibi substituat quacunque obreptionis astutia, nisi quem canonicorum canonicè et secundum Dei timorem viderit ordinandum, vel elegerit constituendum etc.

LXXVI.

B *Gregorius VII papæ bulla qua monasterio Cavense Trinitatis donat et confirmat quædam monasteria.*

(Anno 1073-85.)

[MURATORI, *Antiq. Ital.*, V, 479.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei nobis Christi fidelibus, clericis ac laicis salutem apostolicam benedictionem.

Notum esse volumus omnibus clericis ac laicis Deum pia catholicaque fide colentibus, nos in stolicæ defensionis tutelam Cavense monasterii suscepisse, quod apud Salernum in sanctæ ægidie Trinitatis honore constructum esse dignoscitur: cui monasterio nos quædam in Cilento et Calabria posita monasteria, videlicet monasterium S. Mariæ de Gulia, monasterium Sancti Nicolai, Sancti Archangeli, Sancti Magni, Sancti Fabiani, Sancti Georgii, Sancti Matthæi ad duo flumina, et ecclesiæ Sancti Angeli de monte Corase, Sancti Blasii Butrano, Sancti Joannis de Turesino, Sancti Eusebii de Nuce, sancti Zachariæ de Lauris, cum eorum, jure perpetuo possidenda atque regenda secundum Deum ordinanda venerabili Petro, a quo ejusdem monasterii, charissimo filio nostro Gregorio principe concedente, olim donavimus, et nunc tibi abbati ejusque successoribus ad regendum et procurandum ipsa committimus et apostolica confirmamus. Interdicimus tamen in nomine Domini nostri Jesu Christi, et auctoritate beati Petri apostolorum principis, D vice sanctæ Romanæ Ecclesiæ præsidemus, et nino prohibemus ut nullus archiepiscopus aut episcopus, nullus regum, ducum, principum, comitum, nullus clericorum, laicorum aut quælibet conditionis magna vel parva persona, præfate sanctæ Trinitatis cœnobio in prædictis monasteriis vel ecclesiis, et ceterisque ad ea pertinentibus, quocunque modo qualibet occasione aliquid minuire, vel dolose molestias aut aliquam violentiam inferre, aut servos inquietare puniendâ temeritate præsumat quatenus Romanæ soli Ecclesiæ idem monasteria cum præfatis ecclesiis pleno jure videatur esse subjecta. Tanto enim religiosi monachi, ibidem servientes, sinceriori mente divinum opus ex

devotissime poterunt, quanto nos eorum quieti nostra, imo beati Petri apostolorum principis, auctoritate per omnia providere studemus. Si quis vero adversus prædictum monasterium justam se putat habere querelam, et apud cœnobii abbatem vel monachos litem suam decidere ac diffinire noluerit, volumus atque edicto perpetuo statuimus ut ante nos vel legatos nostros querimonia deferatur, quatenus æquitate iudicii sine personarum acceptione sua unicuique justitia, Deo auctore, servetur. Si quis autem contra hanc nostri decreti auctoritatem ire tentaverit, sciat se beati Petri apostoli gratiam amissurum, et apostolicæ indignationis ultione feriendum. Obedientes vero, et hujus paginæ præcepta servantes, dignam a Deo retributionem accipiant, et apostolicam benedictionem consequantur.

LXXVII.

Gregorii VII epistola ad Laetum, abbatem S. Michaelis in Passiniano.

(Anno 1073-85.)

[LAMI, *Deliciae erudit.* tom. III-IV, pag. 198.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio LAETO, abbati monasterii Sancti Michaelis archangeli in Passiniano, suisque successoribus ibidem regulariter promovendis in perpetuum.

Supremæ miserationis respectu, ad hoc universalis Ecclesiæ curam suscepimus et apostolici moderaminis sollicitudinem gerimus, ut justis precantium votis attentam benignitatem faveamus, et, libramine æquitatis, omnibus in necessitate positis, quantum, Deo donante, possumus, subvenire debeamus. Præcipue tamen de venerabilium locorum stabilitate pro debito honore summæ et apostolicæ sedis, cujus membra sunt, quantum ex divino adjutorio possibilitas datur nobis, pensandum et laborandum esse perpendimus. Proinde, juxta petitionem tuam, prædicto monasterio vel ecclesiæ tuæ, cui præesse dignoeris, hujusmodi privilegia præsentis auctoritatis nostræ decreto, consensu et rogatu fratris nostri Guillelmi Fesulani episcopi, indulgemus, concedimus atque firmamus, statuantes nullum regum vel imperatorum, antistitum nullum, quacunque dignitate præditum, vel quemquam alium audere de his quæ eidem venerabili loco a quibuslibet hominibus de principio jure jam donata sunt, vel in futurum, Deo miserante, collata fuerint, sub cujuslibet causæ occasionisve specie minuere vel auferre, sive suis usibus applicare, vel quasi piis de causis pro suæ avaritiæ excusatione concedere. Sed cuncta quæ ibi oblata sunt vel offerri contigerit, tam a te quam ab eis qui in tuo officio locoque successerint, perenni tempore illibata et sine inquietudine volumus possideri, eorum quidem usibus pro quorum sustentatione gubernationeque concessa sunt, modis omnibus profutura. Nominatim etiam concedimus eidem ecclesiæ vel monasterio decimas suarum possessionum in usum pauperum et advenientium; confir-

mantem, sicut supra diximus, quæcunque nunc juste habet, aut in postremum, Domino annuente, habere contigerit, in quibuslibet rebus mobilibus vel immobilibus, salva quidem canonica subjectione proprii episcopi. Hæc igitur omnia quæ hujus præcepti decretique nostri pagina continet, in perpetuum servanda decernimus. Si quis vero regum, imperatorum, sacerdotum, clericorum, iudicum ac sæcularium personarum, hanc constitutionis nostræ paginam agnoscens, contra eam temerario ausu venire tentaverit, admonitus semel, et iterum, usque tertio per convenientes inducias, si non resipuerit atque prædictæ Ecclesiæ non satisfecerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat. Et nisi ea quæ ab illo sunt male ablata restituerit, vel digna pœnitentia illicite acta deflexerit, a sacratissimo corpore ac sanguine Domini, Redemptoris nostri Jesu Christi, alienus fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

LXXVIII.

Gregorii VII papæ privilegium pro ecclesia S. Pauli Romæ.

(Anno Christi 1074, Martii 13.)

[MARGARINI *Bullarium Casinense*, tom. II, pag. 106, ex archivis sac. monasterii S. Pauli de Urbe caps. T, n. 1-2.]

Domino sancto, ac beatissimo, magnoque prædicatori, Magistro gentium in fide et veritate, PAULO apostolo, GREGORIUS indignus servus.

Quotiescunque tibi, S. Paule, apostole, Vas electionis, aliquid dare videmur, non nostra concedimus, sed tua potius reddimus vel confirmamus. Nam quid unquam sine te nostrum est? Quapropter ego Gregorius, episcopus servus ejus omniumque servorum Dei, a remedio animæ meæ cedo, trado et inviolabiliter largior omnes oblationes, quæcunque a fidelibus Christianis super altare tuum oblatae fuerint, sub quo sacrosanctum corpus tuum creditur esse reconditum; nec non et oblationes confessionis et omnium altarium tuæ ecclesiæ, et sustentationes fratrum ibidem servientium Deo in perpetuum, sicuti a sanctis antecessoribus nostris, tibi famulantibus, concessum esse dignoscitur; atque totum Galdum qui vocatur Lapigio in integrum, cum ecclesia S. Proculi, sive quibus aliis nuncupatur vocabulis, cultum, vel incultum, et cum omnibus ad superscriptum Galdum generaliter et in integrum pertinentibus; et medietatem castelli Ardizæ, cum rocca sua, et Turre Majore, cum omnibus suis pertinentiis; et ecclesiam S. Mariæ in Cannella, cum suis pertinentiis; et massam Fulanam, cum omnibus suis pertinentiis; et medietatem laci Caprulaci; et castrum Velletrum, cum omnibus suis pertinentiis, sicut a sanctis pontificibus concessum est; et in Albano cellam S. Nicolai et cellam S. Mariæ quæ vo-

catur Minor, sitam in palatio, et cum omnibus ad supra dictas cellas pertinentibus; et in palatio ecclesiam S. Trinitatis, cum toto eodem palatio; et massam quæ vocatur Floriana, vel quibus aliis vocabulis nuncupetur, cum terris, silvis, campis, pratis, pascuis, vel cum omnibus ad suprascriptam massam Florianam generaliter et in integrum pertinentibus; iterum casale quod vocatur Castellione, cum casale juxta se, quod vocatur Filioli, cum terris, silvis, campis, pratis pascuis, vel cum omnibus ad ipsos pertinentibus; atque casale quod vocatur Ulmetum, cum vineis suis atque silvis simulque pratis: et casale quod vocatur Squezanellum, cum suis pertinentiis, casis, casalibus, vineis; atque cellam vinariam Antonionum, villam Pertusam, Bifurcum, et Priminiauum, Cassianum, Silonem, Cornelium, Tesolatam atque Cornelianum, cum omni jure instrumentoque suo, et cum omnibus ad eam generaliter pertinentibus.

Adjicientes etiam huic cessioni hortos duos, positos inter Tiberim et porticum ipsius ecclesiæ, euntibus a porta civitatis parte dextra, quos dividit fluvius Almon, inter affines horti monasterii S. Stephani, quod est monasterium ancillarum Dei, positum ad S. Petrum apostolum; et fundum Pisciviani, cum vineis et hortis suis; simulque terrulæ quæ vocantur Fossæ Latronis, positæ item juxta eandem porticum, euntibus similiter a porta parte sinistra, ubi nunc vineæ factæ sunt, quæ terrulæ cohærent ab uno latere possessioni Eugenitis quondam scholastici, et ab alia parte possessioni monasterii S. Eristi; item monasterium S. Cosmati situm in valle Tiberina, cum omnibus suis pertinentiis; et ecclesiam S. Pauli apostoli, sitam infra civitatem Tiberinam; simulque Antedoniam civitatem, cum pertinentiis suis et portu suo; montem qui vocatur Argentarium, cum lacu Catamare, ubi est ecclesia S. Angeli; et medietatem castri Orbitelli cum pertinentiis suis; et castrum quod vocatur Elsa, cum omnibus suis pertinentiis; pari modo lacum prope montem Argentarium, cum piscariis suis, ita ut medietas piscium qui ibi capiuntur reddatur suprascripto monasterio S. Pauli apostoli; insuper et Casamariam, cum terris et familiis suis, sicut in curte regis persolvere solita erat, omnia in integrum, sicuti ab imperatoribus et sanctissimis pontificibus concessa sunt et in perpetuum confirmata; etiam portionem de lacu qui vocatur Dulia, nec non et Cesinam, quæ ponitur in Piretu, atque vineas quæ ponuntur in Semproniano, insuper et terram juxta Piscariam, seu vineas quæ ponuntur in Cerbarola; et alias vineas quæ ponuntur in Querquetu; nec non et casale quod vocatur Visilianum, cum oratorio sanctorum Joannis et Pauli, cum casis et vineis, massaritiis et familiis suis, et cum omnibus ad se pertinentibus; pariterque salinas in Urbe Vetere, et alias salinas positas in Abinea, paria duo; item casa, massaritia cum maucipiis suis, et cum omnibus ei in integrum pertinentibus; et alias salinas, paria duo, positas

A in territorio suprascripto; insuper ecclesiam Sancti Angeli in Semproniano, cum oratorio Sancti Joannis posito in portu Herculis, omnia juris proprietatis ejusdem monasterii; insuper trado tibi quatuor molas in Albano et unam in valle Aricia, cum forma sua, cum omnibus quæ tuo jure videntur ibidem haberi; itemque confirmamus tibi, Doctori gentium, monasterium Sancti Sergii, cum omnibus suis pertinentiis, situm in Subura; et monasterium Sanctæ Priscæ, cum omnibus suis pertinentiis; item et ecclesiam Sancti Focæ martyris, quæ juris Sancti Anastasii olim fuit; et ecclesiam Sancti Leonis papæ, positam juxta monasterium Sancti Andreae ad clivum Scauri; nec non et ecclesiam Sancti Nicolai, sitam juxta formam Claudii; similiter et piscariam in flumine Tiberis in Marmorata; seu omnia quæ infra Romana urbe a viris religiosus seu a quibuscunque personis tibi concessa sunt.

B Corroboramus insuper curtem Sanctæ Cæcilie, quæ vocatur de Mega, cum omnibus suis pertinentiis, sitam foris portam S. Laurentii, his finibus terminatam, ab uno latere flumen Tiberis, ab alio latere rivus Megæ, et per eundem rivum ascendit usque ad terram S. Lucie de Renati, indeque usque ad publicam viam quæ vocatur S. Valentini, et subinde descendit usque in puteum publicum, et ex eo descendit per formellas, usque in suprascriptum flumen Tiberis; fundum vero Paterni, qui similiter situs est foris portam S. Laurentii, cum terris, plantanis, hortis, aquimolis, terris cultis vel incultis, et cum omnibus suis pertinentiis et omnibus terminibus sicut concessum est monasterio tuo a papa Paschasio prædecessore nostro, excepta terra parva quæ ibidem detinet S. Sabas; et totam massam Cæsanam, cum colonis et colonabus suis, sicut Benedictus Campaninus monasterio tuo dedit, quando effectus est monachus; et totam massam Lulianam cum castello; Julianellum cum colonis et colonabus. Itemque confirmamus tibi Casale de Solone cum castello suo quod vocatur Ponte de Nona; simulque Casale quod vocatur Casa Arsicia. Quin insuper concedimus tibi castellum quod vocatur Longezzæ, cum omnibus suis pertinentiis, silvis, campis, pratis, pascuis, arboribus pomiferis, fructiferis vel infructiferis diversi generis, fontibus, rivis aquæ perennis, ædificiis, parietinis, cryptis, arenariis, et cum aquimolis suis; simulque medietatem Castelli Novi cum suis pertinentiis; curtem quoque et massam S. Juliana cum pantanis, et silvis, terris cultis et incultis, sicut antiquitus limitata fuit, cum medietate lacu Borrani, videlicet a primo latere flumen Tiberis, a secundo latere rivus Osæ, per eundem rivum, usque ad pontem sanctarum Dignæ et Meritæ; a tertio vero latere, ab eodem ponte per Silicem, usque ad Pilum fractum, et exinde per eandem Silicem, in rivum Spineti; quarto vero latere terminatur per eundem rivum Spineti usque in Silicinum rivum, et per eundem rivum usque in flumen.

eterea confirmamus tuo venerabili monasterio, A
 roboramus castellum Passarani cum rocca
 : cum omnibus sibi pertinentibus. Simulque
 dimus tibi roccam quæ vocatur de Guerro,
 omnibus suis pertinentiis, atque medietatem
 i quod vocatur Columna, cum omnibus suis
 entiis intus vel foris, cum ecclesia tota
 Salvatoris, et alia ecclesia Sancta Dei geni-
 Mariæ posita in Oliveto; atque ecclesia Sancti
 ntii quæ vocatur Marmorio, cum omnibus
 pertinentiis; nec non et castellum Sancti
 ini, cum omnibus quæ sibi pertinent; et in
 e Tiburtina monasterium Sancti Angeli, qui
 r Placiule; roccam quoque Sancti Joannis,
 vocatur Camporacii, cum omnibus suis perti-
 ; Poinum vero de Numentana cum omnibus
 :clesiis atque pertinentiis; castrum Rotundum
 cclesia Sanctæ Reparatae, atque silvam quæ
 r de Sancta Reparata; in Albano fundum
 ii. Quia et donamus tibi, egregio Doctori
 m, castrum Flaiani cum suis pertinentiis
 vel foris, atque castellum Vaccariciæ, cum
 us suis pertinentiis; itemque castrum Mori-
 um omnibus suis pertinentiis; castrum vero
 nianum cum omnibus suis pertinentiis; ter-
 partem civitatis Scapranatæ cum omnibus
 ertinentiis; civitatem vero de Collinis cum
 us suis pertinentiis; castrum quoque Formelli
 mnibus suis pertinentiis; fundum quoque Ma-
 m, positum juxta ecclesiam Sancti Cornelii;
 terium Sancti Benedicti de Nepe, positum in
 na; massam quæ vocatur Ulmetum, positam
 ritorio Nepesino; similiter massam quæ vo-
 Meiana, positam juxta Nepesinam civitatem;
 lacum qui vocatur Jamela; itemque conce-
 tibi, egregio Doctori gentium, ecclesiam
 Stephani cum castello et burgo suo, posi-
 juxta civitatem Sutrinum, cum terris seu
 , atque molendinis, vineis, campis, pratis,
 s, arboribus pomiferis, fructiferis vel in-
 eris. Nec non et confirmamus tibi fundum
 vocatur Lubre, cum vineis et pratis, cum
 sementariciis, cum plantariis et paludibus suis.
 nque confirmamus hæreditatem quæ olim fuit
 ido de Sergi, postea empta a monasterio tuo;
 m scilicet partem Castellionis, sex pedicis
 sementariciis, cum vineis, seu plantariis, atque
 , atque cum parte quarta rivi Octavi, atque
 am Sancti Joannis, positam in fundo qui vo-
 Maliano, cum ipso fundo, sicuti a sanctis pon-
 is concessum est tibi; item in civitate Ho-
 , ecclesiam sanctæ genitricis Mariæ Dominæ
 , cum suis pertinentiis; et juxta mare, me-
 em ecclesiæ Sancti Laurentii, sitam in terri-
 Ardeatino; atque ecclesiam Salvatoris, posi-
 a Decimo; castellum quoque quod vocatur
 us Paulus in Jona; terram vero de Canneto,
 et foris portam Sancti Pauli, juxta porticum,
 nunc detinent monachi Sancti Bonifacii; at-

que portam Urbis quæ vocatur Sancti Pauli cum
 reditu suo; et molas duas in fluvio Almonis subtus
 pontem, cum ecclesia Sancti Andreae; totumque
 castellum Sancti Pauli quod vocatur Joannipolim,
 cum mola juxta se; itemque totum castellum quod
 vocatur Curcurlum, cum curte Sancti Primi; et cas-
 trum quod vocatur Polis; et castellum quod vocatur
 Fustinianum; et castellum quod vocatur Gallicani,
 sicuti Theodorus de Rufino olim tibi dedit; civita-
 tem vero Patricam, cum omnibus appendicis, et
 cum tota ecclesia Sancti Laurentii, sicuti beatus
 Marinus papa concessit monasterio tuo; et montem
 Porculi, atque monasterium Sancti Petri de Massa,
 situm in territorio Palestrino. Itemque concedimus
 tibi Sanctam Mariam, quæ cognominatur Domine-
 Quo-Vadis, et totam planitiem ante januas dietæ ec-
 clesiæ, ubi fullones candificant pannos, cum tribus
 molendinis quæ ibidem sunt; et medietatem circi
 cum omnibus cryptis, ubi lutea vasa coquuntur; et
 balneum, quod nunc detinet Gregorius de Tuscu-
 lana; ecclesiam quoque S. Salvatoris in capite pon-
 tis S. Mariæ, cum domo ejus; et, infra urbem et
 porticum S. Petri, quinquaginta mansiones; atque
 decem et octo filas salinarum in campo de Saline; et
 casale, quod vocatur Fulconis, totum ex integro,
 usque ad pontem Molli et usque ad S. Leucum; et
 totum Fascaforum, et totum Quintum; et totam
 Galleriam cum colonis et colonabus suis; atque me-
 dietatem civitatis Manturanæ et totius territorii ejus,
 cum colonis et colonabus suis, sicuti papa Agapi-
 tus dedit monasterio tuo, qui et alteram medietatem
 retinuit in dominio suo; et medietatem Pontis Ven-
 neni; et duas ecclesias in collina, juxta Vaccari-
 ciam, cum omnibus villis suis, id est S. Christi-
 næ et S. Luciani; et quatuor massas in Nazzano
 usque ad portam ipsius castelli quod vocatur Naz-
 zanum, et usque ad casam murmuratam, quorum
 nomina hæc sunt: Monumentum, Priscianum, Pa-
 ramentum, Cascanum, Casaretuli, prope montem
 Soracti, cum colonis et colonabus suis, quæ dedit
 Farulfus comes tibi, qui sepultus est in monasterio
 tuo; itemque totum agrum Veranum, ubi ecclesia
 S. Laurentii martyr is sita est, quem Constantinus
 imperator tibi Doctori gentium dedit, tali tenore ut
 per singulos annos redderes trecentos quinquaginta
 solidos; duo quoque castella quæ detinet Rayne-
 rius comes, filius Veillæ, id est mons Pado, et
 Campum lacum, Grossetum, quæ omnia tibi dedit
 beatæ memoriæ papa Marinus, cum Elsa Majore,
 quæ vocatur Crassa.

Tandem quia longum est ire per singula, summa-
 tim confirmamus et corroboramus tibi tuoque cenobio in perpetuum quidquid confirmatum et corrobo-
 ratum tibi constat per antecessorum nostrorum
 privilegia, seu quidquid justum et concessum tibi
 est et deinceps concedetur per quorumlibet homi-
 num scripta. Ab omni etiam jugo seu ditione cu-
 juscunque personæ præfatum monasterium hoc
 privilegio nostræ auctoritatis absolvimus. Decerni-

mus etiam ut cuncta loca urbana, vel rusticana, id est curtes, massas, casalia, vineas, terras diversaque prædia culta vel inculta, cum colonis et colonabus, servis et ancillis, quæ ab aliquibus fidelibus Christianis eidem monasterio concessa sunt, seu et quæ a beatæ memoriæ, octo videlicet prædecessoribus nostris pontificibus Gregorio quondam doctore mellifluo, atque Leone IV, atque Sylvestro et Marino, sive a Leone nono, et Agapito, atque Paschasio et Alexandro, præfato monasterio per præcepti paginas concessa et confirmata sunt, et etiam quæ per aliqua munimina vel præcepta antecessorum nostrorum ad eundem pium locum pertinere videntur, cum magna securitate servitores tui loci possideant in perpetuum, ut nihil omnino de iis quæ a nostris prædecessoribus vel ab aliquibus Deum timentibus inibi concessum est, ullo modo, qualibet occasione, vel cupiditatis ingenio, alicujus discretionis titulo, scilicet de hæreditatibus ipsius loci omnino immineatur, interdicentes per sanctæ Romanæ sedis, quam vos Deo auctore fundastis, auctoritatem. Statuimus insuper ut hoc præfatum monasterium nulli alteri ecclesiæ jurisdictionibus nisi Romano pontifici submittatur. Et ideo omnem cujuslibet ecclesiæ sacerdotem in prænominato monasterio et in cunctis ecclesiis sibi pertinentibus, qualibet auctoritate, habere ditionem, præter nostram sedis apostolicæ, prohibemus, atque terribiliter sub divini iudicii obtestatione, nostraque, videlicet tam Petri coapostoli tui quamque tua potestate, mihi, quamvis indigno, tradita, interdicimus. Et, nisi a rectore ipsius tui prædicti monasterii fuerit invitatus, nec missarum solemnitate ibidem quis non præsumat celebrare omni modo. Et ubicunque et a quocunque episcopo servitores tui voluerint ordinari ad diversos ecclesiasticos ordines, vel altaria ædificare, sive chrisma suscipere, liberam habeant facultatem. Concedimus etiam tuæ sanctæ congregationi ut nullus episcopus audeat quemque monachorum vel clericorum, per diversa loca, ecclesias eidem sacratissimo tuo loco subjectas, excommunicare, vel ad synodum sine licentia sui prælati provocare.

Præterea concedimus eidem congregationi sacratissimi tui loci prædicti, omnibusque inibi spiritualiter secundum regulam, scilicet beati Benedicti, monachis tibi servientibus, potestatem eligendi sibi specialem rectorem, pari modo communique consilio, ad laudem Dei et salutem suarum animarum, ex eadem videlicet congregatione, si inter eos fuerit inventus qui prædictum monasterium secundum Deum regere possit. Quod si in eodem monasterio non fuerit inventus dicti regiminis quisquam specialis idoneus, quod, te cum omnibus sanctis juvante, nunquam eventurum speramus, tum successor noster, una eum specialibus clericis et laicis diversi ordinis, de quocunque loco potuerit, tibi sancte Paule, duci bonorum, fortissimoque prædicatori,

(421) Clausula corrupta est. JAFFE.

summa cum diligentia dignum ministrum ad regendum tibi servientes eligere procuret. Præterea, secundum hoc privilegium nostræ auctoritatis, et propter ipsius cænobii devotionem, quam specialiter retinemus in te maxime, Prædicator veritatis, et propter utilitatem illius monasterii, quam per omnia comprobavimus et quotidie comprobamus, remittimus et indulgemus tuo monasterio in perpetuum omne servitium vel xenium quod antecessoribus nostris et nobis solebat persolvi ad consuetudinem cæterorum monasteriorum Romanæ urbis; ita ut nec vinum, nec verrem, nec vaccam, imo nihil omnino vel intra aut extra Quadragesimam persolvere cogatur, aut facere aliquid in Lateranensi servitium palatio, nisi forte voluntarium. Sitque per hanc nostram decretalem paginam cænobium tuum ab omni conditione, gravamine vel reditu absolutum atque liberrimum, secundum quod ipse, libertatem tuam primis tunc apostolis cœquans, gloriam tuam evacuare cogentibus protestaris, dicens: *Non sum liber? non sum apostolus?* plus enim omnibus laboravi. Quod si quisquam temerarius, parvipendens Dei tremendum iudicium, hoc nostræ auctoritatis ac dilectionis et devotionis erga te privilegium, vel antiquorum nostrorum prædecessorum decreta, minuerit, vel immutare ad damnum cænobii tui præsumpserit, omnibus modis, quod contra egerit, evacuetur, atque anathematis ultione multatus partem cum Juda traditore Christi, nisi resipuerit, in fine extremi examinis habeat; et per auctoritatem, quam Deus beato scilicet Petro, coapostolo tuo, tibi que et in cælo et in terra ligandi atque solvendi tribuit, sit a consortio omnium fidelium perenniter exclusus; insuper et nostro palatio et tuo monasterio centum libras pretiosi auri componere cogatur, quatenus honor ab omni Ecclesia tibi debitus, divina juvante gratia, in omnibus exhibeatur, et laus Dei omni tempore in tuo sacratissimo monasterio laudabiliter celebretur.

Scriptum per manus Benjamini, notarii sacri palatii, in mense Martio, die XIII, indictione I (421).

LXXIX.

Privilegium pro ecclesia S. Audomari.

(Anno 1077-85.)

[MIRÆUS, *Opp. diplom.* IV, 5.]

Licet hanc sanctam sedem.... Ecclesiam itaque beati Audomari antecessorum nostrorum privilegiis munitam et summe corroboratam, auctoritatis etiam nostræ præsentia et apostolicæ dignitatis censura corroboramus, et corroborando statuimus ut ejusdem Ecclesiæ fratres et canonici possessionum suarum liberam dominationem obtineant.... Statuimus præterea præsentibus episcopis Gaufrido Parisiensi, Rabodone Noviomensi, Gerardo Cameracensi, Arnulpho quoque ejusdem Ecclesiæ præposito et Joanne, abbate sancti Bertini, ut nullus clericorum aut laicorum, magna seu parva persona, Ecclesiæ memoratæ canonicis molestiam aliquam in-

udeat, aut in eorum monasteriis novam con-
inem contra voluntatem eorum inducat.....

LXXX.

ius VII Altmanno, episcopo Passaviensi,
istolam mittit, in qua ei rigorem canonum pro
iore flecti permittit. »

(Anno 1073-85.)

Altmanni, Acta SS. Bolland., Aug. II, 374.]
GORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto

A in Christo fratri Altmanno, Pataviensi episcopo, salu-
tem et apostolicam benedictionem.

Ex quo a nobis dicessisti, frater charissime, ali-
quoties legatus ex tuo nomine ad nos venisse me-
minimus...

DUBIA.

LXXXI.

is VII privilegium pro monasterio Vin-
docinensi.

(Anno 1073-85.)

UNON Opp., tom. III, part. 1, pag. 367.]

GORIUS episcopus, servus servorum Dei, ODE-
ligioso, abbati venerabilis monasterii Vindo-
1, cunctisque successoribus ejus ibidem re-
re promovendis in perpetuum.

s petitionibus et quieti servorum Dei prospic-
is competens et facilis debetur assensus.

pter monasterium sanctæ et individuæ Tri-
apud castrum Vindocinum situm, quod a
ndatoribus, Gaufrido scilicet nobilissimo
vorum comite, et Agnete nobilissima comi-
onjuge ejus, oblatum B. Petro Romanæ Ec-
in alodium et patrimonium novimus, tam
otum fundatorum ipsius loci, quam etiam
s hujus loci abbatibus ecclesiam B. Priscæ
mitate cardinali, sancti Spiritus judicio decer-
ut nulla deinceps ecclesiastica sæcularisve per-
edictam B. Priscæ ecclesiam seu ecclesiæ digni-
s auferre qualibet occasione præsumat. Statui-
m ut, defuncto abbate ipsius monasterii, suc-
i eligatur de eadem congregatione, si tamen di-
cto regimine inveniatur. Quod si dignus apud
fuerit inventus, quod absit! a Cluniaco, seu a
Monasterio, vel undecunque melius poterunt,
nt monachi sibi Patrem secundum Deum
non tamen sine trium abbatum consilio, D

ligiosiores de vicinis locis habere poterunt.
autem, ne statim Romam venire fatigetur,
nque voluerit catholico episcopo consecra-
suscipiat : electio vero vel ordinatio qualiter
rit studeant monachi 'papæ litteris intimare,
mendet, si opus fuerit emendandum, aut si
secundum Deum et nostrum decretum facta
sive consecratio, bono studio congratuletur
eo confirmetur. Præcipimus etiam ut abbas
alodiarum Romanæ Ecclesiæ dignoscitur, ab
vel a quolibet apostolicæ sedis vicario ad
m non vocetur, nec coactus veniat, sed
m Ecclesiam per se aut per legatum
udeat visitare. Censum vero ad memoriam
itionem sempiternam duodecim solidorum

B de moneta ejusdem patriæ, sicut statutum est a
fundatoribus loci, B. Petro reddi per unumquemque
annum volumus. Quod si forte legatus Romanæ Ec-
clesiæ supradictum B. Petri locum visitare voluerit,
ibi cum charitate suscipiatur, et quæ corpori erunt
necessaria ei a fratribus diligenter, juxta loci possi-
bilitatem, ministrentur : ipse vero in eodem loco ni-
hil per se corrigere, neque occasione legationis re-
ctorem loci vel fratres molestare præsumat; sed si
quid viderit corrigendum, papæ litteris intimare li-
cebit. Illud etiam confirmamus, ut locus Sancti Sal-
vatoris, prope muros Andegavis constructus, sub
monasterio Vindocinensi semper maneat, nec ali-
quando ibi ordinetur aliquis rector vel præpositus
nisi voluntate abbatis Vindocinensis. Hoc etiam, di-

C vina fulti fiducia, apostolica auctoritate prohibemus,
ne in Vindocinensi cœnobio, seu in prædicta Sancti
Salvatoris ecclesia, nulli unquam personæ nisi soli
papæ liceat potestatem aliquam aut dominationem
exercere, aut excommunicare seu interdicere, etiamsi
Carnotensis vel Andegavensis patria excommunicata
fuerit aut interdicta; excommunicatos tamen mona-
chi non suscipiant. Nos autem ea quæ ab ipsis fun-
datoribus vel ab aliis personis usque ad hunc diem
eidem loco oblata sunt, nostra auctoritate firmamus
et corroboramus in perpetuum juri ejusdem loci sine
diminutione vel qualibet detractone persistent. In
quibus hæc propriis visa sunt exprimenda nomini-
bus : Ecclesia sancti Georgii Oleronis in insula cum

D magna parte ejusdem insulæ, ecclesia Beatæ Mariæ
de Castro Oleronis, ecclesia sancti Nicolai de Ole-
rone, ecclesia Beatæ Mariæ de Surgeriis, ecclesia
Sancti Sepulcri de Balgentiaco, ecclesia parochialis
Sancti Clementis de Credone; et omnes ecclesiæ
quæ infra hujus decreti pagina continet, tam tibi
quam cunctis qui in eo quo es ordine successerint,
in perpetuum servanda decernimus. Si quis vero
regum, sacerdotum, clericorum, judicum, aut sæcu-
larium personarum, hanc constitutionis paginam
agnoscens, contra eam tentaverit, potestatis hono-
risque sui dignitate careat, reumque se divino ju-
dicio existere de perpetrata impietate agnoscat;
et nisi male ablata restituerit, vel digna poenitentia
deflexerit illius acta, a sacratissimo corpore et san-
guine Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, et-

que in extremo examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, ut hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud clementem Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Datum Laterani, per manus Petri, sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteri cardinalis.

LXXXII.

Confirmatio primatus Ecclesiæ Viennensis, et concessio privilegiorum, confirmatis iis que a prædecessoribus pontificibus eidem concessa sunt.

(Anno 1073-85.)

[COCQUELINES, *Bullar. Rom. pont. Collect.*, tom. II, pag. 41.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei, WARMUNDO venerabili fratri, Viennensi archiepiscopo, et per eum ipsius successoribus, et Viennensi ecclesiæ, in perpetuum.

Cum ex apostolicæ sedis moderamine, cui Deo auctore præsidemus, omnium quæ usquam sunt Ecclesiarum curam gerere, et tamen illis nos convenit invigilare, ut et de ipsarum juribus quod modo forte diminutum est in reliquum inviolabiliter custodiatur, omnem nostram sollicitudinem iis exhibere quæ principales ac speciales filiæ sanctæ sedis apostolicæ et appellantur et existunt, et aliarum primatum continent Ecclesiarum. Certum quippe est Viennensem Ecclesiam hujus sedis concessione super septem provincias primatum tenere, ipsam Viennensem, Bituricam, Burdegalam, Auxionensem, quæ appellatur Novem-Populana, Narbonam, Aquensem et Ebrudunum, in quibus Viennensi archiepiscopo, juxta Nicolai decretum, Romani pontificis vicus agere, conventus scilicet synodales indicere, et jura ecclesiastica justè ac regulariter apostolica auctoritate concessum est definire. Hoc utique in privilegiis eidem Ecclesiæ a sanctissimis prædecessoribus nostris collatis habetur; hoc quoque in privilegio beatæ memoriæ Leonis papæ continetur. Ex quo liquet privilegio, et aliis quampluribus et his authenticis, supradictas VII provincias ad Viennensis Ecclesiæ privilegium, utpote a beatissimis apostolis Petro et Paulo fundatæ, justè et rationabiliter pertinere. Et ad potestatem ejusdem ecclesiæ, secundum antiquam auctoritatem catalogi X et VIII, D

(429) In *Historia Viennensis Ecclesiæ C. Charvet*, p. 20, hæc epistola Gallico reddita nomen præfert

A decessor Leodegarius et alii prædecessores firmiter obtinuerunt, ita tibi tuisque successoribus absque ulla inquietatione seu diminutione, obtinere concedimus; sed et abbatiam S. Petri foris portam Viennæ sitam, et infra eandem urbem S. Andreæ abbatias, unam monachorum et alteram sanctimonialium; nec non abbatiam sancti Theuderii, quam idem venerabilis confessor ædificavit, juri Viennensis Ecclesiæ per omnia subjectas esse non dubium est. In Romanensi quoque Ecclesia, quamvis se fulciat nostræ libertatis, visis tamen imperatorum præceptis, tam in sæcularibus quam in regularibus canonicis, per consilium vicarii nostri Hugonis Diensis episcopi, inibi ordinatis tibi tuisque successoribus, in omnibus omnem potestatem habere apostolica auctoritate decernimus. Quoniam igitur, dilectissime frater, qui divina dispositione ejusdem Ecclesiæ regimini præes, tua veneranda religiositas ab apostolica sede humiliter postulavit ut antiqua privilegia a sanctis prædecessoribus nostris sacræ sedi Viennæ tradita confirmarem; quoniam res digna petebatur, tui dilectione cum ejusdem Ecclesiæ debita charitate libenter annuimus. Privilegia igitur et prædia, vel bona quæ a beato Silvestro, Leone et Nicolao, et ab eorum successoribus, vel a Romanorum imperatoribus, seu Francorum vel Burgundiæ regibus, Ecclesiæ tuæ sunt data vel reddita, confirmamus et apostolica auctoritate præsentis privilegio corroboramus; ex parteque Dei omnipotentis et beati Petri apostolorum principis præcipimus ut futuris temporibus deinceps firmæ et inconvulsa permaneant et incommutabiliter consistant. Si quis autem hujus privilegii nostri sanctionem violaverit, nisi resipuerit et digna satisfactione emendaverit, sit extorris a regno Dei, et dignè excommunicatione damnatus ab Ecclesia Dei efficiatur extraneus, perpetuæque subiaceat maledictioni.

Data per manum Petri cancellarii, II Nonas Martii, anno Domini Incarnationis 1077, indictione XV, anno pontificatus domini Gregorii VII PP. IV.

LXXXIII.

Epistola Gregorii VII ad clerum et populum Viennensis Ecclesiæ. — De Warmundi electione in ipsum archiepiscopum gratulatur, hortaturque ut eum adjuvent in recuperandis rebus Viennensi ecclesiæ ablatis.

(Anno 1073-1085.)

[D. BOUQUET, *Recueil*, tom. XIV, p. 609.]

GREGORIUS (422) episcopus, servus servorum Dei, clero et populo Viennensis Ecclesiæ, quibus pro meritis et devotione debetur, salutem et apostolicam benedictionem.

Non solum vobis, sed et omni pene mundo manifestissime notum est quod per multa jam tempora Simoniaca hæresis Ecclesiam Dei suis callidis machinationibus perturbavit, et adeo in eam invadit violenter, ut quasi fera bellua (quod equidem Alexandri II, at perperam, ut mox ex siccaris monumentis dicemus.

crudeles suos ministros suis jam moribus A
o prope contriverit. Unde nos qui nutu
ispositionis ac providentia divinæ clemen-
non nostris meritis, in vertice tamen uni-
Ecclesiæ speculatores existimus ad defen-
libertatem matris nostræ sanctæ Ecclesiæ,
mus nec possumus animum cohibere vel
Scriptum est enim, *Maledictus qui prohibet
suum a sanguine* (Jer. XLVIII), hoc est, qui
linguam suam a correptione carnalium.
lem semina, loquendo veritatem, in terris
servorum Dei jactare studebimus; ipse au-
Veritas est, messem ad fructum maturitatis
icet enutriat. Vobis quidem, modernis tem-
adeo maturum ac laudabilem fructum con-
non solum nos, sed universa Ecclesia, pa-

bulo tantæ.... (ubertatis) saginata congaudeat. Quis
non lætetur canonicè et per omnia, juxta normam
ecclesiasticæ institutionis, in Ecclesia Dei virum re-
ligiosum atque prudentem ordinari episcopum? Ha-
betis quidem ex dono divinæ propitiationis ordina-
tum Warmundum (422) bonum et justum episcopum.
Studete ergo sic sibi in omnibus obedientiam exhibere et pro timore divini nominis et reverentia apostolicæ sedis, cujus auctoritate (424) hoc actum est, cuncta quæ juris sunt Ecclesiæ vestræ, sicut ipsa Ecclesia antiquitus tenuit, tenere, et quæ violenter sibi ablata sunt, eum recuperare juvare, nominatim autem abbatiam S. Bernardi, quatenus ipsum Deum possitis exinde habere propitium, et B. Petrum vobis debitorem faciatis, ut in præsentem et futura vita suum vobis auxilium impertiri dignetur.

EPISTOLÆ DIVERSORUM AD GREGORIUM VII.

I.

1, archiepiscopi Cantuariensis, ad Hilde-
m, Romanæ Ecclesiæ archidiaconum. —
in illum benevolentia præfatus, docet Ebo-
m controversiam fuisse compositam, mis-
e ad sedem apostolicam rei gestæ relatio-
uod ab ipso legi cupiat.

[Opp. Lanfranci, p. 304.]

io sanctæ Romanæ Ecclesiæ archidiacono
IANDO LANFRANCUS SUIIS sanctis principiis
conjugere finem.

are litteris mens mea non potest quanta
e vestræ sinceritati connectitur, quantaque
e gratiarum vestrarum, quas mihi tam
quam absenti benignitas vestra semper
, indesinenter reminiscitur. Propterea si,
Deo, in quibuslibet rerum generibus aliquid
io, salutem vestram tam temporalem quam
sarentem tradere oblivioni non valeo. Et
omnipotentem Deum, quatenus vitam ve-
l honorem et firmamentum sanctæ Ecclesiæ
ixam in hoc sæculo faciat, incontaminatam
i peccati contagione custodiat, et in fu-
tuplicatis operibus vestris vitam vobis per-
m copiosus remunerator retribuatur.

calumnia quam Eboracensis Ecclesiæ an-
versum me movit de primatu et subjectione
lam episcoporum, secundum præceptum
æ sedis audita et determinata est. Cujus
gestionem breviter ex ordine scriptam Do-
stro Papæ transmisi, quam volo et rogo a

vobis competenti diligentia legi, quatenus charitas
vestra certissimum teneat quid mihi Ecclesiæque
meæ sedes apostolica confirmando concedere,
et concedendo confirmare per privilegium debeat.

II.

Hildebrandi ad Lanfrancum. — Ideo pallium, quod
ejus legati petebant, missum non fuisse, quod ab-
sentibus mitti non soleat. Proinde necessarium
esse ut Romam veniat.

[Ibid.]

LANFRANCO venerabili Cantuariorum archiepisco-
po sanctæ Romanæ Ecclesiæ HILDEBRANDUS archi-
diaconus salutem in Domino.

Verba legatorum vestrorum graviter [al. gratanter]
C accepimus, sed quod voluntati vestræ in mittendo ab-
senti personæ vestræ privilegio, ut illi petebant, rite
non potuimus satisfacere, valde doluimus; neque id
ægre ferat vestra prudentia, quoniam si alicui archi-
episcoporum vestris temporibus absenti hoc conces-
sum fuisse vidissemus, profecto religioni vestræ
promptissima charitate honorem hunc absque ve-
stra fatigatione impenderemus: unde necessarium
nobis videtur vos apostolorum limina visitare, qua-
tenus de hoc et cæteris una nobiscum efficacius
quod oportuerit consulere valeamus atque statuere.
De cætero si legatos nostros ad vos venire contige-
rit, solita charitate recipite, qui [al., et quæ] vobis
in aure dixerint, prout charissimum sanctæ Roma-
næ Ecclesiæ filium, et religiosum decet sacerdotem,
D procurare studete.

Warmundus seu Guarundus, abbas Dolen-
bii, anno 1077 ordinatus est in archiepisco-
nensem, ex Chronico Dolensi, tomo nostro
455; et in Chronico antistitum Viennensium,
346, legitur: « Warmundus circa annum
nonice fuit electus in sedem Viennensem,
iis qui eam Simoniacè administrare conaban-
Gregorio pontifice, qui eum fidelem et pru-
noverat, confirmatus, etc. »

(424) Exauctorato nimirum Herimanno, de quo in
concilio Romano anni 1076, apud Labbeum tom. X
Concil. col. 356: « Viennensem episcopum Heri-
mannum, juste depositum, pro Simonia, perjuriis,
sacrilegiis, et apostasia, quia Viennensem Ecclesiam
infestare non desistit, excommunicamus. » Hinc
quantum errant qui Herimannum Warmundumque
unam eandemque personam fingunt!